

SKALDESTYCKEN

AF

FRANS M. FRANZEN.

TREDJE BANDET.

ÖREBRO,

Tryckt hos *N. M. Lindh*, 1829.

På Dess Förlag.

RAIDESTYCMIN

ANNEX 111720

ANNEX 111720

STUBS

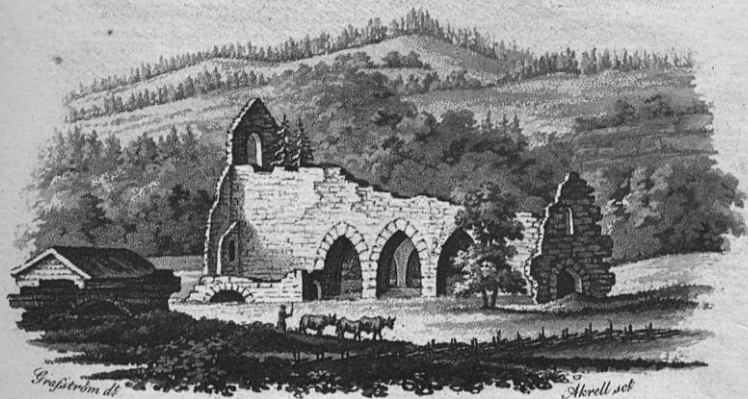
ANNEX 111720

ANNEX 111720

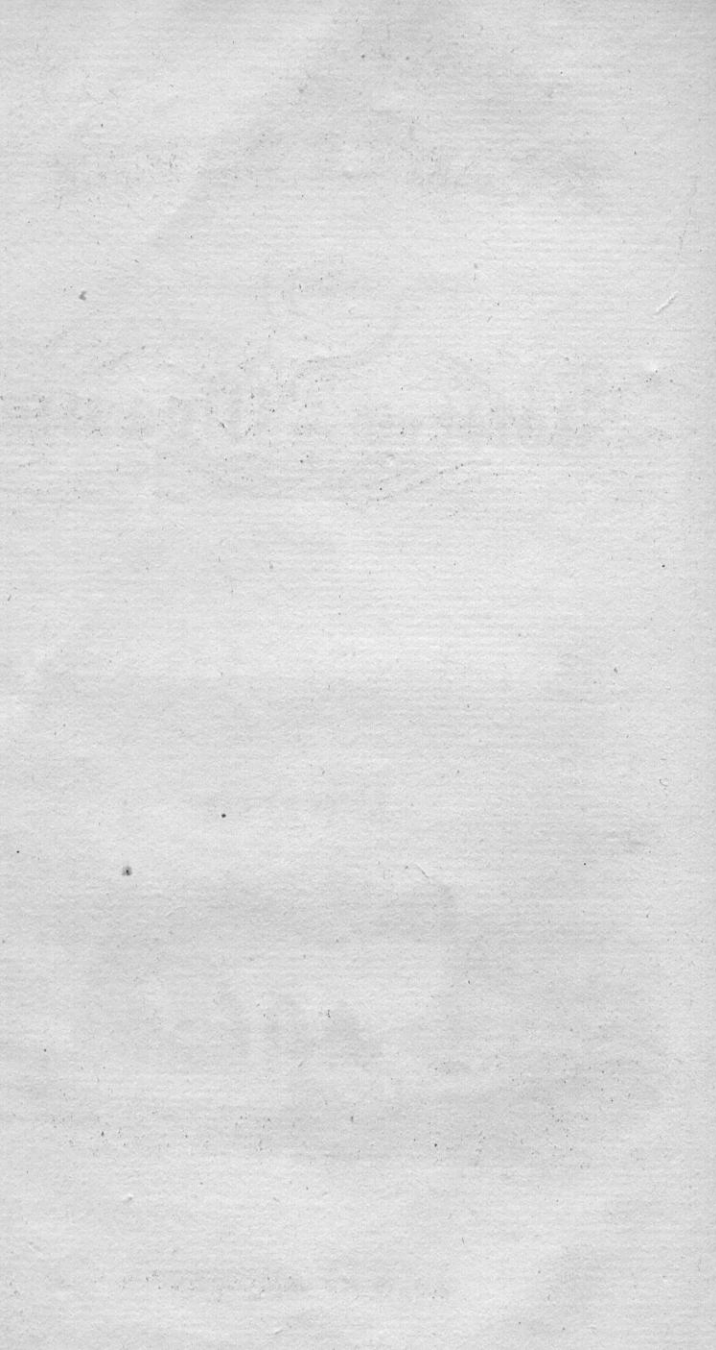
SVANTE STURKE

eller

Köket vid Allvastra.

RUIN AF ALLVASTRA.

SVANTE STURE

eller

Mötet vid Alvastra.

P o e m

i Tjugu Sånger.

EVANSTE STONE

offer

Hotel via Atlanta

Room

17th Street

INLEDNING.

Fädernesland! Du är ej blott ett hem,
Likt svalans bo, och likt Jerusalem,
Då dit från landsflykt kom den frälste fången.
Du är ett tempel, vid hvars dörr jag står
Och ser, så långt mitt häpna öga når,
Af stora minnen full den djupa gången:
Du är också en egendom, en gård,
Der flit och trohet finna bröd och vård.
Ett rättvist lof jag dina tegars gröna
Och dina grufvors blåa skatt bör ge.
Men när jag for att dina landskap se,
Så af historien, som naturen sköna,
Uppå en ätthög jag steg en dag
Och tänkte rörd: jag är då, äfven jag,
I gamla Svithiod, i det höga, ljusa,
Der friska vindar, stolta böljor brusa,
Fritt på hvar sida, kring dess berg och haf;
Och der ur CARLARS och GUSTAFVERS graf
En ande uppstår, för hvars åsyn lika,

Enväld och sjelfsväld, skrock och otro vika.
 Då hviskade till mig en forntids-röst:
 Qväf ej den tack, som sväller i ditt bröst;
 Utgjut den i en sång, ej hög och prägtig,
 Men hvilkens ton och ämne du är mägtig;
 Och hvars förtjenst åtminstone är den,
 Att hvad den säger, käns, som Svenskt, igen.

Det är ej tiden blott, jag ville måla,
 Men äfven ställen, som af minnen stråla,
 Vid hvilkas möte utmed skogens bryn
 Man häpen står, som vid en andesyn.
 Bland dem är Vadstena, det verldsberömda,
 Det fordom helga, nu till därhus dömda.
 Dess öde helgedom är ännu värd,
 Ja, kanske mer än förr, en pelgrimsfärd.
 Res dit, och se, bland lemningar som rasa,
 BRIGITTAS vålnad fly för den af WASA.
 Förgäfves lyss du i den mörka gång
 På klockans maning upp till bön och sång:
 Tre hundra år hon redan stilla tegat.
 Men när du träder på den helga grund,
 Der trötta knän, ifrån all jordens rund,
 På altartiappans nötta marmor legat;

Skall mången sten med en Prinsessas namn,
Som sökt från världens stormar här en hamn,
Och främst PHILIPPAS stoft ditt hjerta röra.

Dock stanna ej med en förnyad tår
Vid hennes öde, vid det djupa sår,
Som hon i grafven måste med sig föra.
Mer glada minnen bjuder WASAS slott,
Fast nu det står der som en fjellvägg blott
I öde storhet. Se, der vinden hviner
I tomma salen, hjeltens stämman ljud,
Och agg, split och uppror tystna böd;
Och vid det fönstret, der mot månen skiner
En öfrig ruta, satt i bröllopskrud
CATHRINA STENBOCK, GUSTAFS tredje brud,
Och sina tårbestänkta ögon sänkte
På rosen i sin barm och mindes än
Den Roos, som nyss var hennes hjertas vän.
Dock denna Drottning jag ej måla tänkte:
Hon var en stjerna för hans afton blott,
Då med den förra solen nedergått.

Hos Svenska folket än i tacksamt minne
MARGRETA lefver, som en Esther nämnd,

Af hvilkens förbön blef till mildhet stämd
 Den stränge domarn i ett Kongligt sinne.
 Och SVANTE STURE, hennes förste vän,
 Är med sin dygd och med sitt öde än
 Ej utan tårar sedd bland stora Fäder.
 Dock hvad på scenen, innan kort kanske,
 Vi få med fasa och förtjusning se,
 Hur med sin son ur grafvens natt han träder,
 En blodig vålnad fram vid ERIKS thron,
 Ej till mitt ämne hör, ej till min ton.
 Ett äfventyr ifrån hans kärleks unga,
 Romantiskt sköna är jag ärnar sjunga,
 Förent med minnen från det tidehvarf,
 Då upplyst frihet blef de Svenskas arf.

Du, af den samma stam, som MARGARETA,
 En telning, fast du det ej låter veta
 Af annat än en själ, lik hennes skön!
 Åt sångens början lånte du ditt öra:
 Om dess fulländning nu du värdes höra,
 Så är han, okänd, sjelf sin egen lön.
 Likväl med skygden af din sköld han ginge,
 Hvem vet hur långt, om han den låna finge!
 Ja, ända dit han stege upp, kanske,

Der lejonvakten står för Kungasätet,
I det han lät dess lejonhufvud se.
Dock nej, hans anspråk är ej så förmätet,
Han vill ej lysa med det namn du bär:
Ditt tysta bifall nog för honom är.

Men han begär ditt råd. Hvar skall han ställa
MARGRETAS bild vid GUSTAFS sida, så,
Att begges skönhet, som den bör, må gälla?
Vadstena slott ej hade ännu då
Upprest sitt hufvud att beherrska staden,
Ej ställt sin fot att trotsa Vetterns väg.
Men se, Alvastra i dess granskap läg.
Der nu den sköna, luftiga arkaden,
Allena vittne om dess höga pragt,
Vid Ombergs sida trotsar tidens magt,
Stod då ännu, bland bokarna i dalen,
Dess helgedom i all sin storhet qvar.
Högtidligt talte der om fordna dar,
Ej Klostreet blott, men äfven Kungasalen:
Så nämnd ifrån den tid, då Vettern såg
Med kongligt högmod ned på Mälarns väg,
Såg SVERKERS kungahus i skugga lemna
Det stolta Sala, stolt af ERIKS ätt,

Och Götha lejons länge glömda rätt
 På Visingsö och i Alvastria hämna.
 Dock aldrig förr han kände så sin höjd
 Bland Sverges sjöar, aldrig så förnöjd
 Bröt begge Göthalanden i sin spegel,
 Och lyste så af flaggor och af segel,
 Och såg på stranden sådan hofvets glans,
 Förent med allt hvad skönt i bygden fans;
 Som när på Ombergs spets emellan träden,
 Stod en balkong med kronbeströdda kläden,
 Och GUSTAF WASA med sin unga brud
 Der trädde fram; och för de två till Gud
 I bön upplyftes sammanknutna händer
 Af allt det folk, som fyllde sjö och stränder.

Dit följn Skalden, J som sett hvad nu
 Gör Sverges fröjd och stolthet, sett de Tu,
 De dubbla Tu som möttes vid Manilla:
 Der folkets kärlek mottog som ur skyn,
 Ehur de trädde fram på vattnets bryn,
 De Fredsgudinnor, som dess oro stilla,
 Som med de qvinliga behagens band
 Föreana Folk och Konung, hof och land,
 Och sammanstämma alla delta sinnen.

Så MARGARETA gjorde i sin tid.

Stor var den tiden genom väldig strid,

Men äfven rik på glada, sköna minnen.

Hvi skulle vi dem sky, och, från den höjd

Vår sällhet hunnit, ej med dubbel fröjd

I deras spegel henne se och prisa?

Ifrån den spegeln blott en bruten bild

Jag ville er, ibland en skön, fast vild

Naturs omgifvelser, på Omberg visa.

Dock vänten ej det panorama der,

Hvars stora syner er förtjuste här,

Då — midt i allt hvad landet skönast äger

Af rika löfverk öfver sjöns kristall,

Bland klippor, brutna i romantiskt fall, —

All hufvudstadens pragt slog ner sitt läger;

Och då från hafvet hvad det stoltast har,

Framträdde, dubbelt stolt af hvad det bar,

Och ställde sig mot sjelfva Kungaborgen

Och sade trotsigt: ”Lyft din pelarrad,

Sträck dina flyglar, skåda ljus och glad

Ur tusen fönster öfver sjön och torgen.

Såg du på hafvet, hur jag för mig der,

En rörlig fästning, en bevingad här,

Du fann mig äfven värdig majestätet.”

Nu vid dess thordön hela nejden skalf,
Och långa svar från berg och tempelhvalf.
Bekände högt, att ej det talt förmätet.
Men ur de moln, hvori det höljt sin ståt,
Hvad glänser fram och mellan båt vid båt,
Der vördnaden sig häpen drar tillbaka,
En Konglig väg sig gör till Manhems strand?
Räck ner, o Prins! ditt hjerta med din hand,
Och lyft, o Konung! lyft till dig din maka!
Och du, o Folk! förtjust vid denna syn,
Din glädje höj, välsignande, åt skyn!
Så Aphrodite landsteg på Cytheren;
Så stod Apollo på Arkadiens strand;
Så Zeus i åskmoln Juno bød sin hand.
Ej dessa taflores pragt af mig begären,
Ej af min pensel kan den fordras mer
Än af den tid, den ort, hvars bild jag ger.

FÖRSTA SÅNGEN.

Tyst! der vid porten! "Hvem kan tysta henne?
En pratsjuk qvinna! Ach! de äro tvenne:
Dem öfverröstar knapt trompetens ljud,
Som bådar Kungen och hans vackra brud."

"Nå! trängs ej så, som vore vi i arken,
Der menskor packades ihop med djur.
Ni bär er åt, ni ock, som kreatur.
Der har ni hela vägen, hela marken,
Och berget till och med, att träda på.
Hvarföre skall folket här just skockadt stå,
Här vid Alvastra, och vid sjelfva porten?
Det höga paret genom hela orten
Far fram i dag och gläder allas syn,
Som sol och måne i den öppna skyn.
Hvad sad' jag här om dan, då jag i dalen
Kom gåendes: det var mot natten ren;
Jag skulle hem: då mötte mig ett sken

Ur alla fönstren här i Kungasalen,
 Der ingen bott på många Herrans år.
 Högsätet dock der än för Kungen står,
 Rum har ock Fröken i den breda stolen.
 Der lyste med ett ord väl hundra ljus,
 Som i ett stort, ett Kongligt bröllophus.
 Min Gubbe mente, det var aftonsolen;
 Men hela natten lyste det ännu.
 Jag såg helt tydligt der en högväxt Fru,
 På hvilkens hufvud satt en Konglig krona.
ALVILDA var det säkert. Det är hon
 Som bygt Alvastra att sin skuld försona,
 För det hon rymde bort från Danmarks thron.
 Se! Hon var ung; men **NILS** var gammal redan:
 Då kom från Sverge dit en hurtig Prins.
 Hon for med honom. Han blef Konung sedan.
 Ej alltid så en krona återvins
 Af Drottningar, som fly ur land och rike.
 Likväl i fromhet voro utan like,
 Så hon, som **SVERKER**, hennes nya man,
 Hvarpå ej himlen blott och kyrkan vann,
 Men ock Alvastra: som man kunde kalla
 Ett Kongligt kloster, så i byggnader,
 Som lägenheter. Nu likväl ty värr!

Det ena med det andra vill förfalla.
 ALVILDA plär dock stundom gå igen
 I SVERKERS thronsal för att städa den.
 Nu äfven gick hon genom alla rummen,
 Med ljus i handen, stökande omkring
 Och skramlade med nycklar i en ring
 Af silfver, som hon bar på högra tummen. —
 Nå! skuffas ej, låt bli att trängas så,
 Vår Herres verld är stor. Det blir också
 I grafven rum tillräckligt för oss alla.”

”Ej heller kan man, hur man storas här,”
 Fick hon till svar, ”så bred sig göra der;” —
 ”Hur bred jag är, kan ingen mig befalla,”
 Skrek hon igen, ”att vika från mitt rum.
 Här skall jag stå och se min Kung, jag äfven.
 Hvem gör mig smal? den vill jag se i näfven;
 Och den i ögonen, som gör mig stum.”

Med händerna i sidan hon sig ställde,
 Och fast från höger och från venster stött,
 Dock ingendera armens vinkel fällde,
 Hvar knuff hon fick, blef af en större mött.

"Är jag ej hemma här, och gift med Jägarn
 Som öfver Kungens djurgård håller vakt,
 Och styr för allt som hör till Kungens jagt?
 En qväll satt grannen med min man vid bägarn,
 Och talte på att Kungen aldrig kom,
 Och här bland sina hjortar såg sig om.
 "De äro dock så vackra och så feta
 Och värda att Hans Majestät dem ser," —
 "Och par tre skott i nåder åt dem ger,"
 Sad' PER; och grannen svarte: "du må veta
 Vi Nabor önska här en dugtig jagt;
 Ty dessa högdjur, oss emellan sagdt,
 Som andra höga, oss till skada frodas.
 Det är dock värre som från Småland hörs,
 Der sådant väsen af den DACKEN görs
 Med eld och svärd, och hela landet blodas,
 För det man ej får fälla elg och hjort,
 Ej ek och bok, dem dock på hvarje ort
 Åt åbon der vår Herre tycks beskära.
 Men hvad som mest förtryter Smålandsbond',
 Är att han ej får spjut, ej armborst bära.
 Hur skall han hämnas då, när han blir ond,
 Och likna Fäderna i blodig ära?
 Det kan bli allvar af den leken der;

Gud vare lof! att slikt ej spörjes här,
I Östergöthland, fast man allestädes
Hör dem som knota — på vår Herre sjelf.
Dock hvart man ser, omkring Motala elf,
Ser man ett folk som trifs i lugn, och glädes,
Att landet styrs af sådan dugtig Kung:
Fast skatten är — Gud hjelpe oss! — rätt tung.”

”När Gubbarne så glammade vid bordet,
Jag vid min spinnrock stilla satt och teg.
Men bäst det var, jag fram på golfvet steg,
Och såg på dem, men knyste icke ordet.” —
”Nå,” sade PEDER: ”Vet du något, mor?
Du ser så viktig ut! Hvad hin jag tror,
Du målet mist; du plär väl kunna tala!” —
”När det behöfs jag både tala kan
Och tiga, svarte jag, trots någon man.
Hör nu min nyhet. Vi få snart betala —
Pris vare Gud! — åt kronan en ny gärd.”

”Är det en nyhet? och en nyhet värd,
Att prisa Gud för? Yrar du min gumma?
Du är ju eljes icke af de dumma.”
Det var min gubbes ord. Se här mitt svar:

”Jag tackar Gud för det förstånd jag har:
Det har mig hjälpt till det jag råkar veta
Om det besök, som Kungen gjort i Vreta;
Och det förståndet säger mig också,
Att vi en bröllopgärd betala få.
Hvem fins i Sverge, som ej ger den gerna?
En Kronprins ha vi ren; men se! för ung,
Att som en munk gå ogift, är vår Kung.
Med glädje spinner minsta torpartärna
Dertill sin totte, då hon höra får,
Med hvem det är som han i brudstol går.”

”Hvem är det då,” så begge två mig sporde.
”Det få vi se!” sad’ jag, och slug mig gjorde.
Jag visste det på stund, när Kungen for
Att få välsignelsen af hennes mor.
Föret MARGRETA smög sig bort att gråta;
Ty innan ringen hon af WASA tog,
Hon SVANTES ring utaf sitt finger drog.
STEN STURES son! — dock bör han det förlåta.
En Kung är Kung: hur kan han korgen få?
Sig sjelf Herr SVANTE skylla bör också,
Ty när man hela fyra år är borta,
Så kommer man i slika fall till korta.

Abdissan, gammal vän till Frökens Mor,
Som nu i klostret mesta tiden bor,
Från världen skild, sen hon har blifvit äldre,
För gossen talte, men hvad hjälpte det
Mot Frökens Bror och mot Hans Majestät?
Ej god på GUSTAF SIGRID är hvad hellre;
Och när hon slapp hans kätterska besök,
Hon renade hans spår med helig rök.
Jag känner detta ej af vanligt sqvaller,
Som hviskas ut ifrån ett klostergaller;
Men af en vän som bor på samma ort,
Och af sin vän, en nunna, det försport.
Jag visste allt långt förr än någon annan.”

Härvid från ordet oförtänt hon kom;
Ty då hon anden drog och såg sig om,
Och stolt med fingren knäppte öfver pannan,
En annan qvinna in i talet föll
Och, ännu mera munvig, det behöll.

”Hvad angår Kungens brud, jag henne känner
Och hennes Mor och hela hennes slägt
Trots någon här;” hon så begynte käckt.

”Ja, fast jag säger sjelf: de bästa vänner
I verlden voro Hennes Nåd och jag.

Min man var den som väfde hennes dukar,
De fina, rara af det nya slag,

Som görs i Brabant, som på hof man brukar.
Hoff säger man min, och med Kungens lof
Hvar adlig sätesgård han kallar hof.

”Jach,” plär han säga, ”Jach till hoffs, min Jumme
Och schaffe penge. Se then tuch är nu
Ganz fertig: Lischen, du kan språke du.”

Ja Gud ske lof! jag är nu ingen dumme!

Jag säger hvad jag tänker utan krus,
Och är välkommen i de bästa hus.

På Ekeberg jag var så väl hos barnen

Som Frun välkommen. Sjelf med egen hand, —
Hvad tycks! — Fru EBBA vägde åt mig garnen.
Och mätte duken ifrån rand till rand.

Den sista, som jag bar dit, var den största
Och raraste till mönster som till dräll.”

”Din man,” sad’ Hennes Nåd, ”är riktigt snäll.”

”Men bäst jag satt der, jag begynte törsta.

Nu stod på bordet, som det alltid plär

I rika hus der god välfägnad är,

En silfverkanna, stundom äfven flera,

Med öl och mjöd och kirsedrank, med mera.
 I denna var det mjöd, rätt starkt och godt.
 Ett ögonkast på sned, jag smög dit blott.
 Vips springer GRETCHEN, och med sina nätta,
 Små händer tar den, fast den är helt full,
 En rar kredenz, med blommor utaf gull
 På blanka silfret! Ja, den dugt att sätta,
 Försäkrar jag, på sjelfva Kungens bord.
 Den lilla Fröken bar den med ett ord
 Till mig och sad': "sitt inte torr i munnen!"
 Just så för Hagar Engeln viste brunnen.
 Det står i Bibeln: jag har läst deri,
 Sen den blef Svensk, och är för alla fri.
 Pris ske vår Kung för det och mycket annat!
 Ja, Herre Gud! hvar skulle det väl stannat
 Med all den jemmern i tyrannens tid,
 Om GUSTAF ej trädt fram till Herrans strid
 Med Herrans svärd, och Herrans råd i sinnet,
 Då hela landet läg i blod och gråt?
 Så, medan marken rundt omkring var våt,
 Fann Gideon det underbara skinnet,
 Hvarmed han spådde, ensamt ligga torrt.
 Men duken glömde jag så nära bort.
 Det vackra mönstret, som hvar menska prisar,

Ett lejonhufvud med en vase visar; —
 Ty Hennes Nåd är sjelf af VASAS blod —
 Den duken borde GRETCHEN ha med rätta.
 Hvad skada! att min gubbe ej förstod
 En Konglig krona öfver vapnen sätta!
 Hvem tänkte då att hon blef Kungens brud?
 Hur underligt du styr, o gode Gud!
 När hennes Far ibland de andra blödde,
 Som lagt sitt hufvud ned på Stockholms torg,
 Hvem kan beskrifva Enkans skräck och sorg?
 Det var Guds nåd, att hon deraf ej dödde,
 Och barnen! — Ach! att se hur Mamma led,
 Utbrast i gråt den minsta till och med.
 Men sen de uppväxt, brukte jag mig sätta,
 Med små och stora kring mig, och berätta
 En blodig saga från Tyrannens tid.
 En gång var SVANTE med, och blef dervid
 Mer ond än rörd; och som de stätt i fara
 För CHRISTIERNES bödlar i den samma stund,
 Steg han, med trots i ögon och i mund,
 Stolt för de andra fram, att dem försvara.
 Främst åt MARGRETA sitt beskydd han gaf.
 Dock endast mera skrämmd hon blef deraf.
 Men hvad som mest dem rörde, var de tvenne

Små RIBBINGARNES död, som jag beskref,
 Just som från stället det berättadt blef.
 Ach! deras arma Mor! Jag kände henne.
 Ja, Herre Gud! det väfdes af min man
 Det samma tyget, som den yngre brodern
 Bad bödeln akta, när han såg det rann
 Blod på den andras rock, på det af Modren
 Han ej för fläcken skulle bannor få;
 Då bödeln sjelf blef rörd, och ej den späda
 Oskyldiga förmåddes till att slå,
 Sjelf heldre nöjd, att under bilan träda.
 Fast jag så ofta det berättat har,
 Jag känner tåren svälla i mitt öga.
 Så går det i vår verld: olyckan spar
 Ej mer än oss, de rika och de höga!
 Jag mins hvad aning slog MARGRETAS mor,
 Då hennes man till Kungens kröning for.
 Så blef ock BRAHE varnad af sin maka.
 Ach! af de ädla ingen kom tillbaka!
 Ett slagtarhus var Stockholm, fullt af blod!
 Också på landet, hvilken ryslig gunga,
 Hvad gräslig majstång, vid hvar herrgård stod!
 Ej skontes mer de gamla än de unga.
 Vår Kungs föräldrar! Gud! ett sådant par,

Så genom är och dygder vördnadsvärda!
Herr ERIK halshöggs och CECILIAS dar
I Danmark slötos, utaf sorg förtärda.
Det grymma ryktet ni törhända hört,
Att på en blaggarns säck hon sjelf måst sömma,
Och lefvande deri sitt hufvud gömma,
Hvarpå i sjön en bödel henne fört.
Men fast det så med andra Fruar hände,
Blef hon i häktet sotdöd af elände.”

Hon teg för gråt, och alla rörda stå;
Men nu den breda gläds att ordet få.

”Jag sett förnäma hus, ja, de förnämsta,
Kan jag berätta dig, så väl som du.
Jag tjent på Hörningsholm. Der är en Fru,
Som är bland Fruar, tror jag mest, den främsta,
Tills vi en Drottning hinna åter få.
På visst sätt Drottning var ju hon också,
När hennes man STEN STURE styrde riket.
Hon styrde ju ock sjelf, när han var död.
Med svärd i hand, tyrannen trots hon böd,
Fast hennes mod blef af de andra sviket;
Och denna sköldmö, vet ni, sitter nu

Och syr och spinner, som en annan Fru,
 Och ser så mild ut. Dock en vanlig qvinna
 Är hon ej lik, fast icke af en karl
 I skick och uppsyn hon det minsta har.

Hon liknar — vänta! — jag skall straxt det finna.”

”En engel, menar du, som ej är han,
 Ej heller hon,” skrek hastigt väfverskan,
 Glad att få komma in uppå det viset.

”Hon är hon visst — bevars! — som Fru och Mor,
 Så qvinligt huld som någon, det jag tror.

Men som en engel står för Paradiset,
 Der på vår kyrkvägg, står så allvarsam
 Och heligt sträng i rosengården fram,
 Med blix i handen att dess port bevara;
 Så steg hjeltinnan, ej i rosengård,

Men sjelf en ros med tagg så hvass som hård,
 Steg upp på Stockholms mur att den försvara.
 Har jag ej känt CHRISTINA, äfven jag,
 Så väl i sorgens som i glädjens dag?

Jo, ren som barn jag både henne kände
 Och Konung GUSTAF. Rask var han och snäll,
 Men hon ej mindre. Hör nu! hur det hände
 Hos gamle STEN uppå hans gård en qväll.
 Som morbror åt hans far, han gossen tagit
 Till sig på Stockholms slott. Hvem tänkte då,

Att der en dag sitt hem han skulle få?
 Nu hade STEN från styrelsen sig dragit,
 Och öfverlemnadt slottet, jemte den,
 Åt Konung HANS, ehur de straxt igen —
 Ty Svenska folket aldrig kunde lida
 Det Danska öfvermod — begynte strida.
 Nu, med ett ord, var fred och gästabåd
 Hos STEN, som budit både Kung och Råd.
 Det var på landet, och, som barn plä gerna,
 Sprang GUSTAF med CHRISTINA GYLLENSTJERNA
 Och lekte hök och dufva, då för när
 En hund de kommo, i en kedja bunden,
 Utaf det slag, som blodhund kallas plär.
 På henne rusar ur sin koja hunden;
 I ögonblicket han på kedjan drar,
 Då fienden, mer arg, på honom far.
 Mött af hans spark, dock gossen ned han kastar.
 Nu till sin kämpes hjälp CHRISTINA hastar,
 Får i en sten, och ärnar besten slå,
 Då hjälp af menskor frälsar begge två.
 Ej någondera hunden skadat hade.
 Allt detta Konung HANS i fönstret sett,
 Och sen han barnen upp i salen bedt,
 Han GUSTAF tog om hufvudet, och sade:

”Om du får lefva, blir af dig en man.

Följ mig, så får du med min son dig öfva.”

”Än jag,” föll KERSTIN in, ”mån jag ej kan
Mitt Svenska mod emot Prins CHRISTIERN pröfva?

Han är väl icke värre, hoppas jag,

Än den jag haft att strida med i dag.” —

”Var icke det just som en profetia?

De begge passat till ett Kongligt par;

Men GUSTAF kunde ej till henne fria:

Fast föga äldre, hon hans Moster var,

Nå! det som sker är alltid ju det bästa,

Det nemligen, som sker med Herrans råd;

Och Herren säkert gaf hans Höga Nåd

Det rådet in att MARGARETA fästa.

Nu, hvilken fröjd Fru EBBA har som Mor.

Ach! när från all sin egendom hon for,

Och för en lycka höll att kunna gömma

De faderlösa i en klostervrå;

Den arma Frun! — då kunde hon ej drömma

Att en af dem en krona skulle få.

Men något Kongligt satt på GRETCHENS näsa,

I hela hennes väsen redan då.

Blef frågan om att leka eller läsa,

Var alltid hon den främsta bland de små.

Allting så väl hon för de andra tydde,
 Och fast ej äldst, de andra henne lydde.
 Nog blir hon ock, som Styfmor, huld och god.
 Vet Ni, Prins ERIK kommer hit med Kungen.
 I Vadstena ur fönstret, der han stod,
 Han nickade åt mig, den söta ungen!
 Blott han ej ärfver Modrens sinnelag,
 Som missnöjd med vårt land sig sjelf förtärde,
 Och kände icke ens sin Makas värde.
 Jag henne såg i Örebro en dag.
 Vi bodde der den tiden; och vårt fenster
 Låg just mot slottet nära bron till vänster.
 En vacker utsigt är från denna bro!
 Men märkeligast af allt är stadens tempel:
 Der ligger ENGELBRECHT. Med hans exempel
 Stod GUSTAF fram, om jag skall OLOF tro,
 Jag menar PETRI, och hans bror, de tvenne
 Som lärt af LUTHER. Den Guds mannen! Ja,
 Ske Herren tack att vi ock ordet ha,
 Och Prester som gå på med kraft, som denne,
 Vi hörde sist. Han var en Munk förut,
 Men for till Wittenberg. Den staden känner
 Min gubbe väl och har der många vänner.
 Med LUTHER sjelf blef han bekant till slut,

Då han en bordduk åt hans maka väfde,
 Prydd med en bibel och på den ett Lam
 Med segerfana. "Herrans sak går fram,
 Om än all världens magt mot den sig häfde!"
 "Sad' KURT, och trampen upp och ned lät gå,
 Så ifrig att i tid det färdigt få.
 Af eget hufvud satte han dit Lammet,
 Och tog betalning, som för simpel dräll.
 Min Tyska gubbe är så god som snäll,
 Fast litet het; men när han väl fått fram'et,
 Och fram det måste som hans vrede gör,
 Är det förbi. Gud vare pris därför!
 Emellan oss har aldrig varit illa;
 Ty när han vredgas, vet jag tiga stilla."

"Det vore nog!" den breda gumman skrek,
 "Men jag förstår väl hvad din mun kan tysta;
 Det är en dylik Mäster Eriks lek,
 Som gör att stygga barn ej våga knysta."

Slikt vid den lillas tal hon sagt förut,
 Och med sin bas dess qvint sökt tränga ut;
 Men folket tyckte om den snabba strömmen
 Af ord och ämnen, spridda som i drömmen.

Nu, om vid sista ordet henne slog
 Samvetet eller hon blott andan drog,
 Hon teg och sjelfmant släppte in den andra,
 Som hoppades, att icke mer, af brist
 På ord, så snöpligt komma af, som sist.

”Godt folk! mitt tal skall ej som hennes vandra,
 Jag borde säga, skutta, hit och dit,
 Och plocka här en smula, der en bit.
 Jag ärnar ge en hel och full upplysning
 Om Fru CHRISTINA, hennes barn och man;
 Jag, som i huset var, det göra kan.”

Hon kom ej längre för en plötslig nysning.
 Den snabba väfverskan högg i på stund,
 Som när, på flug-jagt flygande, en svala
 Uppsnappar rofvet vid en annans mund, —
 Jag törs ej säga, såsom när att tala
 En riksdagsman sig anmäلتför en ann,
 Som redan uppstod, men ej buga hann,
 Förtjust åt nöjet, att sig sjelf få höra,
 Hvertill han tror sig tunga fått och öra.

”Du var på gården, du, men Herrskapet
Jag kanske oftare än du har sett,
Och det på Ekeberg. Som STURENS Maka
Jag såg CHRISTINA, då så glad som god
Och underskön på lyckans höjd hon stod,
Och sen som Énka, då hon kom tillbaka
Ifrån sin fångenskap i Köpenhamn,
Af sorger blek och vissnad som en hamn.
Dock snart sig lik, hon söktes än af många.
Hon kunnat till och med en hafsfru bli,
Ifall hon hört på NORRBYS frieri.
Men pris ske henne, som ej lät sig fånga
Utaf en Dansk och en tyrannens man.
Likväl, ehuru sjögast, var ej han
I grymhet lik de andelige tvenne,
SLAGHÖK och BELDENACKE. Djefvulen
Helt säkert hade gett dem kallelsen.
Värst var dock SIGBRIT. En gång såg jag henne,
Och trodde att jag såg hin stygges mor.
Men dottern DYVEKE var lik en engel,
En fallen engel: ach! mot slika klor,
Hvad kan en lilja på sin sköra stängel?
En sådan Konung höfdes sådant hof:
En Mångelska der satt på främsta sätet

Och bödlar rundt omkring. Men Gud ske lof!
Nu är det annat. Nu har Majestätet
Af ädla Fruar, stolta Riddersmän,
En ring omkring sig, härlig såsom den
På vinterhimmeln: der, då skarpt det fryser,
En mängd små stjernor kring de stora lyser.
Nu bland de mindre måste KERSTIN stå,
Den främsta förr, dock än en Gyllen-stjerna
I folkets ögon. Konungen också
Vill vid sin sida henne visa gerna,
Om nu för Sonens skull ej söndring sker.
Ach stackars SVANTE! icke nog att mista —
Men tyst derom! — Det säger jag dock er,
Att han i tro och heder ej kan brista,
Hvad rykten än om honom flyga må.
En lycka är det för dem begge två,
Att hennes nya man, fast ej en STURE,
Dock bråds för ingen del uppå sin Far,
Den gamle Riksnarrn, Kungamakarn THURE.
Han nu i Norrge slutat sina dar
Så ömkligt! Hufvudlös han fanns på gatan,
Det var af CHRISTIERN, som är der igen,
Den vackra tacken: han förtjente den.”

”Jag tror du tungan fått af sjelfva Satan!”

Skrek Jägerskan, och lyfte opp sin arm
 Med knuten näfve, nära qväfd af harm,
 Tills hon fick ljud. ”Hvad är det för en röra?
 Hvad har den goda, kära Frun att göra
 Med hufvudlösa liket af hans Far,
 Då honom sjelf lifslevande hon har
 Med kropp och hufvud? Hufvudet så härligt
 Som nånsin suttit på ett axelpar,
 Och kropp så stolt, som nånsin fåle bar!
 Som englar lefva de, så sällt och kärligt:
 De bytte icke — lika godt med hvem —
 Kan jag försäkra dig: jag känner dem,
 Jag såg i brudstoln honom jemte henne.
 Du som så storas på din kunskap, säj!
 Hur var hon klädd som brud? Det vet du ej.
 En sådan perleskrud och sådant spänne
 Med stjernor på som hon i håret bar,
 Du aldrig sett; och sådant dejligt par,
 Så stolt, och dock så vänligt, som de båda,
 Du aldrig skådat, aldrig får du skåda.”

”Hvad!” skrek den andra, ”än de höga tu,
 Som mötas här, som vi få se rättnu.”

Flat för sitt misstag teg den andra stilla,
Så fick igen om talet rå den lilla,
Och lade ut, hur många stolta par
Hon sett i höga hus. Bland dessa var
BRIGITTA, äldsta systemen till MARGRETA,
Och GUSTAF STENBOCK. "Vackrare, än de
I brudstoln voro, får man länge leta,
Dem undantagna som vi nu få se,
Nå! det förstås! De ha en liten redan
Och den med segerhufva född. Man spår,
Att äfven hon en Konglig krona får.
Hvem ser Guds vägar? ANNA kommer sedan
Den tredje systemen. Henne får till Fru
Riksrådet AXEL BJELKE. Men ännu
Ej fast af någon är den yngsta, MÄRTHA.
Jag hade mycken lust att se den man,
Som den qvicksilfverperlan nypa kan.
Nog blir han lycklig, ty hon har ett hjerta,
Som guld så godt, fast hon är yr och qvick,
Och ej står stilla något ögonblick.
Jag vet åt hvem jag gerna henne unde:
Åt SVANTE STURE, då ej systemen kunde,
Som hon dock ville, honom trogen bli.
Den stackars gossen! det är nu förbi.

Hvem kunde tro det, då man såg dem vara
 Ej blott i lek och dans ett gifvet par,
 Men ock vid böcker, taflor, hvad det var,
 De skulle se och för hvarann förklara.
 Och när ur något träd, hvare han klef,
 Ett regn af äpplen eller päron blef,
 Ibland de små som der sig samlat alla,
 Lät han i hennes famn de bästa falla.
 Hon stod ock närmast till den gren, han red,
 Och ropte: Söta SVANTE! fall ej ned.
 Hon sjelf ur förklet alla äpplen fällde,
 Då ner på marken plumsad med ett hopp,
 Han stod vid henne, som en kägla, opp.
 I salens fönster mödrarna sig ställde,
 Och åt hvarandra logo med en nick,
 Då hand i hand det nätta paret gick.
 Ej alltid hjälper det att bittid börja.
 Gud låte gossen ej för mycket sörja!
 Och att från Lübecks våld han blefve fri!
 Det är en näsvis stad: hvad tycker ni?
 Den sätter sig i bredd med Kungariken.
 Och MEYER, — som min man har känt som smed,
 Så går det här i verlden opp och ned! —
 Ned måste han igen, nej upp — på spiken! —

Ej blott i Lübeck han regera vill,
Den tölpen! — men i Norden spela Herre,
Och våra Kungar sätta af och till.

Det låter han väl bli. Men det är värre,
Att i vårt eget land förräderit

Gör ständig oro, ständigt kif och split.

Ach! må för SVANTE inga nya snaror

I Sverge ställas, och än värre faror!

Så stygga rykten spridts om honom ut;

Men dygd och sanning segra dock till slut.

På honom luras af den skälmen DACKEN.

Den bonden! har han ej af Prinsar bref?

Ja, ett som Kejsarn sjelf till honom skref!

Dock skall till slut det kosta honom nacken.”

En man i hopen, som det sista hör,

Ur svarta skägget visar hvita tändren,

Med det slags löje, som man ryser för,

Och öfver påken knyter begge händern.

”I Dalkarlsdrägt, du har ej Dalkarlsmin,”

Hon sade för sig sjelf och blicken fäste,

Ej utan häpnad, på hans hemska grin.

”Är du en fågel ifrån DACKENS näste,

En olycksfågel, som på spaning far,
Der blod skall rinna eller runnit har?

I det på honom hennes ögon dröjde,
Hon tystnade, och teg en hel minut,
Då Jägerskan med kraft sin stämma höjde,
Nu säker att om talet rå till slut.

”Nå! äntligt låter du din tunga hvila:
Hon det behöfver väl. Nu ock en ann,
Fast icke orden fram så snabba ila,
Som ur din mun, en smula tala kan.”

Olyckligtvis gick äfven denna gången
För henne tråden af, bäst den var fången.
Sist hennes egen näsa sig förhöll
Så näsvist, och i talet henne föll.
Nu samma spratt ett värre blåshorn gjorde,
Som gaf tillkänna med en häftig skräll,
Mot klostermuren stött från bergets häll,
Att Kungens ankomst redan när man sporde.

ANDRA SÅNGEN.

Hvem var i Stockholm och med häpen blick
Ej stilla stod, då på det torg han gick,
Der WASA stiger fram ur Riddarhuset,
Med uppsyn af den Gud som styr för ljuset
I ögonblicket då han Python fällt?
Så såg han ut som Sverge återställt!
Hvem tänker detta, medan han det höga,
Kraftfulla lugnet i hans anblick ser,
Och för hans fötter ej vill falla ner?
Och hvilken Svensk, med hjerta och med öga,
Ser SANDBERGS tafla, och ej sjelf vill gå
Ibland de grupper som der rörda stå,
Och på den gamles tal om hjälten höra,
Hur underbart en enda enskilt man,
Ej man, blott yngling, kraft och medel fann
Af Gud och folk, att sådant verk utföra.

Om nu hans blotta bild dig så betar,
Vill du ej här på vägen, der han far,
Se honom sjelf? Tyst! han är redan nära.
Bland träden skymtar fram hans Spanska drägt,

Och öfver dem den hvita fjäderns flägt,
 Som på en svart barett han brukar bära.
 Här ställom oss; här se vi honom bäst;
 Och egne äfven oss den hulda nicken.
 Se nu: det hufvudet med ljungeldsblicken
 Och silfvermanen tillhör Kungens häst.
 Ur vägen gumma! Ach det är den breda:
 Hvem kan från stället henne få? — Den leda!
 Hon skymde för oss. Han är ren förbi.
 På ryggen blott hans stolta växt vi skåda,
 Men tröstom oss! det tör väl lägligt bli,
 När bruden kommer, att lå se dem båda.

Emedlertid må med ett ögonkast
 Vi gå att klostret öfverse med hast.
 Dess höga ringmur ej vi öfverspringe;
 Men denna sidoport, om der vi ringe,
 Oss släpper in i trädgålns vida rund,
 Att i dess skugga svalka oss en stund.
 Den var i Sverge på sin tid den störste,
 Och nästan ende, der man kunde gå
 I en allée, och sitta i berså.
 Af klostrets Abbotar den alldraförste,
 GERHARD, den Franske, redan anlagt den,

Hvarom de gamla träden vittna än.
 Han mindes der det sköna Clarevalla,
 Der af St. Bernhard sjelf han invigd var.
 Dess klara ström, dess himmel, än mer klar,
 Drog dit hans suck; och när de voro alla,
 De fyrti år han här sin Orden svor,
 Han dit att hvila i sitt hemland for.
 Här ej blott trädgåln gömmer än hans minne,
 Men äfven boksaln. Begge skapte han.
 Till två slags odling Brödraskapets sinne
 Han mante, och sitt mål hos många vann.
 Så blef Allvastra bland de mest berömda
 Benedictinerkloster; och fast gömda
 I jorden äro namn, så väl som ben,
 Törhända satt vid midnattslampans sken,
 Här bland de många dumma, lata kräken,
 Ett ämne till en LUTHER eller BACON.

”Hvem är den gamle dock så raske man,
 Hvars presterliga staf, som stöder handen,
 Tillika är en krok, hvarmed ur sanden
 Hvert ogräs i sin väg han rycka kan?
 Se gångar, sängar, trån, han håller rena;
 Och ej för nyttan sörjande allena,

Men ock för fågring, prydlighet och glans,
Ger äfven blomstren egenhändig ans.”
Det är af Abbotarna här den siste.

”För Guds skull! tyst! om han oss såg, och visste
Att det är folk, som icke föddes än,
Som lefva först om tre århundraden,
Det skrämde honom mera, än besöken
Af de begrafnas återgångna spöken.”
Var trygg, min läsare: oss icke han,
(Fast honom vi,) se eller höra kan.

Nu går han in: kom! för att slippa klappa,
Oss skyndom efter. Denna corridor
Kring hela klostrets vida fyrkant går.
Det der är celler; men se här en trappa
Till refectorium. Gubben tar sig der
Sin frukost, som nu mer rätt tarflig är.
Betrakta väggens bild: det är SUSANNA,
Då i sitt bad hon häpen ser de två
Högvördiga Satyrer när sig stanna.
Se hit: för DANIEL här med skam de stå
Och varna bröderne att icke synda.
Men nu i boksaln måste vi oss skynda.

”Tänk! för den tiden är det ej, min sann!
Så liten samling. Se, bland Kyrkofäder
Stå till och med Poëter, en och ann.
Men hvem är denne, som i rummet träder,
Och på en gång så rörd och harmsen gör
Den goda gubben?” Stilla blott och hör.

TORKIL.

”Du kommer hit, att jag dig må förbanna,
Trolöse! som, till Rom mitt sändebud,
Vek från din väg, för att hos LUTHER stanna,
Och i hans händer svor din själ från Gud.
Dock denna munn dig ej förbanna kan,
Ej detta hjerta, som allt mer du vann,
If från den stund, jag dig begynte lära.
Då gaf du hopp att, delande min strid,
Ej blott för klostrets rätt, men kyrkans ära,
En kämpe bli, det du ock var en tid.
Men äfven du, min CLAUDI, skulle falla,
Du som jag trodde säkrast stå af alla.”

CLAUDIUS.

”Jag felade mot er, då jag till slut,
Det värf ni mig förtrott, ej förde ut.

Men en mig följde, som till råds jag sporde,
Och borde tro: han mig förlägen gjorde.
Det var den Helga Skrift. Och då jag när
Den orten kom, der LUTHERS boning är,
Dit, för att honom och MELANCHTON höra,
De tvenne bröder rest, af hvilkas nit
Det nya ljuset bragtes ända hit:
Fick äfven jag att samma resa göra,
En oemotståndlig lust, och blef som de.”

TORKIL.

”Förförd, förlorad. Ve dig arme! ve!
Med afsky kättarn borde jag förskjuta,
Men måste sonen till mitt hjerta sluta.
Ja, som en son jag älskat, fostrat dig,
Och denna bittra sorg du gjorde mig!”

CLAUDIUS.

”Den samma varning tyckte jag mig höra,
Som fordom ljöd i SAULI häpna öra,
Att ej mot udden spjerna blindt, och då,
Hur blind han var, begynte han förstå,
Med nattligt mörker, midt på ljusa dagen,
Midt i ett sken från öppna himlen, slagen.

Och såsom han sin syn med dopet fick,
Så genom LUTHER Skriften för min blick
Blef klar som sjön, när skingrad är dess dimma,
Och i dess djup man solens bild ser glimma.”

TORKIL.

”Hvad? framför kyrkan, denna helga Mor,
Framför Guds ande som hos henne bor,
Du tror dig kunna Herrans ord förklara.
Det först är blindhet. Henne vilsefara
Gud skulle låtit femton hundra år!
Ach det är du, min vän, som vilsegår.
Det skall min glädje än i himlen störa,
Att vid dess port dig fåfängt klappa höra,
Då den af PETRUS för den stora mängd
Af alla tiders kättare blir stängd.
Hvad öde dref dig till de otrons söner! —
Ditt hjerta rörs! O! om jag kunde än
Med mina trogna råd och trägna böner,
En brand ur elden, rycka dig igen.”

Nu dörren uppslås, och han häpen tiger.
”Hvem är den stolte som i rummät stiger?”
Hvem om ej GUSTAF sjelf. För mig hvad spratt,

Som först, derute, då till häst han satt,
I hjeltens åsyn tänkte Läsarn föra.
Men låtsom honom nu ej se, blott höra.”

GUSTAF.

”Du var mig ej till mötes vid din port;
Men vid din ålder är man rädd om stegen.”

TORKIL.

”Det är ej mer min port: det är din egen.
Jag är ej värd, blott gäst. Och som jag sport,
Att sjelfva denna drägt ditt öga stöter,
Jag tänkte fägna bäst ditt Majestät,
Om, sjelf ej synlig, jag blott synas lät,
Hur jag Allvastra gods åt kronan sköter.
Ty kronans är det nu, ej kyrkans mer,
Ej CHRISTI, fast han lagligt fick det ärfva.
Ve dem, som dödas vilja rifva ner,
Och från Guds rike orätt gods förvärfva!
Ve dem, när dödens stund, när domens slår!”

GUSTAF.

”Jag vördar, TORKIL, dina silfverhår
Och ännu mer din dygd, ja, sjelfva nitet,

Som är hos dig, ehuru blindt, dock rent.
 Om många liknat dig, så skulle sent,
 Törhända aldrig, skett det stora splitet,
 Som kyrka ifrån kyrka söndrat har.
 Men att det skett, och skett i våra dar,
 Pris vare Gud! och i en annan mening,
 Pris vare Påfven sjelf och Påfvens Män,
 Som drefvo det så långt, att Sanningen
 Sig resa måste, och att en förening
 Emellan henne, framställd ren och klar,
 Och påfvedömet mer ej möjlig var.
 Ja, äfven jag är skyldig tack åt detta;
 Ty på dess fall jag riket byggt igen.
 Af sjelfva klostren drar jag nytta än:
 De ge mig medel att i ordning sätta
 Allt hvad till lärdom och upplysning hör;
 Och därför äfven dig jag tacka bör.
 Gagn af Alvastra nu, på tre år, mera,
 Än på trehundra förut, är spordt.
 Nu Lärare i landet när det flera,
 Än digra Munkar förr, som intet gjort.”

TORKLL.

”Långt bättre är det dock att intet göra,
 Än att med läran villa och förföra!

Ve mig! som sjelf ett verktyg är dertill,
Dock jag min pligt har gjort, och göra vill.
Fast jag ditt bruk af hvad jag spart begråter,
Var trygg härefter, som förut, min Kung:
Vid sin förvaltning TORKIL icke låter
Ett enda öre falla ur din pung."

GUSTAF.

"Din redlighet jag känner och erkänner;
Jag vet också, att du har delt det bröd,
Jag dig bestämt, med dem af fordna vänner
Och trosförvandter, som du sett i nöd.
Jag hoppas dock, att du ej lättjan föder:
Här fins väl ingen qvar af yngre Bröder,
Dem jag befallt till Lappland sig bege,
Och Hedningarna der omvända. — Se!
Der står en yngling som var Munk. Af THORE,
Den gamle Jägarn, är du ju en son.
Ej utan näpst du komme härifrån,
Om på ett Bibliothek det icke vore."

CLAUDIUS.

"Med LUTHERS vittnesbörd på detta blad,
Står jag tillreds, hvart helst min Kung mig sänder,

Som ordets tolk i landsbyggd eller stad,
Till fjellens öknar eller Saimens stränder.”

GUSTAF.

”Hans förord gällt och gälla skall hos mig.
Låt se det. — Väl! jag skall ej glömma dig.
En annan gång jag ville af dig höra,
Om LUTHERS stora sak, och det förbund,
För tankens frihet, som i denna stund
Jag vet att Tysklands ädle Förstar göra.
Emedlertid, nyss kommen derifrån,
Berätta mig, hvad om min Fosterson
Den unge STUREN kommit till ditt öra.”

CLAUDIUS.

”Hvad jag försport, är, att han på allt sätt,
Bevist sig värd er omsorg och sin ätt.”

GUSTAF.

”Här har likväl ett rykte sagt helt annat.
Helt annat säga ock hans egna bref.”

CLAUDIUS.

”I STURENS namn en trolös hand dem skref.”

GUSTAF.

”Emedlertid har han i Lübeck stannat,
Ibland de andra fiender till mig
Och till mitt rike, som der samlat sig.
Bland dem min falske Svåger Grefve HÖJA
Med SVANTE STURE bättre lyckats lär,
Än med sin styfson. BRAHE snart är här,
Fast Grefven sökt hans återkomst fördröja,
Ännu sen Modren dött, och icke mer
Sin ömhets mantel åt hans illist ger.”

CLAUDIUS.

”Om SVANTE dröjer, är det mot sin vilja.
Jag vet, de hotat lägga hot till svek;
Men deras hot ej mer, än deras smek,
Förmår hans trohet från hans Konung skilja.”

GUSTAF.

”Men hvarför for han dit? Han visste ju,
Hvad ränker mot hans land der spinnas nu.
Ej till en Hansestad att seder lära
Af dem der styra, (borgarns fria mod
Och handelsdygd för öfrigt i all ära!)
Jag honom sändt: de egna ej hans blod.

I Prinsars sällskap skulle han sin milda,
Älskvärda art till mönster vid min thron,
För adlig ungdom, af den ädla ton,
Som hör till ädel börd, allt mera bilda.
Men bäst jag hör från Lauenburg hans lof,
Är han försvunnen, så från land som hof.”

CLAUDIUS.

•Det gick så till. En dag till honom lände
Den samma LÜTKE, som ett verktyg blef
Att sprida i hans namn de falska bref;
Ty alla han, och honom alla kände,
Som med sitt Tyska kram kring landet for.
Han föregaf sig sänd från SVANTES Mor,
Som sport, att han om hästar var förlägen,
Och till hans tjenst beställt ett spann på vägen.
Bland dem det ena sällsynt vackra par
För SVANTE blef af desto större värde,
Då i tornering det inöfvadt var,
Och sådant nu på Hofvet var å färde.
Han for emot dem, fiken att dem se,
Som hos en yngling bör förlätligt vara.
Allt längre bort förledd att sig bege,
Han plötsligt omhvärfes af en väpnad skara,

Och förs till Lübeck. Som en Konglig gäst,
Han der undfågnas med en prägtig fest
Af stadens öfverhufvun, WOLLENWEWER,
Den öfvermodige, som upp och ner
Dess ordning vändt, och MEYER, som allt mer
I sin förmättna lycka sig förhåiver.
Nu af de Svenske, som sin Kung förrådt,
Och måst ur riket fly för sina brott,
(De fleste bland dem dock ej Svenske födde,)
Belägras ynglingen; och sen de lagt
För honom ut, hur, jemte Lübecks magt
Och Danmarks, Kejsarn sjelf dem understödde,
Och hur till STURENS ätt sig höll hans land,
I dettas namn de honom kronan bödo,
Så visst, som om de haft den i sin hand.
Jag vill ej nämna, hvilka rop der ljödo
Så fåviska som fräcka emot Den
Som gamla Svithiod frälst och skapt igen,
Och som af folkets röst blef lyft på thronen;
Hur han af dem beskrefs, den store man,
Som en förskräcklig våldsman, en Tyrann,
En fiende till Gud och Religionen;
Och hur till Sverges thron åt STURARS ätt
Orimligt egnades en ärftlig rätt,

Med mer som sades för att gossen dära,
Men som med detta svar han viste af:
”Dem som J prisen, dem i deras graf,
Med sådant steg jag skulle skändligt sära.
Nej, fläckfri som jag for, o fosterland!
Jag återvänder till din kära strand;
Och utan rodnad för mitt namn jag träder
På edra stoft igen, berömde Fäder.”
Af SVANTES egen mun jag detta har.
Af honom känd, då han i klostret bodde,
För att på Omberg jaga med min Far,
Sitt hela hjerta han åt mig förtrodde.”

GUSTAF.

”För hans skull ännu mera, än för min,
Jag gläds åt det du sagt; också för din:
Det skall ej hindra, lit derpå, din lycka. —
Nu, Abbot, låt mig se, förrän jag går,
Den nya bok, der grannt inbunden står.
Ah! en af dem som Biskop BRASK låt trycka
Mot Doctor LUTHER. Kom der icke ut
Straxt efter, eller var det ren förut,
En som med LUTHER höll och hette PAULUS,
Fast BRASKEN ville honom nämt blott SAULUS;

Ja, heldre ville han sett honom bränd,
 Än klädd på Svenska, och af alla känd.
 Men visa mig en bok som bär en stämpel
 Af en förfluten tid, som till exempel
 Den som STEPHANUS ifrån Påfven fick,
 Då härifrån, att bli i Svea rike
 Den förste Erkebiskopen, han gick.
 Förut bland landets lärda utan like,
 Den boken endast han studerte sen.
 Nu mer du ej behöfver hålla den
 För Lekmän hemlig.”

CLAUDIUS.

”Kan min Konung mena
 Den underligt så nämnda Karlaknapp?”

GUSTAF.

”Just den. Han följde med den hvita lapp
 På erkebiskopskåpan, som allena
 Gaf henne värde, då den kom från Rom?”

TORKIL.

”Här fins han ej, men kanske i Upsala
 Han göms i templets inre helgedom.”

GUSTAF.

”Du, THORSON, kan derom mer öppet tala.
Hvad innehöll den? Och hvad kunde väl
Till sådan dess benämning vara skäl?”

CLAUDIUS.

”Jag tror, den lärde Klerkerna att göra
CARLS välde knappt. CARL hette Kungen då:
Men karlar eller herrar det också
Betyda kunde. Dem vid näsan föra,
Så väl som folket, borde kyrkans män,
Och helga grimman knäppa väl igen.”

GUSTAF.

”Hör! Abbot! hör!”

TORKIL.

”Jag hör det, och begråter,
Ej blott i honom en förlorad son,
Men en förmörkad sol i dig. — O hån!
O sorg! o ve! att så sig villa låter
En sådan man, som du; att genom dig,
Som riket frälste, kyrkan skall förstöras.
Deri den gamle ormen röjer sig,
Att just de bästa hufvuden förföras,

Och bästa hjertan, som den unges här.
Men är det under att han fallen är,
Och jemte honom, många, snart sagdt alla,
Då de den store WASA sågo falla?
Den samme CHRISTIERN, mot hvars tyranni
Din hämd sig reste, är du lik deri."

GUSTAF.

"Ett sådant ord, från erkebiskopssätet
Åt WASA sagdt, det skulle ledigt gjort.
Också af dig, der ute vid din port,
Jag det ej tålt. Här må det bli förgätet!
Men spar ditt mod: i min regerings dar,
Att bli martyr, du ingen utsigt har."

Härvid hans läppar, litet dragna, stredo
Emot det stränga allvar i hans blick.
Hvarpå han kongligt nickade och gick.

Är läsarnu att honom följa redo,
Så får han se, ej endast utanpå,
Det gamla Kungahuset med sina fyra
Små runda torn, som, att det hela styra,
I hvart sitt hörn sig ställt: han får också

Der träda in, och skåda i det långa
Med spjut och sköldar klädda högtidsrum
Den forntids vålnad, som der dvalts i många
Århundraden, allena, hemsk och stum.
Han dvalts der sen den tid, då hof der höllo
De Götha Konungar af SVERKERS blod: —
Som än på knä i helgedomen föllo,
Der dödens bild på Kungagrafven stod,
Än vid den fyllda bägarn öfverlade
Om det försåt, som de i sinnet hade
Mot ERIKS ättlingar, dem ej hans dygd,
Ej ens hans helgongloria gaf skygd.

”Ren länge släckt,” så GUSTAF satt och tänkte,
”Är dessa ätters ärelystna strid,
Som thron och land så länge blodbestänkte.
Dock står ännu ifrån den mörka tid
En tvedrägtsande opp, som manar Götha,
Att, svärd i hand, sin syster Svea möta;
Ty mellan dem, ej begge husen blott
Var denna kamp, så stor af stora brott.
När allt är lugnadt, vill jag låta gälla
Det stolta anspråk hos de Göthers stam,
Som bär från Skara OLOFS krona fram.

Jag deras ärelust vill tillfredsställa,
Och resa upp ett slott på Vetterns strand,
Likt det i Stockholm. När i deras land,
Som deras Konung (väl för sig ett rike
Må Götha nämnas), jag ett säte har,
De skola känna sig de Svear like,
Tills allt blir ett hos det försmälta par.”

Härvid af svärden, som på väggen hängde,
Ett föll på golvet. ERIK, som sin Far,
Att se sin nya Mor, följaktig var,
Det vållat med sin boll, som dit sig svängde.
Hofmästarn tog det opp, och gossen sprang
Att se derpå, fast skrämmd af fallets klang.
”Bland fläckar efter blod, i rost förbytta,
Se här, min Prins, den yngre SVERKERS namn,
Som för att kronan till sin stämma flytta,
I trots af ERIKS rätt och helga hamn,
Hans barnabarn på Elgarås lät döda.”
Hofmästarn talte för den lilla så,
Och sen förtäljde, hur de arma små
Om natten måste i sin bädd förblöda.
”En blef dock frälst och förd till Norges land
Utaf den trogne FALE BURES hand.

Han hette ERIK, såsom Ni, den lilla.
Då var för honom väijan än för lång,
Som nu för Er; men Ni blir stor en gång
Som han, och straffar dem som göra illa.
Han kom en yngling, full af kraft och mod,
Att fordra hämd för sina bröders blod;
Och kring hans fana sig förente alla
I Svea rike, trogne mot hans ätt.
Käckt stridde SVERKER, dock han måste falla,
Belagd med skuld, och ERIK vann sin rätt.”

”Så, Pappa, skall ock jag mot falska STURAR
Och DACKAR slåss och hvilken helst som lurar
På gyllne kronan, som så skön du bär;
Fast folket säger att den rätta STUREN
Från mig, från Pappa sjelf, vill henne ta
Och med den stygga NILS är sammansvuren.
Men det är osant: han vill endast ha,
Så har min Amma sagt, sin brud tillbaka.
Gif honom den och tag en annan maka.”

Som solen för en storm, så bistert röd,
Till STEN, MARGRETAS bror, sig GUSTAF vände.
Han sade intet, men den blick, han sände,
En fråga var, som snar förklaring bød.

”Ers Majestät lär ej det lapprit veta,”
Så Riddarn svarte, och på munnen drog,
Ehur af hemlig skräck hans hjerta slog.
”Som barn plä göra, SVANTE och MARGRETA,
Lekt brud och brudgum, då de voro små:
Derom ett prat begynt bland folket gå.
Snart fyra år, sen SVANTE for, förflutit.
På mindre tid upplösas äfven band,
Som mer allvarligt i de år man knutit,
Då hjertat tändes och förstår sin brand.”

Af svaret lugnad, GUSTAF sade sedan,
I det han handen lade på sin son.
”Barn! du om kronan är bekymrad redan:
Blif ock en dag, att den förtjena, mån.
Men när du en gång bär den på din hjessa,
Låt ej din lek framkalla svärd som dessa.”

Nu dörren öppnas till en annan sal:
Af stolta Herrar, hvad ansenligt tal!
Som skilja sig, i drägt och seder, både
Från SVERKERS tid och från den tid vi skåde.
Så är ock bordet skildt från begge två.
Af fröjd föryngrad blef att åter få,

Sen många knappa år, sin kokkonst visa
Den Munk, hvars snällhet alla måste prisa
I fordna dar, då äfven för sitt kök
Alvastra fick andäktiga besök.
Hans Majestät har satt sig ren vid bordet,
Och jemte honom alla af hans svit;
Men som vi fåfängt vänta på det ordet:
”Sitt ner, och smaka också Ni en bit;”
Och då vår nya tid, som någre prisa
Och andra lasta, det ej håller mer
För ära eller nöje, att man ser,
Om än på hofvet, huru andra spisa;
Så må vi heldre gå, och se oss om
Der ute på den väg, der Kungen kom,
Och den, der snart sin brud han ämnar möta.
Vid ERLANDS gård de begge sammanstöta.

Der står han sjelf och talar vid en flock
Allmoge, som begynnt med trootts och pock.
Två män från Småland sökt att dem förföra.
En dag, då bort i skogen på en sved,
Hän gått att se, hur det med branden led,
Fick han en del af deras samtal höra:
Det angick skatten som odrägligt tung,

Och Kungens girighet. "Se," sad den ena,
"Oxhandeln drefs förut af oss allena:
Nu med oss vinsten delas af vår Kung.
Derom i Småland är det stora skriket,
Att Kungens oxdrift bondens kör i diket."
"Blott hjort och rådjur till en Konglig hjord,
Förr troddes höra," var den andras ord.
Med sådant tal och med det gamla knotet
Att kyrkorna sin skrud och messa mist,
Allmogen retades af deras list.
Derjemte skrämde den utaf det hotet,
Att Dackehären komme ända hit.
Hvem vet hur långt det gått, om ERLANDS nit
Och frejd bland folket ej dess oro stillat.
Nu ock, då här en mängd församlad var,
Han gick att skingra, hvad ännu var kvar
Hos någre af det bländsken, dem förvillat,
Och sade: "Prisom Gud! vår Kung är här.
Så snart hans fot i Östergöthland är,
Hans blotta blick skall upproret försprida,
Om öfver Smålands gräns det vågar skrida."

Derför till Vadstena han kommen var,
Och i den sal, der spiran, som han bar

Med sådan kraft, först räcktes i hans händer,
Fann sig till mötes män af alla ständer,
Som att betyga undersåtligt nit,
Från hela nejden hade samlats dit.
Blott AXEL Roos, som dock så nära bodde,
Sig undanhöll, af tredskhet som man trodde.

TREDJE SÅNGEN.

Ej mer en THORGNY mellan kung och folk,
 I himlens åsyn, trädde fram, som tolk
 Af landets röst till landets far i nöden.
 Månghöfdadt stod, med svärdet i sin hand,
 De högas välde mellan thron och land,
 Och för den ena höll de murkna stöden,
 För att det andra under sig få lagdt.
 De högt besuttne höllo hof och vakt,
 Och sig i tornbeprydda slott befäste,
 Likt örnar i sitt fjällomgifna näste.
 Bland dessa Susenborg i GUSTAFS dar
 Stod än i mossig prakt, till hälften qvar:
 Det hade fått sitt namn af dofva suset,
 Hvarmed dess mörka, djupa, dystra skog,
 Igenom hvalfven i det öde huset,
 Gaf svar åt sjön, som på dess klippor slog.

Der bodde AXEL ROOS, från Rom tillbaka,
 För några år sen, kommen med sin maka,

En Italienska. CHRISTIERNES vän förut,
 Han vid hans kröning for ur riket ut,
 Då han förnam hvad ståt dervid bereddes
 Af bödlar, ej blott vakt för Kungens borg;
 Och hvilken purpur öfver Stockholms torg
 Och på dess gator för hans fötter breddes.
 Nu i sitt lugn han sade sig ej mån
 Om konglig ynnest af sin fordna like,
 Och ville skåda endast långt ifrån
 Det nya hof i Sverges gamla rike.
 Den nya kyrkan skydde han än mer,
 Den gamla trogen, fast den fallit ner.
 Till dem, som rikets vunna ordning störde,
 Hans hat ej mindre, än den kärlek var,
 Hvarmed han fäste i sitt hjerta qvar
 Den flydda tid, hvartill hans ungdom hörde.
 I fädrens borg, der han sig inneslöt,
 Som i en forntid, han dess minnen njöt.
 I vapenkammarn, som i bönkapellet,
 Han ej det minsta röras lät ur stället.
 Vid ingen sällskapskrets i nejden fäst,
 Han dock välkommen bød hvar adlig gäst.

Bland dem var ERLAND, som sin hjeltebana
 Begynt i Finnland under gamle STEN.

Då Ryska makten stod för Viborg ren,
 Han dit blef sänd med ERIKS helga fana.
 Han kom i samma stund, som Czarens män
 På muren stego att bestorma den.
 Men likt ett berg som eld och klippor sprutar,
 Det tornet springer som de vunno ren,
 Och dem i luften bär den sprängda sten;
 Hvarpå en drabbning hela kriget slutar.
 Viborgska smällen, som den kallas plär,
 Gaf länge genljud öfver hela nordnen.
 Då var den trollkonst ännu okänd der
 Att låta åskan gå inunder jorden,
 Och mer förfärlig, än då ned hon slår,
 Slå upp med härjning, som ej lemnar spår.
 KNUT POSSES verk det var; men under tiden
 Bar ERLAND fram det helga skyddsbaner.
 ST. ERIK sjelf man trodde stigit ner:
 Så med förnyad eld han tände striden.
 Ej mindre käck han mot de Danska stod,
 En af de främsta, så i nit som mod.
 Till STURARNAS parti han alltid hörde,
 Då Roos var Danska Konungarnas vän.
 Men det likväl ej deras vänskap störde.
 Än mindre nu vid den förändringen,

Att ERLAND Kongligt sinnad blef, sen landet
Sin egen Konung ägde, bröts det bandet,
Som dem förent från deras unga dar;
Ty Svenskt i grunden begges hjerta var.

Då ERLANDS vackra gård, helt när den vägen,
Der Fröken skulle fara, var belägen,
Han ROSENS böd till sig; och FLORA ber
Sin far så länge, att han bifall ger.

Dermed till modren i triumf hon springer,
Som det ej hoppats, men nu spritter opp
Med all en söderländskas eld, och ringer
Och sätter tärna och lakej i lopp.

Att GUSTAF se, hon länge fiken varit.

Af tidens stora män, hon sett förut

Kung FRANS och Påfven LEO, och till slut

Den stolte CARL, då genom Wien hon farit.

Af alla LEO henne mest förtjust:

Ung, liflig, skön, en vän af konst och snille,

Lik en Apollo i de vittras gille,

Han allt omkring sig gjorde gladt och ljust.

Dervid likväl ej hennes andakt glömde,

Hvad den var skyldig åt Hans Helighet.

Bland sina smycken en relik hon gömde

Af honom skänkt, och ofta vid den gret.
Djupt under alla tre den bild sig sänkte,
Som hon sig skapt af Sverges kättarkung.
Om än en hjelte, plump likväl och tung
Och rå till kropp och själ, hon honom tänkte.
Och när hans brud blef nämnd, hon smålog blott,
Och sade intet. En gång dock de orden
Undfölla henne: Äpplena i nordens
Ha färg likväl, och somt är friskt och godt.

Snart förespänd är vagnen; och de fara.
Hvarhelst de komma, står en samlad skara,
Och hvad den alldrig sett, med häpnad ser:
Ett gyllne hus på hjul! Det nya under,
Som om Elie eldspann stigit ner,
Gaf ämne sen till många sqvallerstunder.
Grå vordna hufvun skakades dervid,
Med klagan öfver verdens sista tid.

Vid ERLANDS port, en öfvervåning skjuter
Ur väggen fram sitt öppna glada loft,
Der far och farfar njutit qvällens doft
Och nejdens utsigt, der man än dem njuter.
Af qvinnor, klädda grannt i forntidssmak,

En rad der ses lik dufvor på ett tak,
 Som för att halsens fägring låta prisa,
 Vid hvarje nickning nya färgor visa.
 Bakom dem stå, hvar vid sitt hjertas vän,
 Välväxte ynglingar med äldre män.
 Dit, förd af ERLAND, klef nu ock Signora
 I branta trappan, med sin dotter FLORA.
 Med undran alla skåda på de två:
 Den ena mörk, och glödande ändå,
 Har ögon, som likt nattens blixtar ljunga,
 Och talar med sin hand, som med sin tunga;
 Den andra småler, nordiskt mjell och mild.
 Så innan dagen blir från natten skild,
 Vid morgonrodnan, stolt som solens tärna,
 Står blek och blygsam himlens sista stjerna.

Otålig, att ej Kungen redan kom,
 Fast timman var förbi, ej Fröken heller,
 Den Välska damen hundra frågor ställer
 Med hundra åtbörder till dem bakom.
 De goda Svenskor, som der suttit stilla
 Tre timmar före henne, utan knot,
 Och undersökt från hufvud och till fot.
 Hvarandras drägt, ej kunde henne gilla,

Men sade intet. Blott en vexlad blick,
 Som henne dömde, dem emellan gick.
 Ej länge dock förblef ibland de stumma
 En liten trind och röd och liflig gumma.
 Med ögonen hon talte ren förut;
 Och ej att getter stänga i en fälla,
 Hon fann så svårt, som att i munnen hålla
 De ord der hvälfde sig och ville ut.

”Om jag får tala på min rena Svenska,
 Ty intet ord jag lärt mig utomländska,
 Så har jag förr sett Kungen ganska när
 Och talt med honom, klädd som nu jag är
 Med snibb och hufva som en Borgar-Enka:
 Dock adels-enkor klä sig likaså,
 Med manteln svart, som min, och hjorteln grå.
 Si! Kungen bodde i mitt hus, kan tänka,
 Och ville se mig. Som till doms, jag gick
 Och skalf i knäna, när jag skulle niga;
 Men GUSTAF gaf mig sådan vänlig nick,
 Att jag på stunden kände modet stiga,
 Och talte så: ”stor tack, Ers Majestät,
 För hedern som mig sker; än mer för det,
 Att vi Guds ord på Svenska nu få höra,

Och bära Svenska skor, och hvad vi mer
Af egen afvel sjelfve kunna göra,
Och att hvad Guds välsignelse oss ger,
Ej Lübeck tar ifrån oss, mer än Påfven.”
Hans Nåd mig skänkte med sin egen hand
En bok med silfverlås och sammetsband:
Det var en psalmbok. Dalern klang i håfven,
Då första gången med församlingen
Jag satt förnöjd, och Svenska sjöng ur den.
Gud vare lof! jag har hvad jag behöfver
För mina gamla dar, och litet öfver.
Vår handel gick rätt flinkt, då den blef fri.
Knapt värre var de Danskes tyranni,
Än dessa köpmäns. De oss skulle föra
Hvad vi behöfde, från all jordens ring,
Och vi ej få på egen sjö oss röra:
Der stodo vi, med hafvet rundt omkring,
Och sågo seglare, liksom vid dammen
En höna tafatt står, och ser förskräckt
Ankungarne der simma, dem hon kläckt.
Men GUSTAF WASA tog från oss den skammen:
Bäst Lübeck gaf oss till och med vårt malt,
Vi sjelfva hemta nu båd vin och salt,
Med egen flagga, midt för deras näsa.

Nu rör väl Lübeck hela världen opp
 Mot Konung GUSTAF; men jag har det hopp,
 Att han skall lagen för de fräcka läsa.
 De hjälpa DACKEN, och förmå — hvad mer! —
 Att Kejsarn sjelf sin hand åt bofven ger.
 Men GUSTAF har med sig en större Herre,
 Och det är Gud. Han har sitt folk också;
 Fast skälmar ges bland böndren, och hvad värre,
 I högre stånd, som bättre bör förstå.
 Dock tror jag nu, att Herrarne ej svika,
 Sen THURE JÖNSSON och de honom lika,
 Ur riket rymt. Ty DACKEN, får han rå,
 Ej hotar GUSTAF blott, men dem också.
 Hvad jag är glad att få för Kungen niga
 Ännu en gång, då här förbi han far,
 Och för hans brud, den hjertans dejliga,
 Som han af landets barn sig utvalt har.”

Från Söderköping, då bland Svenska städer
 En af de främsta än, der hennes Fäder
 Förkofrat sig i handel led från led,
 (Ty det var då en lyckligt okänd sed
 Att låta firman för en tittel vika,)
 Hon var en hedersfru af de mest rika,

Och af de mest välgörande tillika:
En buden gäst hos ERLAND, som ej glömt,
Hvad bägrars mängd vid hennes bord han tömt.

Snedt såg på henne mången af de andra.

”Hur kan hon sitta bland oss frälse här?

Jag tror att ERLAND henne skyldig är?”

Så hviska de och snegla åt hvarandra.

De stoltas Män dock voro Knapar blott,
Som ej ett steg för land och Konung gått.

Af det som Sverge nämns, de kände föga

Mer än sin egen mark och närmsta ort;

Och mest i stallet deras nit var spordt.

Dock sutto de, som på en thron, så höga,

På bänkens ända i sin förstugvist,

Och öfver styrelsen af riket dömde

Med knorr om skattens tyngd och humlebrist,

Hvarvid sin fulla bågare de tömde.

Nu brast en reslig fru sålunda ut:

”Hos Kungens brud är ej ett hår att klandra,

Dock borde GUSTAF sett sig om förut

I Adelshusen, äfven bland oss andra.

Besynnerligt att vid ett kungaval

Ej äfven Drottning väljs. — Det borde höra
Oss till, oss Fruar, att det valet göra.”

Hon såg på dottren under detta tal,
Som var än mer, än modren, karlavulen,
Och därför namn af Junker EBBA fick.
Högröstad annars, satt hon tyst och mulen
Nu, då hon märkte att med modrens blick
På henne ock de andras blickar dröjde,
Dock ej, som den, så moderligt förnöjde.

Emedlertid ett stycke derifrån
En man, som MICHEL hette, stod i vrån,
Och sneglande på Frun, om henne förde
Ett tal, som hon väl såg, men icke hörde.

”Det är MÅNS BRYNTESONS, Ex-kungens Fru,
Nej, Extra-Kungens. Extra var det ju,
Som han regerte. Timman knapt det räckte,
Och knapt två famnar sig hans rike sträckte.
Att mot en GUSTAF ställa opp en MÅNS,
Den tanken var, uppriktigt sagdt, ett fåns.
Hvad ömklig ända på det höga spelet,
När man fick se Hans Höga Majestät

Ur fönstret hoppa ner i päronträt!
Han kom dock icke dit: deri låg felet;
Han föll pladask i marken mot en sten,
Och bröt sitt ena Konungsliga ben.
Dock att ett dygn sitt dyra lif bevara,
Han lik en råtta, som sig frälst tror vara,
Då hon af katten släpps med stympad svans,
Kröp i en skyl, och der af bödeln fanns.”

Sjelf skrattande härvid med sjelfkärt nöje,
Han äfven dem, som hörde, tvang till löje,
Och ställde sen till EBBA detta tal:
”Om så olyckligt än en gång det hände,
Att Kungen enkling blef, det Gud afvände,
Ni säkert heldre genom Kungens val
Hans maka blefve, trots hvad mamma tänker,
Än genom en voterings spel och ränker.”

En häftig hagelskur, att bryta ut
Ur hennes vredesmoln, stod färdig redan,
Då, att det hindra, ordet togs förut
Af en, med hvilken mer bekante sedan
(SOPHIA hette hon) vi hoppas bli.
”Jag skall berätta, om er höra lyster,

Hur det gick till med Kungens frieri.
Jag har det af hans fästmö's egen syster."

En liten läskning först Vårdinnan bjöd;
Och en med skådemynt beslagen kanna,
Som, tung af silfver och af kryddadt mjöd,
Gick rundt om laget, måste litet stanna
Vid hvarje Frökens fina läpp också.
Hvarpå berättelsen begyntes så:

"Vid Ekeberg i Hjelmaren sig skjuter
En liten udde fram från Käglans fot,
Der man af sjön en dubbel utsigt njuter
Och af de glada stränder gent emot.
Der står Margretelund, så nämnd, sen SVANTE
Sin Fästmö's namn i alla trån der skar.
Så skall den kallas än i sena dar,
Då der för folk, som färdas, obekante,
Så väl med stället som med händelsen,
Vallhjonon veta att berätta den.

En helgedom blef lunden för MARGRETA,
Då SVANTE for. J torden alla veta,
Att GUSTAF, som en Far om honom mån,

Till Tyskland sände ut STEN STJÖRES son,
 Att der till prydnad för sitt land sig hilda.
 Så blefvo med ett ord de kära skilda;
 Och fast de gråtit ren en afskedsstund,
 De möttes än en gång i denna lund:
 Der första kyssen på hans munn hon tryckte,
 Der sista gången ur hans famn sig ryckte:
 Liksom ett tempel den för henne blef,
 Der sina känslor, som en engels rena,
 Hon göt i tårar för sig sjelf allena,
 Och läste om sin SVANTES ömma bref
 I himlens åsyn. — Redan flera gånger
 Hon sett dess ekar byta om sin skrud,
 Och trasten hört, som fann igen sin brud
 Och sin förtjusning göt i nya sånger;
 Men hon der satt allena sommarn ut,
 Och läste endast gamla bref till slut.
 Dock fast på länge ingen rad han skrifvit,
 Hon dock var viss, att han ej trolös blifvit.
 Hon kände det hos sig och tänkte så:
 Ifrån mig skild, hur långt han vandra må,
 Dock samma himmel öfver begge strålar,
 Som när vi sutto här uti vår lund.
 Kanhända möts i denna aftonstund

Hans själ med min der uppe, och sig målar
Lycksalighetens ö i purpurskyn,
Som dagen lemnat qvar vid vesterns bryn.

Så talte hon för sig: det var den qvällen,
Då Herrgårdsporten löfbekläds, som tjellen,
Och stänger resas upp med flagg och krans,
Förgyllda ägg och band af brokig glans.

MARGRETA satt vid sjön och i dess spegel,
En prächtig motbild såg af aftonskyn,
Då snöhvitt mellan dem, på vattnets bryn,
Liksom en vålnad, glänste fram ett segel.
En prydnad blott, i vattnets lugn, det var
För gröna slupen, hvilkens vimpel röjde
Att han en gäst af högre ordning bar.

Dock skred han fort, ty fem förenta par
På sidorna sig sänkte och sig höjde,
Med perlors regn, som skimrade mot skyn.

Allt mera häfde sig vid denna syn

MARGRETAS hjerta, ty den samma dagen

Hon hört att SVANTE, af sitt Fosterland

Tillbaka väntad, vore på dess strand

Tör hända redan. Ofta förr bedragen,

Hon dock det ryktet trodde äfven nu.

Och tänkte: "det är han med fjäderhatten
Som sitter der. Ej någon annan ju
Kan så otålig komma hit om natten.
Har han så växt på dessa fyra år?
Hur stor och stolt han uppå bryggan står,
Och mellan ekarna, de gamla höga,
Framträder majestätlig såsom de!
Det är ej han! ach nej! bedragna öga,
Spildt är det hopp, du ville åt mig ge."
Hvem gästen var, hon önskat veta gerna,
Dock ville hon ej väcka upp sin tärna,
Ej heller sjelf bege sig till sin bror,
Som mot den fremmande hon sett, allena,
Djupt vörtnadsfull, gå ner. "Min Gud! jag tror
Att det är Kungen sjelf. I denna sena
Och tysta stund! med sådan hemlighet!
Hvad kan det väl betyda?" — Med en aning,
Som hon ej sjelf för sig förklara vet,
Gå hennes tankar kring i fåfäng spaning.

Mot midnatt somnad, hon i drömmen ser,
Hur SVANTE kommer hem och henne ger
Ett perlband, som hon vill om håret binda;
Men det går sönder, och hon kan ej mer

De perlor samla hop som fallit ner.
Hvar gång som hennes finger når de trinda,
De halka undan och förvandla sig
I gyllne länkar. På en klippfull stig
Hon sedan vandrar och ett tempel hinner,
Der hon går in, ser bilden af en Gud:
Och faller ner, och tillber, då hon finner
Att den i hast får lif, och som sin brud
Omfamnar henne. Midt i sin förtjusning,
Då på en thron han henne hos sig satt,
Utaf ett upprördt haf hon hör en brusning,
Och ser omkring sig endast moln och natt.
Dock på den klippan, der i lugn hon sitter,
Det hvita svall förgäfves gnyr och slår.
Nu ej i drömmen blott, ty fogelns qvitter
Ur trät vid fönstret hennes öra når,
Hon känner dagens kraft, som allt förnyar,
Och ser ett landskap blomstrande och grönt,
Och af det folk, der gläds, än mera skönt,
Då derifrån hon lyfts af gyllne skyar.

I det hon vaknar, står vid hennes bädd
Den trogna tärnan, sjelf till högtids klädd,
Och färdig att med allt hvad könet pryder
Sin Fröken sira ut. "Blif intet rädd:

Hans Majestät är här: hvad det betyder,
Det få vi se; jag säger intet, jag.
Herr STEN har sport två gånger ren i dag,
Om Fröken MARGARETA ej är vaken,
Och snart blir klädd. Jag har ej hört om saken
Det minsta ord, och intet kommer ut
Ifrån min munn, som om ett lås der hängde;
Men kom ihog att jag det sagt förut.”

Så ELIN talade och dörren stängde,
Och bredde ut i lång och präktig rad,
På stol vid stol, hvad Fröken grannast ägde:
Juveller, spetsar, siden, guldbrokad,
Och hufvudbonader, der fjädrar vägde.
Men allt tillbaka bäras på sitt rum
Befallte Fröken, och sig satte stum
Och tankfull för sig sjelf, och på sitt hjerta,
Som häftigt slog, den ena handen höll,
Då pannan lutad mot den andra föll.

Så henne fann den yngre system, MÄRTHA,
Och ropte: ”Jag har sett Kung GUSTAF ren;
Vet du, att blott som riddersman han vore
Den vackraste som fins. Hvad är han sen
Som Konung och med tillnamn af den store?”

Men jag har gjort mig, kan du tro, besvär
Att få betrakta honom rätt. Se här
Hur det gick till. Jag vaknar, och det ringer
Helt tidigt hos min bror; och när jag springer
Ur sängen opp, och genom fönstret ser
Åt porten, och så långt allén går ner,
Står der en mängd af folk i helgdagskläder.
Jag undrar storligt, då i kammarn träder
Fru Fama sjelf till mig i ELINS hamn.
Jag genast in till dig. Du sof och drömde
Och nämde med en suck din SVANTES namn.
Att då dig väcka, rycka ur hans famn,
Jag nämdes ej: det för en synd jag dömde.
Då föll mig in, att klä mig, som du ser,
Till bondtös, ett tu tre, och springa ner
Och ställa mig i hopen, som på gården
I stilla väntan, som ett kyrkfolk, stod,
För att få se den väldige, som värden
Om hela riket bär, så vis som god!"

Vid detta tal MARGRETA samlat åter
De strödda tankar, och dem stanna låter,
Förgätande sig sjelf, blott vid den bild.
Hon drömde sig af GUSTAF, längst för detta,

Sen hon var barn, långt från hans åsyn skild.
Den höga bilden, för att främst den sätta
I hjertats helgedom och tillbe der,
Hon skapt af allt hvad stort och ädelt är.
Hvad tankar än hon mände hos sig hvälfva,
Stod den på GUSTAF alltid öfverst fram,
Och hvilka drag af storhet hon förnam,
De i hans bild försmälte af sig sjelfva.

Nu brodern trädde in, och ropte: "Hvad?
Ej klädd ännu, min Fröken, och ej glad,
Då Konung GUSTAF gör oss denna ära?"
"Än jag," skrek MÄRTHA; "vill han ej se mig?" —
"Hvad? är det du? Hvad drägt jag ser dig bära!
Du yra flicka! Ah! det var väl då
Dig HENNING mente, som är här med Kungen,
Då han mig sporde om den söta ungen
Bland fäntorna, han såg på gården stå.
Nu skynden er att klä er begge två."

Han gick, och MÄRTHA sade till sin syster:
"Om jag, som tös, har Kungens följesven
Förtjust, hvem vet, hvad jag som fröken, än
Hos Kungen sjelf kan göra? Ja, mig lyster,

Att se i dag, fast han om dig förut
Hört ryktets loford, om han ej till slut,
När han oss jemför, tör sig fästa heldre
Vid min person och gå förbi den äldre?
Jag har väl ej den stolta växt, som du;
Men jag kan ta en min, se på mig nu,
Hvars höghet höjer äfven opp figuren.
Sen fäller jag ett ord, om icke två,
Att låta Kungen oförmärkt förstå
Det ömma band, som fäster dig vid STUREN.”

MARGRETA, som förut vid detta namn
Blott rodnat till en ros, nu, som en hamn,
Så blek sig fann i spegeln, dit hon trädde,
Och skönt, fast enkelt, i en hast sig klädde,
Knapt mindre ödmjuk, än när söndag är
Och till Guds hus hon suckande sig klär.
Det trogna fingret alltid bar den ringen,
Ifrån hvars inre cirkel, sedd af ingen,
En trollkraft jemt till hennes hjerta gick,
En röst som hviskade: han skall ej svika;
Ej mer sin fästmö än sitt land han glömt.
Och perlebandet (icke som hon drömt
Var det förloradt) knöt hon om det rika,

Gullgula håret, tyglande dess flägt.
 För öfrigt bar hon himlen i sin drägt,
 Som i sitt hjerta: dit en bön den styrka,
 Som hon i denna stund behöfde mer
 Än nånsin förr, från höjden kallat ner.
 Allvarligt, heligt stämd, som i en kyrka,
 Hon steg i salen in; och Semele,
 När dunderguden, med sin vigg beväpnad,
 För henne stod, ej kände större häpnad,
 Än hon den stund hon skulle WASA se.
 Signora finner, att mitt minne gömmer
 De sköna taflor som jag såg hos er:
 Om sådant konstverk ej en Nordbo dömmar,
 Som THORS och FRIGGAS plumpa bilder ser.”

Med denna vändning ärnade SOPHIA
 Ifrån det svåra i berättelsen,
 Som är i knutens lösning, sig befria.
 Men Italienskan lyfte opp igen
 I hennes hand den tråd hon låtit falla,
 I det hon sade: ”Nå! vi vänta alla
 Att höra hur det gick. Kom hon i brand.
 Som Semele? Det var dock ej som hennes,
 En åskeld, fast, det sägs, hans ögonbryn

Ha någonting af dunderaren i skyn,
Hvaraf man krossas, om man ej förbrännes.”

”Jag är helt rädd att se Hans Majestät,”
Föll FLORA in, ”fast jag så önskat det,
Som när jag skulle se den fångna björnen.
Men är han lik den dundergud med örnen,
Som Mamma viste oss, så är han ej
Så farlig holler, och ej ful, åh nej!
Men SVANTE STURE jag mig föreställer
Just som Apollo då han herde var.
Ach! när han kommer hem, om han då far
Till Ekeberg, hvad tårar han der fäller.
Sin första kärlek mins väl hon ock än;
Och kan hon nånsin, nånsin glömma den?”

”Jag tror jag känner redan bättre Svenskan
Än du min dotter,” svarte Italienskan:
”På Svenska kärleken betyder lek.
När MARGARETA sprang att blommor plocka,
Sprang SVANTE efter, under barnsligt smek.
Nu från sin gosse, som ifrån sin docka,
Har flickan vuxit, och skall få en man,
Och få en konung. Hvilken är den kvinna

Som icke ville, att en krona vinna,
Ge bort den ring hon i en pantlek vann?"

"Det ville icke jag," invände FLORA;
"Nej heldre kronan ville jag förlora.
MARGRETA måste det, kan jag förstå,
Men säg, SOPHIA: gret hon icke då?"

Vid den oskyldigas naiva fråga
SOPHIA syntes brydd, men gaf till svar:
"Ett sådant band ej brytes utan plåga,
Och majestätet sina bördor har.
MARGRETA får likväl ej blott en krona,
Men ock ett hjerta, — får det af en man,
Som GUSTAF WASA! Hvilken Svenska kan
Hans dygder se, som himmelen försona
Med det af splitets blodbestänkta hand
Så länge slagna, slitna Svea land,
Och icke älska honom? Hvilken qvinna
Fann sig ej säll att honom göra säll?
Hvad dygd och kärlek kunna ge och vinna,
Fins så i kungaborg som herdatjell.
MARGRETA äger hvad ej blott kan röra
Och inta hjertat, men bevara det.

I växten sjelf, i sättet att sig föra,
Bevisar hon med osökt majestät,
Att hon till Drottning ämnats af naturen,
Och därför måste hon försaka STUREN.”

Nu EBBAS långa mor sig reste opp,
Och ville visa, att hon sjelf haft kropp
Så väl som mod att vara Sverges Drottning,
Om lyckan ej så slemt gjort om sin lottnings,
Och lika plötsligt, som hon henne vann,
Ryckt neder kronan, och med den, hvad värre,
Det stolta hufvudet af hennes man,
Som, mente hon, utaf en Konglig herre,
Trots GUSTAF, bar gestalt så väl som skick.
Det sade endast hennes spotska blick,
Fast äfven ordet låg på hennes tunga.

Det samma tänkte för sig sjelf den unga,
Som jemte modren ställt sig lika rak,
Och under hattens platta, breda tak,
Omkring hvars rundel röda plymer pråla,
Och, med sitt stela skick, är lik ett slag
Af fjädersvampar, dem en fuktig dag
Naturen roar sig att präktigt måla.

Dernere nu en rörelse begyns;
Ty redan Kungen, snart ock Fröken,
Allt nejdens folk mot hvardera påvägen
I vågor göts: ehur för vinning trägen,
Lät smeden sina kol få slockna ut;
Och bonden plöjde ej sin teg till slut.
Ur tömda byn vill äfven farfar vandra
Med yngsta gossen, lemnad af de andra;
Och knappast mormor blir vid vaggan kvar.
Hvem vill ej se ett sådant kongligt par?

Det samma tänkte för sig själv den unge,
Som jämte modern ställt sig till räk;
Och under ballens spälla, breda lak,
Omringad af röd och blåa pyntade
Och, med sitt starka stöck, är lik ett slag
Af häfversvapen, den en förtig dag
Naturen roar sig ett präktigt målar

FJERDE SÅNGEN.

Af bordets förråd **GUSTAF** smakat föga,
Då han sin bruds annalkande förnam.
En präktig långst till trappan fördes fram;
Och då den höge satt sig på den höga,
De syntes ett, de tu. Så till hvarann
I skick och ställning hörde häst och man,
Som i en stod de varit sammangjutne.
Sjelf lik en hjelte under hjelten går
Den ädle Angantyr, och i hans spår
De andre gå, i täta leder slutne,
Med stolta steg som i en segerhär.
Dock såsom han sitt hufvud ingen höjer,
Och ingens blick, som hans, en tanke röjer,
Den tanken: "Sen J, hvilken man jag bär!
Ej på min rygg en annan stige heller,
Om han ej road är att vältas af;
Men under **WASA** går jag, när det gäller,
Mot blix och dunder, öfver berg och haf."

Till slätten hunnen, spetsar han sitt öra,
Och GUSTAFS ögon ej med större glans
Af eldig väntan blicka fram, än hans.
Hans glada gnäggning, hvem kan den väl röra,
Om ej en saknad, efterlängtd vän,
Som, fastän gömd af skog och backe än,
Hans trogna hjerta känner redan nära?
Han gnäggar åter och får genast svar.
Nu syns den andra: lika skön och rar
Och lika stolt af den han valts att bära,
Dock mera spak, han tycks sin pligt förstå,
Att med den dyra bördan varligt gå.
Men Frökens hand från höga sammetsätet,
Då hon får Kungen se från kullens topp,
Med raskhet manar gångarns lätta lopp.

Väl skickar sig dervid till majestätet
Af hennes växt den gröna jägardrägt,
Som, jemte hattens hvita fjäderflägt
Och sadelns purpur, lyser fjerran redan.
Men som på duken, först blott kastad ut,
En bild fullkomnas under penseln sedan,
Och stiger fram och tala vill till slut;
Så hennes skönhet, genast omiskännlig,

Ju närmre sedd, ju mer beundran får.
En stilla höghet, allvarsam, men vänlig,
Mer huld än glad, i hennes uppsyn rår.

Sin lycka värd, hon ock dess ansvar kände,
Och föreställde sig hur alla nu
I hela riket sina ögon vände
På henne, som dess främst upphöjda Fru,
Och väntade att hon i Kungahuset,
Som mor och maka, blef en föresyn.
Lik morgonstjernan, då hon bådär ljuset,
Som stillar stormen i den röda skyn,
Hon for med hjertat fullt af hvad hon borde
Och ville, som gemål åt sådan man;
Och af den känslan hennes skönhet vann
En uttrycksfull högtidlighet, som gjorde
Att, hvar hon kom, bland folkets glada hop,
Brast glädjen ut i tårar, ej i rop.

Ibland de flockar sig på vägen sprida,
För att det sköna kära mötet bida,
Emellan Kungen och hans unga vän,
Är ingen lyckligare ställd än den
I ERLANDS boning, der, emellan båda,

I det de nalkas till hvarann, man ser,
Hur han blir tjust då han får henne skåda,
Och hon förskönas vid hans syn än mer.
Jag målar ej, hur hjeltens ögon stråla,
Än mindre Frökens sänkta ögonlock,
Der blicken, gömd, så själf full talar dock;
Men låt oss se, hur dem på stället måla
Hvar på sitt sätt de skådare der stå:
Dervid sig sjelfva måla de också.

”Så skall en Kung se ut i Svea rike:
Der hvar och en vill bli sin förmans like,”
Utbrast en man som sjelf var på sin gård
En liten kung, mot sina bönder hård.
”Jag såg i Vadstena hans ögon ljunga,
Då han en fogdes öfvermod förnam:
I allas åsyn måste syndarn fram
Och höra thordönsord ifrån hans tunga.
En sådan skräck för bönderna, så väl
Som fogdarne, behöfdes här, min själ!”

”Han med sin uppsyn endast kan regera;
Men hon med sin kan göra ännu mera,
Kan hjertan vinna, äfven dem igen,

Som han förlorat och förlorar än.
En man, hur stor, hur ädel han må vara,
Missnöjda gör, och allrämest en Kung:
Ett allmänt bifall vinna och bevara
Kan blott en qvinna, huld och skön och ung.”

Så talte en som, större än de fleste,
Och skön i sin gestalt, nyss, då han satt
På stolta springarn, och tog af sin hatt
Och höll vid loftet, allas ögon fäste.

Hans namn var HENNING BROCKENHUS, och hit
Till damerna han kom från Kungens svit.

Hans sista ord de alla åt sig togo:

De äldre med hehag på munnen drogo,
De yngre blygsamt sågo ned dervid.

”Jag tycker att vår Kung ser mera blid
Än sträng ut,” sad en Fru, förtjust af nicken
Hon fått af honom; hvarpå grannfrun, sticken
Att ej på henne, som likväl sig höll
För mycket mer förnäm, hans helsning föll,
Invände torrt: ”jag honom skönjde föga;
Min syn är svag; men är det i hans öga
Ej något barskt ändå som häpnad gör?”

”Den känslan ha vi alltid af det höga, som
Då likt en blomma oss det vackra rör!
Är det ej så?” med denna fråga dröjer
SOPHIAS blick på en, hvars klädnad röjer
En tjenare ifrån den Högstes hus.

”Ja, som i gyllne inskrift,” svarar denne,
”Stod *Herrans härlighet* på ARONS änne
Och på hans bröst *fullkomlighet och ljus*:
Så stå i WASAS uppsyn själens renhet,
Förståndets klarhet, viljans fasta mod,
Och, när han ej är vred, den lugna enhet,
Hvari jag tror Guds beläte bestod.
Två ansigten jag sett, i hvilka båda
Vårt tidehvarf sin kraft oss låter skåda;
Vår store Kung det ena af dem bär,
Det andra LUTHERS, den Guds mannens, är.”

”Skönt, Prest! — Ej dumt de två i bredd du
ställer:

Den gamle anden lefver än hos er.”
Så MICHEL ropar, och sitt öga fäller
Från THORSONS krage längs hans kåpa ner.

”Sig likt, det vare Lutherskt eller Påfviskt,
Är ståndet alltid. ARON öfverallt

Skall fram, och LUTHER, snart i ny gestalt
 Af påfve klädd. Förlåt, jag talar fåviskt
 Och kanske hedniskt, då jag föreslår
 I ARONS ställe ODEN, som han står
 I Lidskjalf, på balkongen, och sitt ena
 Solklara öga ner på jorden slår.
 Vår Kung har tvenne; men med ett allena
 Han kunde hjälpa sig, så är det hvasst,
 Och allt i riket öfverser med hast.”

”Med THOR,” var CLAUDII svar, ”man ho-
 nom äfven

Jemföra kunde, när i stora näfven
 Sin Mjölner, alla dvergars skräck, han tar,
 Och slår i berget, att dess hållar gunga,
 Då hela svärmen ner i djupet far,
 Och häpen håller LOKE sjelf sin tunga.
 Så när vår Kung här slår på skölden nu,
 Upproret flyr, och tyst blir äfven du.”

”Än Jupiter! när han ur molnen ljungar,”
 Föll HENNING in, ”och tända viggen slungar
 På Titans ätt, som stormar himmelen,
 Lugn i sin harm, sjelf upphöjd öfver den.

Med sådant lugn, som är de evigt sällas,
 Bör WASAS bild för sena åldrar ställas.
 Tag viggen ur hans hand, lät kärleken
 Och glädjen, såsom nu, hans stränghet mildra,
 Låt honom småle: se, han har dock än
 Den höghet, som hos Zevs de gamle skildra,
 När åt sin blidkade gemål han ler,
 Och kring dess lif Diones gördel ser."

"Ach!" ropade REGINA, som de andra
 För utländsk härmning gerna ville klandra,
 Ty en Fransyska henne lärt, en Fru
 Till GUSTAFS Franska skrifvare TREBOU.
 "Jag mins min undran, när jag första gången
 Fick se Hans Majestät, och honom fann
 En så behaglig och belevad man.
 Om hans förfärlighet jag hört af mången;
 Men med en stolt figur han nalkades
 Oss fruntimmer, och artigheter sade
 Med ett behag som på den väldiges
 Af manlig kraft omgifna läppar hade,
 Jag vet ej hvad, som tjuste mycket mer,
 Än allt hvad skönt man hos en yngling ser.
 TREBOU försäkrar, att han nära hinner
 Det stora mönstret Riddarkungen FRANS."

”Säg icke hinner, utan öfvervinner,”

Inföll Signora. ”Under all sin glans
 Af skönhetens åt riddarn väfda bälte,
 Och dubbel lager, så af skald som hjelte,
 Har han ej WASAS majestät likväl,
 Som återskiner från hans stora själ.
 Ett sådant majestät på snöhvit panna,
 I ljusblått öga, under gyllne hår!
 Deröfver måste jag i undran stanna,
 Som när på klara himmeln åskan går;
 Men är ej allt omkring mig en förtrollning?
 Är jag ännu i djupa Norden qvar?
 Hvad ridderlig gestalt och ädel hållning
 Hos dem som Kungen i sitt följe har!
 Från dem likväl jag skilde GUSTAF genast:
 Hur han sitt hufvud bar, deraf allenast
 Jag kände honom. Hufvudet, förstå,
 Skall sådant vara för att bäras så.
 I ögats blix, på linien af hans näsa
 På pannans hvalf, i hakans rika skrud,
 Som höljer bröstets hvälfning, kan man läsa
 Den höga kallelse han fått af Gud.”

Då hon så talte, tycktes själen vilja
 Sig genom ögonen ur kroppen skilja,

Och hennes armar lyftes som ett par
Af vingar: snart hon sjelf ur fönstret far.

”Ditt kön så gerna blott med ögat dömmar;”

Till slut sin tystnad AXEL bryter så.

”Dock ärligt äfven jag bekänna må,

Att jag vid GUSTAFS syn det afstånd glömmer,

Hvarpå från thronen han är född, som jag.

Det satt i denna ställning, dessa drag,

Ej blott en hjelte, men en kung då redan,

När han i bonddrägt ropte Svenska män

Från berg och dal, att Sverge rädda än,

Och tog det välde straxt, som kröntes sedan.”

Nu kom en löpare med snabba fjät,

Och bar det budskap att Hans Majestät

På ERLANDS ägor vid en odling dröjer,

Som fäst hans ögon. Lika skön som stor,

Den med det hopp hans kungasjäl förnöjer,

Att hela landet när ett sådant flor,

En gång när split och uppror mer ej störa

Den nya ordning, han åt riket ger.

Och när han ERLANDS kända namn fick höra,

Han honom bød till sig på vägen ner.

”Kom, AXEL, äfven du och se hur Norden,
Fast den ej täfla kan med vinets land,
Ger bröd tillräckligt under odlarns hand.”

Med sig drog ERLAND honom vid de orden,
Och fortfor sedan: ”Nu är tid min vän
Att Konungsk, som du var, du blir igen.
Se, bland de stora hjeltenamn vi känne,
Hvem mer än WASA värd en spira var?
I hela verlden nämn mig den, som henne
Mer rättvist vann och mera kraftfullt bar.”

”Den som ej makten vill åt GUSTAF unna,
Den” — svarte AXEL — ”är ej landets vän;
Men kungakronan, hvarför tog han den,
Ej nöjd som STURARNE, att allt det kunna,
Som till betryggande af riket hör,
Allt det försaka, som blott afund gör?
Jag räds han faller såsom CARL från thronen.
Om han behjertat dennes råd till STEN,
Och ej, förförd af tidens villosken,
Den helga grunden rört af religionen:
Han skulle spart för sig och för sitt land
All denna skakning, som förnyas ständigt,

Oaktadt styrkan af hans hjeltehand,
Och folket gör så brottsligt som eländigt.”

”Ej utan Konung Sverige styras kan,”
Var ERLANDS svar: ”en som är folkets man,
Men herre öfver herrarne derjemte.
Det är ej nog att han beväpnad är,
Han skall ock vara smord. Det svärd, han bär,
Sin helgd af oljan på hans tinning hämte.”

”För Herrans Smorda,” föll den andra in,
”Jag i min kyrka, mer än du i din,
En helig vördnad bär, och sjelf en frände
Af WASA-ätten, skattar jag dess blod;
Men icke böjes mer än bryts mitt mod,
Som aldrig efter lyckans vind sig vände.
Ach! nog af hofvet har jag pröfvat ren,
Och trifs ej mera i dess toma sken.”

Ej öfvertald att fram till Kungen följa,
Han satt i skygd af rågens gula bölja:
Der honom ej det skarpa ögat när,
För hvilket ERLAND nu med vördnad står.

”En hedersman, i alla skiften trogen,
Du ökt mitt rike med ett vackert land,”
Landsfadern säger, skakande hans hand:
”Skönt är att pliten se förbytt mot plogen,
Och Höfvitsmannen föra slottern an.
Vid Brännkyrka med mig du, gråhårsman,
Slogs som en yngling; och ditt mod i striden
Vid Bogesund de Svenska uppehöll,
Då i sitt blod den ädle STUREN föll. —
Och nu med denna gyllne frukt af friden
Du pryder vägen, der din Konung far.
En Eriksgata mera skön ej var.”

”Ja, den är skön och genom dig så vorden,
O store WASA!” ERLAND tog igen.
”Ditt verk det är, att frie Svenske män
Här kunna möta på den egna jorden,
Sin egen Konung, som är landets far.
Gud och Allmogen! — så din lösen var
Då du steg fram att fosterlandet frälsa.
Som odalman, ty odalman jag är,
Fast jag i arf ett sköldemärke bär,
Jag gläds, att på min teg min Konung hälsa,
Och såsom den mig veta Svensk och fri.”

”Ja, pris ske Gud! den tiden är förbi,”
Utbrast en Bonde, ”då vi måste frukta,
Att blott för fienden vi skulle så,
Och såsom ök för plogen sjelfve gå,
Och det vi plöjt med våra tårar fukta.”

”Gud och Allmogen! är min lösen än,”
Utlät sig GUSTAF. ”Ja, tillsammans höra
De begge orden än i Svears bygd,
Der dö ej ut den gamla tro och dygd.
Fast många blinde låtit sig förföra:
Detsamma händt också med Riddersmän.
Jag tror en bonde som en ädling än.”

”Gud och vår Konung! skall vår lösen vara,”
De alla med en röst, ett hjerta svara.

Der stod en man, som bet, vid detta rop,
Likt arga hunden, tänderna ihop,
Och drog ifrån dem upp den öfra läppen;
Men såsom denne för den lyfta käppen,
Med svansen mellan benen, undanfar,
Han bakom hopen nu sig häpen drar,
Då GUSTAFS blick, som öfverskådar alla,

Med särskild udd på honom råkar falla.
Den sneda pannan ha vi sett förut:
Också de två spioner, som der vandra,
Ur ena ögonvinkeln till den andra,
Och sedan krypa in och titta ut
Bakom den buske ögonbrynen göra,
Som med sin lurf hvarann på näsan röra.
Men till de kindren ej naturligt hör
Det hvita skägg, som hela bröstet höljer,
Dock ej den skälm, som göms derinne, döljer,
Blott mera gammal, mera ryslig gör.
Hans namn är PEDER DJUP. Det är densamme,
Som vid Alvastra, der han höll sig framme,
Att spana hur hos folket Kungen stod,
För lilla gumman dämde talets flod,
I det hans uppsyn hennes häpnad väckte.
Då stod han än i sina bästa år;
Men hastigt vintern kom och snöbetäckte
Så väl hans haka som hans hufvudhår.
Ännu likväl, som då, i Dalkarlskläder
Och Dalkarlssmål han döljer Smålandsbon,
Och med en härmning af den fria ton,
Som Morakarlen klär, till AXEL träder:

Hvars tänkesätt, som ryktet det beskref,
Han tyckte, styrkt af honom sjelf nu blef.

”Nå,” skrek han, ”skall du sitta här allena,
Och ej med dem, som hurra, dig förena?
Den hurrar bäst likväl som hurrar sist!
Men hör en Dalkarl, som af ingen list
Och skrymtan vet. Du svär ej DAGRENS fana,
Förstår jag, ty du går din egen bana.
Den har dock samma mål, och hvad han gör,
Dig såsom oss i Mora fägna bör:
Vi äro alle ens om hufvudsaken.
Väl! att i riket du är kommen nu.
Din frände THURE var en björn; men du,
Lik räfven, ligger tyst och blundar vaken,
Till dess att träda fram din stund du ser.
Men mistyck ej, om jag ett råd dig ger,
Fast jag är bonde blott. Sjelf af de höga,
Du stöder dig på dem, och på de män
Af gamla kyrkan som här finnas än.
Men genom dem allena vinnas föga:
Sök äfven böndrens stöd; och skulle du
Ej vilja, som jag väl mig föreställer,
Med NILS i Småland dig förena nu,

Så tänk på Dalallmogen när det gäller:
Den hjälpte ENGELBRECHT, den hjälper dig."

"Mig," sade Riddarn stolt och reste sig
Och öfver axeln, medan han sig vände
Att gå sin väg, en blick på honom sände.
"Jag räds att du ej mera Dalkarl är,
Än jag är ENGELBRECHT. Och jag begär
Af folk som du — blott att få bli aliena."

Hur han var misstänkt, AXEL nu förstod,
Och upp i pannan steg hans ädla blod
Och genomsken den hvita, höga, rena;
Dock med sitt hjertas vittnesbörd tillfreds,
Han trädde upp i loftets sköna krets.

Ifrån dess utsigt ren försvunne voro
Också de siste, som med hofvet foro;
Och mången tunga nu det nöjet har
Att, hvad för ögat nyss blott sanning var,
Med tillsatt prydnad fram ur minnet kalla.
Men FLORA, hela tiden tyst förut,
Nu göt sin känsla med en suckning ut:

”Den stackars SVANTE! han är glömd af alla.
Männ han till Sverge kommen är ännu
Och vet sitt öde? Tänk! om här, just nu,
Han komme fram, och mötte MARGARETA,
Och finge så, hur hon är trolös, veta.
Jag ville se på hennes ögon då.”

”Och jag på Kungens,” sade MICHEL spetsigt.

”Jag dock ej önskar att det hända må:
Vår store Konungs blod är litet hetsigt.
Man skyller WASARNA därför; och hvem
Är utan fel? Men skam må drabba dem
Som honom svartsjuk redan gjort med sqvaller!
Fast, som jag sporde nyss af säker hand,
Det skett af lilla Prinsen. Ja, så faller
Ur barnens munn ett sanningsord ibland!”

”Tyst!” ropte ERLAND, ”hvad man barn
förlåter,

Och äfven qvinnor, egnar icke män!, —
Att andras pladder pladdra ut igen.”

”Men om du hört, när SVANTE väntas åter,
Så säg det:” sade AXEL, ”eller om
En annan kan upplysa mig derom?
På vägen hem från Rom jag var på hofvet
I Lauenburg och hörde prisas der
En yngling från mitt land, för alla kär.
Jag honom sedan sjelf fann värd det lofvet.
Så rörd, som öfverraskad vid hans namn,
STEN STURES son jag tryckte i min famn.
Ehur till STENS parti jag icke hörde,
Som fäst vid Danmarks hof, hans död mig rörde.
En vän af TROLLE, STURENS ädla själ
Jag i mitt hjerta satte högt likväl;
Och nu mitt band med CHRISTIERN var brutet.”

”Säg namnet rätt,” föll MICHEL in: ”Christ-
jern.

Af jern han var och sitter nu i jern.”

”Kort, mellan mig och SVANTE nu blef slutet
Ett gästförbund; och när på denna ort
Han skulle komma, lofvade han göra
På Susenborg besök:” for AXEL fort,

Och laddes ej den andras qvickhet höra:
Som desto mer uppmärksam på hans ord
Nu tänkte: ”Ej, min själ! förgäfves gjord
Är denna vänskap mellan ROOS och STURE.
Se, AXEL var ju skyld med gamla THURE,
Kung GUSTAFS ovän; och vid gubbens död,
Hvem, om ej han, blef Herreståndets stöd?”

Om SVANTES hemkomst ingen visste svara:
Då må vi sjelfve till hans möte fara.

FEMTE SÅNGEN.

Då Konung GUSTAF sig i slupen satt
Och for till Ekeberg, den samma natt
Låg nära Calmar, gungad af en dyning,
En Pommersk bojort, som till Sverge bar
Af dess förnämsta ädlingar ett par.

Väckt af MARGRETAS bild vid dagens gryning,
Steg SVANTE upp på däck och ropte ner:
"Nu se vi Sverge! BRAHE! sof ej mer!"

I aftons dem betog en plötslig dimma,
Att se, då ren, dess första kära strimma;
Men nu en vind, som fyllde seglen opp,
Ref sönder dimman. Fram i fören lopp
Den tjuste SVANTE, tjust, att sjelfva natten
I norden blicka se så mildt och ljusst,
Fast utan månsken; ännu mer förtjust,
Då han blef varse något, som ej vatten
Ej heller moln blott var, som, med ett ord,

Var gamla Svithiod, var de Göthers jord.
Allt mera mörknar vattnets höjda krusning;
Och medan kölen, på hvars fart han ser
I hvita, högt uppsvällda vågen ner,
Dess fraggor klyfver med allt högre brusning,
Det blåa landet blir allt mera grönt.
En rödhvit boskap skymtar ren på stranden,
Och från den mörka skog sig skiljer skönt
Den ljusa grönskan af de sådda landen,
Der redan hoppet ler åt årets skörd.

”Fädernesland!” så roppte SVANTE rörd,
”Fädernesland och frihet! Hvad J ären
Jag känner nu, och tänker mig, i skyn
En svan som kommer, och vid hafvets bryn
Får se en skymt utaf de glada skären,
Der först hans moder lärde honom huld
Att breda ut de späda vingars guld.
O! du, som bad för mig i hvarje fara,
Af listens stämpling och af nöjets snara,
Din bön är hörd, min ädla, dyra mor!
Jag återländer skuldfri, som jag for.
Och du, MARGRETA, skall din SVANTE finna
Dig lika trogen, som sitt fosterland?”

Den långa vintren komma och försvinna
Jag såg på Trawes ledsamt rika strand;
Och dina bref till mig ej mera lände,
De hvita dufvor, med de söta ord, —
De foro vill, men du dem säkert sände;
Och kanske blef af dig ej heller spord
En rad af alla dem, min kärlek skrifvit.
Dock är jag viss, att du mig huld förblifvit,
Och i din lund du möta skall igen,
Med samma englablick, din barndomsvän."

"Hvad du är lycklig!" så med tåren färdig
Att från det ljusblå ögat falla ner,
Utlät sig BRAHE, "lycklig och det värdig!
Jag sjelf så säll mig känner, när jag ser,
Hur glad du går att se på en gång åter
Ditt land, ditt hem, din Kung, din mor, din brud.
Dock äfven jag, bör jag ej prisa Gud,
Som, då en moders bortgång jag begråter,
Ger mig en sådan far? Se detta bref:
Se huru faderligt Kung GUSTAF skref,
Då han mig bød till Sverge, till det kära,
Och bröt det ok, jag måst så länge bära."

Emedlertid — likt en, som gäster får,
Och, dem till mötes, fram till porten går,
Allt mera glad och fryntlig, då han väänner,
På längre tid ej sedda, igenkänner —
Det kära landet mer och mera fram
Med mer och mer förtrolig uppsyn trädde;
Och hvarje blommig vall och löfvig stam,
Liksom de land förr aldrig sett, dem glädde.
Midsommarsolen — ach! vid hennes syn
Hvad glada minnen! — öfver skogens bryn
Steg upp att dem från höga Norden helsa.

”Der,” sade STUREN, ”på den vackra strand,
Som nu är framme, WASA stég i land,
Då han i riket kom för att det frälsa.
Om NORRBY, som då höll i Calmar sund
Sin stolta flotta, vetat i den stund,
Den Lübske seglarn dit med hämnarn lände,
Hvad fängst der var att göra: ach, min vän!
Då läge Sverge under oket än.
Men skyddad af den hand som honom sände,
Han undkom då, som sen så mången gång,
På härsmån när, de Danska bödlars fång.”

Nu, att på samma jord de landa skulle,
Der hjelten trädde an sin stora ban,
Till Stensö udde, på en gräsrik plan,
Dem förde skeppets hurtigt rodde julle.

”Dig,” ropte SVANTE, sen han jorden kysst,
Och stått en stund i helig andakt tyst,
”Dig, store WASA, näst min Gud jag prise,
Att jag, som Svensk, kan stå på denna strand,
Och säga: jag har än ett fosterland!
Dig allt mitt lif min tacksamhet beviser,
Ej endast min, men din, du fria folk,
Som väntar af mitt namn, att jag, din tolk
Hos landets far, din trohet skall förklara.
De ädle STURAR voro folkets män,
Det vill jag vara som min Konungs vän.
Nu äro båda ett. Att dem försvara
Mot split och uppror, är att bli er värd,
J som mig lemnat, med ert namn, ert svärd.
För riket stridden J, och för nationen,
Mot utländskt våld och inhemskt öfvermod.
Så vill jag stå, med kraften af ert blod,
För Svenska friheten vid Svenska thronen.”

”Hvad det är ljuft att veta sig i hamn!”

Skrek BRAHE, som besåg det vackra näset,
Och sönk med vällust i det friska gräset.

”Jag känner mig, som i en moders famn,
Så trygg och säll, ty hafvet är en Herre,
Och blir han ond, förfärlig, och, hvad värre,
Bedräglig mången gång, en lömsk tyrann,
Som bäst han smilar, vildsint rasa kan.

Men jorden är en mor, som ej förskjuter
Det trogna barn, till hennes barm sig sluter.
Och fosterjorden, från vår barndom kär,
Som egen mor emot en styfemor är.

Jag borde styffar sagt, men jag vill glömma,
Att jag en sådan ägt, och tro mig drömma,
Hvar gång jag minns, att jag har kallat far
En som förrädare mot Sverge var.”

Från Calmar farne, kommo de mot qvällen
In i en skog, på ett utaf de ställen,
Man ryser vid, fast man der intet ser,
Som kan förklara fasan, som det ger.
Framför dem gick en man, som böjd mot stafven
På afstånd syntes luta ned åt grafven;
Men årens var ej bördan, som han bar:

En rörlig krambod, LÜTKE sjelf, det var,
 Som öfverraskad ställer sig och ropar:
 ”Ach! hvilken lycka att jag träffar er
 Och får ert skydd, hvarom jag ödmjukt ber.
 Allt hit sig våga DACKENS röfvarhopar.
 I riden sakta: jag går hurtigt på:
 Så kan jag följa er och bistånd få,
 Och bistånd ge. Låt se, jag blir den femte:
 Jag har två starka armar, och derjemte,
 Se här, då knappen från min käpp jag drar,
 Der kommer fram en dolk till mitt försvar:
 Det är en äkta Turk, och af det värde,
 Att jag ej sålde den för hundra mark.
 Jag gömmer den, tills fara är å färde.
 Den frälst mig mer än en gång. Mången stark
 Och dugtig karl, som mig i skog och mark
 För nära kommit med en påk i handen,
 Och ögat på mitt kram, den sträckt i sanden.”

”Vi trodde ej,” föll BRAHE in, ”att här,
 Så nära Calmar slott, der GERMUND bär
 En vaksam omsorg, någon fara vore.
 Tvertom, just denna väg bestämde han,

Som den, dit DACKENS välde icke hann,
Och der man tryggast längs med kusten fore.”

”Dess bättre, om man skrämt mig utan grund,”

Var krämarns svar: som sedan teg en stund,
Och smög sin blick i skogen ut på spaning.
Men SVANTE ej förglömt, i hvad försåt
Han honom bragt förut på dylik stråt,
Och lät sin vän få del utaf sin aning.
Nu hvar sin häst de rörde med sin häl,
Och nickadé åt krämaren farväl,
Och hörde efter sig, i det de foro,
Ur skogens djup en skräll; men blott ett svar
På piskans smäll af SVANTES pilt det var.
Ej långt från LÜTKE än de komne voro,
Då för sin munn ett litet rör han höll,
Hvars ljud, ehuru fint, dess mer betydde;
Ty likt den trollflöjt, diktens andar lydde,
Det bragte fram en tropp som öfverföll
De resande i hast från hvarje sida.
Hur vilja de mot sådan skara strida?
En gråhårgubbe BRAHES hejduk är,
Och STURENS endast fjun på hakan bär.
brist af vapen, gubben fick i pannan

På en af bönderna sin nyckel slå,
 Och gossen snodde med sin snärt en annan
 Om örat, att de dumpo begge två.
 I deras herrars hand flög ur sin skida
 En värja ut, och blänkte rundtomkring,
 Att trotsa böndren, som i sluten ring
 Sig ställt med skjutgevär, att lossas redo.

”Gif värjan från er, eller skjute vi!”

Skrek en och sköt, men sköt med flit förbi.
 Då sprungo flere på de två, och vredo
 Ifrån dem värjan, icke utan blod.
 De unga stridde, så med kraft, som mod.

Nu till dem trädde, upphöjd öfver alla,
 Med sådan vext och min, som plär befalla,
 Och med ett skick, som klädt en riddersman,
 MÅNS HANE fram. ”Förlåt oss,” sade han,
 ”STEN STURES ädle son, det tvungna steget,
 Att taga bort ditt svärd. Dock som ditt eget,
 Du får det strax igen, gif blott din hand,
 Att du oss följer i vårt arma land
 Och ser det i en ödemark förvandladt.
 Ja, så af Kungens män är det behandladt!

Lär känna oss, som äkta Svenska män,
Och på vår sida stå, och anför den."

"Har någon orätt skett er," sade STUREN,
"Af Kungens fogdar eller höfvidsmän,
Så finns ju lag och rätt i Sverge än.
Derför af GUSTAF är ju spiran buren,
Att han för inhemskt öfvervåld, så väl
Som fremmande förtryck, skall oss försvara,
Och att ej någon man en annans träl
I fria Svears land behöfver vara.

Jag vill hos Kungen eder talman bli,
Blott jag er sak får veta, och är fri."

"Vår sak," blef svaret, "är ej blott vår egen,
Att vi som frie Smålandsbönder må
Om eken på vår mark ej mindre rå,
Än om vår skörd utaf den ärfda tegen;
Och i de hus, vi sjelfva byggt åt Gud,
Ej messan för vår själ förlora mera,
Än altarsilfret eller annan skrud,
Då vi betalt dem riktigt beggedera;
Och att när Gud välsignat ladugård
Som äng och åker, hvilkas bruk och vård

Tillhöra oss, som äga dem, allena,
Ej någon verldslig makt oss må förmena,
Att våra Munkar göda, som de djur
I ollonskogen släppas in och ur.
Vår sak är ej blott denna; ännu mindre,
Som Kungen låtsar tro, ett litet gräl,
Oss och hans Fogdar mellan, i det inre
Af landet, som ej rör det helas väl.
Vår sak är Svea folks: dess rätt vi yrka,
Att vid sin gamla tro och lag och sed
Få stå, i skygden af St. Eriks ed.
Du måste följa oss, och se vår styrka,
Vår tukt och ordning, och hvad utländskt stöd
Vi vänte oss, som Kejsarn sjelf oss bød.
Men BRAHE rese, och sin morbror säge,
Att med de vilkor, som han redan vet,
Vi lofve fred och undergifvenhet.
Men att i annat fall vi medel äge,
Att från hans hufvud rycka kronan ned,
Och sjelfve skaffa oss båd rätt och fred.
Han skall i Stockholm skåda våra fanor;
Och då, i trots af Fädrens helga vanor,

Han allt gör nytt, så skole äfven vi
Se till att ny må sjelfva Kungen bli.”

Förrn BRAHE for, han sade i hans öra:
”Om GUSTAF ett beting med mig vill göra,
Jag STUREN återlemna kan och vill.
Till Skuruhatt i dag en vecka till
Allena kom vid solens uppgångstimma,
Och mer om saken får ni der förnimma.”

Likväl med smärta BRAHE skilde sig
Ifrån sin vän, som måste med de andra
I skogen följa på en öde stig,
Der björnar ha sitt bo och elgar vandra;
Men i det hopp att honom rädda snart,
Han till Alvastra for med rastlös fart.

Ej nog, att SVANTE midt i glädjeruset,
Då han i fädrens land till fadershuset
Bland Svenska tallar, Svenska sjöar for,
Och tänkte på den fröjd, att snart få vara
Hos de så kära två, sin brud, sin mor,
Blef förd som fånge: lopp han äfven fara,
Att den han varit icke vara mer,

Att allt det ädla, sälla, sköna, stora,
Som STURE-namnet innebär, förlora,
Att sjelfva namnet nödgas lägga ner.
Den faran lyckligtvis han sjelf ej kände,
Men läsarn, ser jag, häpnar öfver den;
Och därför nu till ERLANDS hus igen,
Att derom spörja, vi oss återvände.

För att i fleras samtal på en gång
Få taga del, kring rummet jemt på språng
Var lilla tjocka MICHEL, som ock SVENSKE
Tvetydigt hette. Huru fosterländske!
Hans fäder varit att det namnet få,
Är ej bekant, men ätten skref sig så.
Hvad honom angår, var hans Svenskhet vunnem
Åt Danska sidan med en Riddarked,
Som på hans tappra bröst ännu befunnen,
Der med sitt lamb rätt pryddigt hängde ned.
Men tyst! der borta få vi AXEL höra,
För ERLAND denna bild af MICHEL göra:

”Vid CHRISTIERNES hof en sqvallrare han var,
Och fjädervippan efter SIGBRIT bar.
Då styrelsen af Danmarks tull, bland annat,

I den Holländska gummans händer stannat,
Och hon beskylldes att med trolleri,
Hvars rätta namn likväl var prejeri,
Förstöra handeln: var det MICHELS göra
Att löpa på hvart fartyg, i hvar bod,
Och ett försmädligt tal om henne föra,
Som bifall vann och väckte andras mod
Att yttra ord, som, fram till SIGBRIT bragta,
Ådrogo den, som ej i pengar böd
Tillräcklig lösen, fängelse och död."

"Här på hans språng och prat vi föga akta,"
Utlät sig ERLAND, "fast han äfven här
På hofvet sägs sig smyga till ett öra,
Som ej försmår att på hans sqvaller höra.
Med all sin list, han dock ej farlig är,
Ty bäst han smilar, som han gör för alla,
De höga främst, han låter ormen falla
Med ett försåtligt hugg ur barmen ut,
Midt i de blommor som han strött förut.
Så vet man genast taga sig till vara."

"Ren af hans uppsyn," AXEL återtog,
"Och af hans dubbla röst man varnas nog."

Folk finns, hvars buk på munnens tal kan svara;
 Men här ett echo ofvanföre är.
 Ej som i näsan vanligt talas plär,
 Upprepas talet, som hans läppar föra,
 Så af hans näsa, att man tror sig höra
 En andes röst, som, hemskt i luften spord,
 Kring honom sväfvar, härmande hans ord.
 Emellertid att höra honom språka
 Är mångas nöje, ty han hålls för qvick,
 För det hans ord är som en getings stick.
 Hvad blicken angår, är den svår att råka,
 Så smyger den sig undan, Gud vet hvart.
 En ständig vexling blott af hvitt och svart
 Är i hans ögon, som än le, än bita.
 Än visar venstra ögat allt det hvita
 Och locket faller på det högra ner;
 Än med dem begge, lik en katt, han ser,
 Då denne blunda låts, der mössen pipa,
 Med klon tillreds att dem som nalkas knipa.”

Derute nu blef sorl och högljudt tal,
 Och häpet insteg i den stora sal,
 Dit sällskapet begett sig från balkongen,
 Det bud, att STUREN var af DACKEN fången.

Upp sprungo alla, flera med ett skri,
Och gråt af Fröknar blandades deri.

”Ur askan och i elden, stackars liten!
Hvad han emellan frestare är sliten!
Gud hjelpe honom, att han står emot,
Nu, som i Lübeck, både lock och hot!”
Sad Köpmansenkan och med henne många.

”Från Lübeck släppt, han for till Små-
land! Jo!”

Utlät sig MICHEL, ”fast man låtsar tro,
Att han emot sin vilja togs till fånga,
Hvem ser ej planen? På den Tyska strand,
Hvad kunde han med blotta namnet göra?
Här har han folkets röst i fädrens land
Och DACKENS krigsmakt. Här sig låter höra
Som verklig sak, hvad der var endast ord.
Jag räds, hans hemkomst ända hit blir spord,
Ej genom blotta rykten, hvad det lider,
Om ej vår Konung, som helt visst han kan,
Mer än han hittills gjort, sig griper an,
Och sjelf emot de djerfva böndren strider.”

”Hvi är jag qvinna? eller hvarför har jag ej den frihet, fordna Sköldmör hade? Som SVANTES vän från mina späda dar, Jag ville slåss med er,” SOPHIA sade.

”Jag blir er kämpe, mana honom ut,” Skrek HENNING och sin hand på värjan lade.

”Jag vill det,” sade hon, ”men ger förut Herr MICHEL tillstånd att sitt ord förklara.”

”Mot damer bör en Riddare väl vara Så artig,” svarte han, ”att dem ge rätt. Som edra finger plocka upp så nätt Den nål er halsduk tappade på bordet, Så tar jag upp igen det fällda ordet.”

Nu på sin klack Herr MICHEL svängde om,
Och då han längre bort i salen kom,
Han talte detta, med en blick på HENNING:
”Der har vår Kung fått åter en utländning,
De förra lik! Besynnerligt ändå
Att hans förtroende skall alltid så
Olyckligt träffa dem, som honom svika,
Och med sitt vunna rof ur landet vika.”

”Hvad säger smädarn?” ropte husets värd.
 ”Ditt ord ej HENNING hört och bör ej höra.
 Han är för god att dra mot dig sitt svärd,
 Men vill du, skall hans sak jag, gubbe, föra.
 Den tappre BROCKENHUS är fosterländsk,
 Fast ej till härkomst, dock till själ och hjerta.
 Den Sverge tjenar såsom han, är Svensk.
 Men osvensk vore den, som ville svärta
 En trogen tjenare af Kung och land,
 För det han föddes på en annan strand.”

”Bevars!” var MICHELS svar, ”skall jag då
 fäkta,

På samma dag med qvinnor, och — ursäkta,
 Det är ert eget ord, — med gubbar? Ja,
 Ni tör väl ätti år på nacken ha,
 Och dessa bär ni med en sådan heder,
 Som att beröfva er det blef för mig,
 Som er, en skam. Med inga riddarseder
 Det kunde sämjas. Sjelf försvare sig
 Den tappre BROCKENHUS, den Svenske HENNING;
 Men intetdera namnet, det jag vet,
 Kom ur min munn. Det var i allmänhet
 Jag talte om de män, som utan känning

Af landet och dess lagar, seder, språk,
 Hit komma utifrån och göra bråk
 Och split, som MELEN, HÖJA och de andra.
 För öfrigt Kungens val jag ej vill klandra,
 Ej engång det af denne VON PYHV:
 Så må han heta, det vill säga: Fy!
 Hans adelskap är eljes blott en glosa,
 Som annat allt, hvaraf han plär sig rosa.
 En stor förtjenst han dock förvärfvar nu,
 Som jag fick höra nyss af Herr TREBOU:
 Han kommer hem med Michaelis-orden,
 Som Konung FRANS gaf GUSTAF i den stund,
 Han slöt med honom broderligt förbund.
 Det ensamt gör vår nya Canzler vården
 Om rikets högsta värf fullkomligt värd.
 Han är vår Konungs penna, men hans svärd
 Är denne tappre BROCKENHUS, den Svenske.
 När jag besinnar, kunde han och jag,
 Som heter SVENSKE, skylde bli i dag.
 Hans anor hittills äro blott utländske;
 Men han kan mina allt till ODEN få;
 Dock med det vilkor att mitt namn också
 Han bära skall, och heta HENNING SVENSKE."

Le måste ERLAND i sin harm, och gick.
 Nu, tänkte MICHEL, var jag riktigt qvick,
 Och till de andra fortfor så: "Törhända
 Har ni ej hört om HENNINGS käcka strid
 Med LYDER FRISMAN. Lyckan dock dervid
 Emot den tappre råkade sig vända.
 Han kom i landet in med SASSES tropp,
 Som Lübecks magt åt STURENS enka länte.
 Sen, då de begge GUSTAF WASA tjente,
 Med honom dem hans lycka lyfte opp.
 Till Castelholm, att det åt GUSTAF vinna
 Från Danska väldet, HENNING skickad var.
 Då FRISMAN ej fann möjligt dess försvar,
 Skrek han från muren ner: "Låt oss besinna,
 Hvad folk här fafängt spills. Vi tu må slåss,
 Och slottet tillhör den som rår af oss."
 Hur ståtligt tapper HENNING än må vara,
 Slug är han ej. Blind för den andras fara,
 Som för hans list, han svarade: "välan!"
 Strax stodo häst mot häst och man mot man.
 Och LYDER slogs "för Danmarks jungfrur alla;"
 Men "i sin Herres namn" for HENNING af.
 En sådan fart åt häst och lans han gaf,
 Att Dansken bort vid första stöten falla.

Dock föll han ej. Men efter väldig kamp
Brast HENNING'S lans, och han af hästen damp.
Hans lösen gjorde sen likväl hans lycka.
Trots fallet, väg till GUSTAFS gunst han fann.
Men ock den lösen, hvarmed LYDER vann,
Han nu har lärt värdera, kan jag tycka."

Det sade MICHEL rätt; ty fast derom
DALIN ej nämner, icke CELSIUS heller;
Dock i en perm, som mig i hämdren kom,
Hvars vittnesbörd jag tror ej mindre gäller,
Jag läst att HENNING, strax från det han föll,
Blef könets vän och det i heder höll.
"Jag finner nu, hur jag förlorat spelet.
När Dansken ropte: för de Danska mör!
Jag svara bort: de Svenska slåss jag för!
Att jag ej gjorde det, deri låg felet.
Jag kunde ju i tysthet lagt dertill:
Näst Kungen! den jag främst dock tjena vill."
Så för sig sjelf han talte efter striden:
Ej lans, ej fåle honom sedan svek,
Främst i tornering som i bardalek,
Han syntes född i sjelfva riddartiden.

Få i belevvenhet och hjeltemod,
I trohet ingen öfver honom stod.

Men nu, fast artig mot de sköna alla,
Han på SOPHIAS skönhet lät sin blick
Så ofta och med den förtjusning falla,
Att på hvarann med en betydssam nick
De andra sågo, och från munn till öra
En hviskning gick, som hon ej borde höra.
Hvad hon ej hörde, såg hon mellertid,
Och rodnade, men fann sig strax dervid,
Och för att slippa ur det sköna qvalet,
På SVANTE STURE vände åter talet,
Och nämde, hur som barn han visat ren
Den skönhet som hans själ utvecklat sen.

”Ja,” sade Riddar MICHEL, ”ädelmodet
Hos STURE-ätten sitter uti blodet,
Dock ej förnöjd med dessa trohetsrön,
Vill Konung GUSTAF, för att sen hans lön
Dess mer förhöja, gossen än mer pröfva,
Och honom nu också hans brud beröfva.
Han är dock lyckligare än hans bror,
Som blef förskjuten af sin egen mor.

Den arma frun! för hennes moders hjerta
Att ej sitt barn erkänna få, hvad smärta!"

"Sitt barn? Hvad säger du? Det lumpna skarn,
Stalldrängen JÖNS, var han CHRISTINAS barn?
Hvem tror ännu den skamlöst spunna dikten?"
Skrek ERLAND, som nu tog allt mer i akt,
Hvad af den tungan i hans hus blef sagdt.

"Kan skäl och sanning ligga af sig vigten?"

Var MICHELS svar. "Daljunkarn fick till vän
I Trondhjem sjelfva Erkebiskopen;
Och en af Norges Fröknar, af de främsta,
Fru INGIERDS vackra dotter, blef hans brud.
Och vänner hade han bland de förnämsta
Af Norges herrar. Ja, det kom ett bud
Från Danmarks Kung, att honom önska lycka.
Allt detta talar, skulle jag väl tycka,
För riktigheten af hans rätta namn.
Men ännu mer: den som till Köpenhamn
CHRISTINA fången, jemte barnen, förde,
VINCENTIUS LUNGE, som dem alla dar
På vägen såg och namn på alla hörde,
Intygade att han den rätta var."

”Hur menniskor förblindas, alla länder
 Och tider visa oss,” var ERLANDS svar.
 ”Finns någon galenskap, som trodd ej var?
 Till lycka fann man, och har än i händer,
 Af Biskop SUNNANVÄDER flera bref,
 Dem han till bofvens undervisning skref.
 Bland halm och hö uppå en skulle gömda,
 På Örbyholm af JÖNS de blifvit glömda;
 Der mången gång han skrapat ock min häst,
 Då jag om Julen var hans Herres gäst.
 Och när till dem läggs brefvet af CHRISTINA
 Till Dalallmogen, der hon dem besvär,
 Att ej bedragarn tro, som bland de sina
 Hon aldrig vidkänns, stode med en här
 Han än i Stockholm, och på thronen stege:
 Djerfs du då påstå denna lögn, du fege?
 Jag såg ju sjelf i modrens egen famn
 Den dö, som har med rätt NILS STUBES namn.”

”Jag nekar icke,” hördes MICHEL svara,
 ”Att den, som dödde, var CHRISTINAS son.”

”Då kunde ju den andra det ej vara,
 Enderas namn var ett bedrägligt lån,”
 Invände ERLAND.

”Hvar-

”Hvarför det? Hvem vet,

Om ej de voro bröder, fast den ena
I Danmark föddes upp i hemlighet?”

Tog MICHEL åter.

”Hur? Hvad kan du mena?

Hvem fann den nya dikten? Är det du?”

Nu MICHEL såg på den, som hos TREBOW
Belefvnenhet sig lärt, och sen i flera
Förnäma hus, att döttrarna deri
Inöfva, vistats. Perlestickeri
Förstod hon äfven, jemte mycket mera.

”Hon kan upplysa oss. Var god och säj!”

”Jag?” svarte hon bestört, ”jag vet det ej!”

”Säg, hvad ni sad i går!” tog MICHEL åter,

”Hur Fru CHRISTINA än i dag begråter

De barn hon måst i Danmark lemna qvar.”

”Är det ej annat?” var REGINAS svar.

”Allt hvad jag derom vet, jag skall berätta,
Som hon mig sjelf har sagt och det är detta.”

SJETTE SÅNGEN.

CHRISTINA ren var dömd till hånlig död,
 Då ej af nåd, men list, Tyrannen bød
 Att hon till Danmark skulle fångslig föras.
 Med henne sändes äfven barnen dit,
 På det allt hopp till intet skulle göras
 Om STURE-huset för det Svenska nit.
 I sorgen säll att ej behöfva skilja
 De kära från sig, log hon lik en lilja,
 Som, då hon bryts, får gömma i sitt sköt
 De perlor morgonen på henne göt.
 Men då till Danmark länd, hon skulle träda
 Från himlens luft och ljus i häktets natt,
 Hon med en dödlig skräck tillbaka sprätt,
 Och såg med ömkan på de fyra späda.
 Som i en graf, ur hvilken man ej mer
 Till lifvets värf och nöjen återvänder,
 Från alla vänner skild, och alla fränder,
 Hon tyckte sig ur verlden stigit ner.

Om sjelf att sakna den i medgång tomma,
 I motgång grymma, hon ej hade skäl,
 För sina barn, som i sin späda blomma
 Begrofvos lefvande, hon gret likväl.
 Två blefvo sjuka strax. Vid deras läger
 Hon satt med hjelplös ömhet natt och dag,
 Och såg dem tyna, sjelf af sorgen svag.
 Dock hvilken styrka modershjertat äger!
 Dem båda i sin famn till slut hon tog,
 Der först den mindre, sen den äldre dog.
 De andra, när de vaknade och sågo
 De döda som i modrens sköte lägo:
 Hvem kan beskrifva deras skräck och nöd?
 Ach! Mamma sjelf de trodde vara död;
 Ty ej, som vanligt, deras smek hon mötte,
 Ej såg på dem, fast de på henne stötte,
 Ej gaf på deras klagan något svar.
 Men deras ångestrop derute hördes.
 Fångvaktarn kom: hvad han välkommen var!
 Hur sprungo de åt dörrn, då bommen rördes,
 De som sig gömde darrande förut.
 Hvar gång hans nycklar der begynte skramla!
 Hvad fröjd för dem, när modren fick till slut
 Den nåd af Gud att sina sinnen samla!

Hvad fröjd för henne, att hon dem behöll,
Snart frälst ur häktet, då tyrannen föll."

"Är det ej mera, som hon vet berätta?"

Så MICHEL sporde. "Kanske torde mitt
Få hennes minne med en fråga lätt:
Har hon ej sagt, ja, skrivit svart på hvitt,
Att alla sina barn CHRISTINA miste?"

"Om jag det gjort," (i det hon svarte så,
Hon bytte färg) "jag då ej bättre visste.
Det säkra är, att hon kom hem med två
Af sina söner, NILS och denne SVANTE,
Som alle hennes vänner och bekante
Intyga kunna."

"Har ni ej likväl,"

For MICHEL fort, "förtrott en christen själ,
Lik mycket hvem, att först, då hon var vaknad
Utur sin svimning till sin bittra saknad,
Och från det paret som förbleknadt låg,
Uppå de andra två, som lefde, såg,
Hon ej dem begge straxt som sina kände
Nej, hennes säkra moderliga blick,

Ifrån den ena sig med häpnad vände,
Ehur i växt och anletsdrag och skick
Märkvärdigt lik den gossen, som var borta.
Dock mot de löften NORRBY henne bar,
Af CHRISTIERN skrifna, ibland hvilka var
Att hennes fängsel lindra och förkorta,
Hon biföll, att ge pojken ut för sin."

"Det var en yrsel," föll REGINA in,
"En sorgens dröm, ett ögonblicks förvirring,
Att hon på SVANTE såg med häpen stirring,
Och skrek: gå från mig, du! du är ej min.
I samma stund sig sansande, hon tryckte
Med dubbel ömhet honom i sin famn,
Och att hon aldrig har förnekt hans namn,
Vet hela världen. Nästan, som jag tyckte,
Höll hon den yngre främst ibland de två."

"Naturligtvis hon måste låtsas så,"
Invände MICHEL, "sen hon ingått bytet.
Den tappre NORRBY, i CHRISTINA kär,
Ej utan hopp, som det berättadt är,
Till henne kom i häktet, och med skrytet
Om eget rike, sträckt från Gottland ut

Kring hela Östersjön, det hopp förente,
Att när Kung GUSTAFS välde, som han mente
Ej kunde länge vara, toge slut,
Han skulle hennes son på thronen sätta.
Dertill var nödigt, det han föreslog,
Att hon med sig två barn till Sverge tog,
Som hennes nämnda, medan hon den rätta
NILS STURE lät bli qvar i Köpenhamn,
Att hemligt fostras under annat namn,
Tills stunden kom, då han på fosterjorden,
En ädel telning af de STURARS stam,
Med deras anspråk kunde träda fram.”

”Hvad bör jag tänka?” inföll vid de orden
Den häpne HENNING. ”Skulle ändå han,
Den unge, vackre, ädelt skapte man,
Med uppsyn af en prins, till krona buren,
Som jag i Rostock såg till döden gå,
Hvars slut mig gick till hjertat redan då,
I sjelfva verket varit son af STUREN?”

”Låt ej bedra dig,” sade ERLAND vred.
”Hvem vågar säga eller endast tänka
Om Fru CHRISTINA, om STEN STURES enka,
Att til en sådan lögn hon stigit ned?”

MICHEL.

”Hon vet det bäst, om begge voro hennes.
Men lika godt! Den som för son erkännes,
Han är det äfven. Af hvad ringa hjon
Tilläfventyrs han än må aflad vara,
Han ärfver gods och titlar, ja, en thron.
Hvarpå exemplen icke äro rara,
Ehur man höljer öfver dem. Nå, nå!
Bäst är att detta hålles tyst också.”

ERLAND.

”För alltid tystas borde visst din tunga,
Men visan ut likväl du måste sjunga.
Du medgaf nyss, att den var hennes son,
Som hemma död, i fadrens graf blef buren.”

MICHEL.

”Hvad jag har sagt jag icke går ifrån.”

ERLAND.

”Alltså är SVANTE icke son af STUREN.”

MICHEL.

”Jag hör, du sjunger visan ut, du sjelf.
Ej då på mig din egen slutsatts hvälf.”

ERLAND.

”Orimlig som den är, kan denna saga
 Ett rykte bli och göra ondt ändå.
 Förklara henne, eller återtaga,
 Du måste genast. Sade du ej så:
 NILS, som i skötet af CHRISTINA dödde,
 Var hennes son, den åt Herr STEN hon föddes
 Densamme äkta NILS var lika väl
 Daljunkarn äfven. Är det rim och skäl?”

MICHEL.

”NILS hette han, som blef i Danmark lemnad,
 Och att mot GUSTAF lyftas opp var ämnad;
 Men NILS hon nämde också SVANTE nu,
 För att det namnets äldre rätt förvara
 Åt den som äkta var ibland de tu,
 Med hvilka hon till Sverge skulle fara.
 Ty om den rätte NILS förlorad gick,
 Hon icke ville att en byting fick
 Igenom detta namn förstfödslorätten.
 Den och all rätt, som tillhör STURE-ätten,
 Var hon naturligtvis, som moder, mån
 Att bibehålla för sin yngre son.
 Men om det lyckats för den äldre brodren,
 Så skulle SVANTE, i det främlingen

Bortskjutits, fått sitt rätta namn igen.
Men till en dubbel harm och sorg för modren,
Den ena dödde och den andra föll,
Och blott den falska SVANTE hon behöll.”

ERLAND.

”Du är en spindel, så i konst att spinna,
Som i försätlig list. Dock föga vinna
Skall du med denna oförskämda dikt.
Gack ur mitt hus, om du ej strax gör bikt,
Och som du gjorde nyss, ditt ord tar åter.”

MICHEL.

”Vi råkas. — Dock ditt gråskägg jag förlåter.”

Han for och sade till sig sjelf: ”Min sann!
Ett lyckligt infall! ja, det skämtet kan,
När jag besinnar rätt, min lycka göra.
Min goda stjärna lyste i den stund,
Jag af REGINAS döfva mor fick höra
Det dumma pratet. — Hvad! om någon grund
Dertill dock finnes, som jag kunde visa —
Det är ej möjligt. Nej! — men lika godt!
Mot STUREN och hans anhang ryktet blott
Gör samma nytta. Kungen skall det prisa;

Och MICHEL SVENSKE kommer opp igen:
Han skall en plats vid hofvet åter vinna.
Jag skall dock tala, som jag vore vän
Af förra tiden, dem i lag som finna
Allt i den nya endast värre bli
Igenom mer förhatligt tyranni.”

Stolt, som till lyckans öppna port han rede,
Den väg, som hofvet for, han sig begaf:
Då hästen plötsligt vek åt skogen af,
Ej aktande hans smek mer än hans vrede.
Tjock som han sjelf och liten till figur,
Men af en stark och ihärdig natur,
Han öfver stock och sten och buskar rände.
Lik en som hängas skall hans herre satt.
Dock nu, som ofta förr, vid dylikt spratt,
Sitt ök så klokt, som envist han bekände;
Ty på en genväg, som han snart förnam,
Han för de Kongliga kom lyckligt fram.

Se, står ej der ännu den breda qvinnan
I samma skick på samma ställe qvar,
Med samma mod beredd till dess försvar?
Och nu, då borta är medtäflarinnan,
Hon talar ensam, ledsen dock dervid;

Ty ej blott tal hon älskar, men ock strida,
 Till lycka får hon MICHEL se vid porten:
 Hon stridt med honom förr. Han medlertid
 Gick undan henne till en man bredvid,
 En frälseman som ger sig vigt på oiten,
 För det han brukar, utan att ta del
 I någon stämpling eller en gång klandra
 Med egen mun, dock gerna höra andra,
 Då hos regeringen de visa fel.
 Till honom sade han: "Nu få vi åter
 En Drottning, och den Svensk; ehur det låter,
 I tysthet sagdt, ej utifrån så väl.
 Det har förtrutit hofven, och med skäl,
 Att han, som förr var gift med en Furstinna,
 Nu icke sökte en gång en Grefvinna.
 Han torde fått af sjelfva Kejsarns ätt
 En Hertiginna, som befast hans rätt.
 I brist deraf han kunnat mågskap vinna
 Hos Polens Konung eller Rysslands Czar.
 Så skulle riket haft ett godt försvar;
 Men Kungens vishet tänker, som det heter:
 Far icke efter vatten öfver ån.
 Ja, mången Konung eller Kungason
 Valt en herdinna, ser man hos Poëter,

Och nyss försköt sin Drottning Englands Kung
Och tog en Fröken mera skön och ung.
Det sägs likväl att i en annan åter
Förälskad nu, han för sin nya smak
Den förra utan krus halshugga låter,
Dock lagligt det förstås, för någon sak."

Nu fram till Riddarn Jägarhustrun trädde
Och såg på honom, tigande, en stund,
Med sådan min, som honom mer försmädde
Än något skymfligt ord från hennes mund.

"Ni," brast hon ut: "en sten ni kunde reta,
Herr MICHEL SVENSKE: Danske bör ni heta.
Det var ej såsom Svensk ni fick den ked
Vid CHRISTIERNES kröning, som ni yfves med.
Jag vet nog, hur ni kröp för den fördömda
Holländska häxan, som i satans garn
Sjelf ledde in sitt eget arma barn.
För ISABELLA, den så skamligt glömda,
Den englalika hennes Majestät,
Om hon än dånat, ni ej gått ett fjät;
Men nös blott SIGBRIT, hvad ni fram er trängde
Med krokig rygg och ropte: hjelpe Gud!

Som i det hofvets tid med hemligt bud
Ni sprang, och i de högas svans er hängde:
Så i det nyas trappor opp och ner
Ni springer nu, fast det ej båtar er,
Och därför talar ni så der på baken.
Om ormen teg, den vore värre än:
Nu vid dess hväsning vet man sky för den.
Men säg mig, för att hålla oss till saken:
Hvad är er mening? Borde Kungen gått
Som blindbock, för att ta på måfa blott,
Som sist, en drottning, och ej få en maka?
Skall han, som måste för oss alla vaka,
Ej ha en hjertkär, vid hvars troгна bröst
Hans trötta hufvud kan få ro och tröst?
Hvad led han ej utaf den förras nycker!
Blott den som nyttjar skon, vet hvar den trycker;
Och när han köpa vill ett annat par,
Han det försöker innan han det tar.
För öfrigt tror jag ej att ni kan visa
En utländsk Drottning som är mer att prisa,
Mer skön och huld: i hela verlden fins,
Ej stoltare Prinsessa eller Prins.”

En allmän rörelse, och våldsam trängning,
Ej medgaf trätans vidare förlängning.

Ty af det tåg der kom i danslik takt,
Förridarns häst sig svängde ren vid porten.
Af Riddersmän och Damer sådan pragt,
Förr eller sen var aldrig sedd på orten.
Men då den fram i folkets åsyn skred,
Som två juveler i en gyllne ked,
Urskildes genast GUSTAF och MARGRETA.
Ej efter dem man mer behöfde leta,
Än uppå himlen, då dess höga här
Begyinner fram i ändlös ordning tåga
En vinterafton, man behöfver fråga,
Hvem af dem Jupiter, hvem Venus är.
Liksom en solblick, då ur brutna skyar
Den helsar blomstren efter regnets bad,
I en förklarad skönhet dem förnyar:
Så WASAS helsning åt en fönster-rad,
Der Damer niga, ej blott högtidsprydda,
Men högtidsvackra, deras ögon ger
Ny eld, och kindren i purpur ännu mer,
Men här, ur gluggen af en sotig hydda,
Ett snöhvitt hufvud stack sig fram och fick
Ut af den stora Konungen en nick,
Hvaraf det kände, darrande vid stafven,
En daglig fägnad, tills det sönk i grafven.

O! sköna anblick, när ett enda par
Så allas ögon, allas hjertan bar!

På klostergården, sedan der af Adeln
Och andrå stånd i en högtidlig ring
De slutits in, och helsat rundt omkring,
Steg Kungen af; och, för att sjelf ur sadeln
Den sköna, hulda, kära, ta emot,
Med ena handen stödde hennes fot,
Och om dess lif den andra armen böjde.
Då trädde fram, förän det hindras hann,
En lång och blek förtynad gråhårsman,
Hvars sjelfva drägt hans själs förvirring röjde,
MARGRETA häpen än på honom ser,
Och än på Kungen, och förskräcks allt mer,
Då ej den gamle blott i anletsdragen,
Af ändlös sorg ett stelndadt uttryck bär,
Men äfven GUSTAFS blick förmörkad är,
Af mer än ömkan syntes han betagen,
Då i det ögonblick han hennes arm
Omkring sin hals, och hennes fulla barm
Emot sitt hjerta med förtjusning kände,
Han såg den gamle, som ej sjelf blott var
Det största prof af mennisko-elände,

Men stod ett vittne der ifrån de dar,
Då samma jemmer delades af alla,
Då hela riket hotade att falla.
Hvad ögonblick i denna glada krets
Omkring de stolta tu på lyckans spets!
Ett par minuter denna ställning dröjde:
Till hälften sittande på sadeln än,
MARGRETA tryckte sig emot sin vän,
I det hon hufvudet tillbaka böjde,
Och ängsligt såg på honom, medan han
Och den hon räddes sågo på hvarann.
Dervid den gamle ur sin vilda stirring
Uppklarna tycktes, och ej mer förvirring,
Blott sorg och ångest røjde i sin blick,
Som lik en pil i GUSTAFS hjerta gick,
Och alla gamla sår ref opp derinne
Med den förflutna sorgetidens minne.
Församlingen stod häpen, tyst och rörd,
Till dess den galne blifvit undanförd;
Hvarpå de Kongliga i rummen trädde,
Och än ur fönstren med sin åsyn glädde.

Nu om den gamle sinnessvage man
I hopen blefvo många frågor gjorda,

Då en af vakten, IVAR hette han,
Sen han blef aflöst, så begynte orda:

”Fins någon här, som ej hört talas om
Räntmästaren på Räfsnäs, som dit kom
Med BRAHES helsning och berättat skulle,
Hvad som i Stockholm händt vid kröningen?
En härlig kröning! bloden rann der än
Längs gatan, der han for, ifrån den kulle
Af fällda hufvun, som på torget stod.
Han skulle GUSTAF och hans syster båda,
Att deras fars och hennes makas blod
Följt med de andras, men de fingo skåda
En bild blott, blek och stum: den arme man
Ej målet mer och ej förståndet fann.
Blott BRAHES ring, som han af fingret ryckte
Och gaf åt ESKIL, då dess hand han tryckte
Med helsning till sin Fru och till de små,
Han räckte fram, som allting låt förstå.
I denna ställning har han sedan varit:
Han lefver blott i tiden som har farit.
Och fast han här fått bröd och boning nå,
Han ofta plär till Tärna och de andra
Sin sörjda Herres egendomar vandra.

Han tror sig pengar bära opp ännu,
 Och far till Stockholm, der han det som hände,
 Då han blef vittne till Herr BRAHES död,
 Tror hända nu. Hvad då hans Herre böd
 Det gör han nu. Dit honom då han sände
 Med en betalning, går han nu och bär
 En pung med småsten, och qvittens begär.
 Men när han torget ser, han står af fasa
 Liksom förstelnad. Stör man honom då,
 Bli'r han ett vilddjur och begynner rasa,
 Och tror sig CHRISTIERN och hans bödlar slå.
 Så för JOACHIM BRAHE, ERIK WASA,
 ABRAHAM LEJONHUFVUD, och hvem nämnd
 Af honom mer må bli, han kräfver hämd.
 Men om han lemnas åt sig sjelf allena,
 Så faller han på knä: för BRAHES fot
 Han tror sig vara då, och tar emot
 Med handen något, (ringen lär han mena),
 Och kysser, såsom hans, sin egen hand,
 Och går, och ser åt himlen upp, och gråter,
 Och suckar: o! min Herre, o! mitt land.
 Sen lyss han, spritter till och kommer åter,
 Och manar på, som för en vagn ett par,
 Och, som han tror, i sina armar tar

Det kära liket, och begynner köra,
Att det till grafvens helga hvila föra.
Då han det gjort, han vandrar hit igen,
Och bland de munkar, som här lefva än
I klostrets helga skygd, är tyst och stilla.
För öfrigt hör det till hans sinnesvillla,
Att han, om BRAHES egendomar mån,
Tror sig dem vårda åt hans enda son;
Och när han hör, hvad han så ofta hörde,
Att han är än i Grefve HÖJAS våld,
Sin falske styffars, som åt Lübeck såld,
Ur fosterlandet honom med sig förde:
Då går han in i kyrkan, faller ner
Vid altaret, och för hans hemkomst ber.
Nu blir han bönhörd. Som jag nyss fick veta,
Kung GUSTAF väntar hem sin systerson.
Också skall system, sedan Fru MARGRETA
I Revel dödde, hemtas derifrån."

"Så är hon död! ske Herren pris! som henne
Från all sin sorg förlossade så snart!"
Skrek lilla gumman, som nu kom med fart
Att gripa ordet. "Och de unga tvenne,
Så få de komma i sitt land igen!
Hvad jag är glad att se de kära än!

BRIGITTA bräddes på sin far, men brodern
 Var lik sin morbror ännu mer än modren.
 Den arma frun! fast hon en WASA var,
 Och med en BRAHE gift och med en Grefve —
 Den titteln är väl stor, fast Sverge har
 Blott Riddersmän, som icke större blefve,
 Om de sig Grefvar eller Förstar skrefve —
 Den arma frun! så säger jag ändå,
 Fast Kungen hennes bror här skulle stå.
 En bödelsyxa slet det kära bandet
 Med första maken; för den andras brott
 Hon måste fly slägt, vänner, hela landet;
 Och barnen föddes, ach! till sorger blott:
 Först faderlösa, (på det sättet blifna!)
 Sen af en styffars svek i landsflykt drifna!
 Förgäfves Kungen både barn och mor,
 Från Viborg farna, ropade tillbaka:
 Hon med förrädarn bort för alltid for.
 Nå! nå! sin make följa skall en maka!
 Som en Prinsessa lefde hon förut
 I Finland som i Sverge, kär för alla;
 Och Grefven, fast han blef en skälm till slut,
 I Kungens namn der ägde att befalla.

Hvem kommer der? Är det en utländsk Prins?
Så klädd är ingen annan, det jag mins.”

Vi honom sett förut och funno genast,
Att han var Svensk, ej af hans hy allenast,
Men af hans anblick som till Norden hör,
Och samma intryck, som dess landskap gör,
Med sina ljusa nätter, glada sjöar,
Och hvita segel mellan gröna skär.
Då hög som Vettern WASAS uppsyn är,
Har BRAHE tycke utaf Mälarns öar,
Som med en Svensk natur förena drag
Af sydlig grönskas mildare behag.

Af hästen stigen, genom kloster-gången
Han bort till Kungaborgen sig beger,
Då i en cell, der ESKIL, för att mer
De Kongliga ej störa, hålles fången,
Han hör sitt namn bland andaktsfulla ljud,
Och lyssnar till en röst, som ber till Gud
För BRAHES son, att fri det slemma bandet,
Han snart må ges igen åt fosterlandet.

”Min hedersvän! din bön är redan hörd!”
Så vid den öppna dörrn han talar rörd,

Och tar hans hand, som gubben drar tillbaka,
Med örat åt den röst han hörde spändt,
Med ögat bort från den som talte vändt,
Hvarvid han sorgligt ses sitt hufvud skaka.

”Herr JOACHIMS så lik den rösten var,
Men han är död, och sonen fjerran far.
Hvem sköter Räfsnäs? Hvem har vård om Tärna?
Det borde jag: derom mitt löfte fick
Den ädle Herrn, då han till döden gick.
Men arme man! hvad kan jag, då min hjerna
Har flyttat sig der förr mitt hjerta var,
Och hjertat nu i hufvudet jag har!
Känn hur det klappar här bakom min panna.”

”Var lugn, min vän: den klappningen skall
stanna,

Då BRAHE ren till Sverge kommen är.”

”Gud! är han kommen, kan det sanning vara?
Följ mig till Kungen! — Nej, han fins ej der:
Jag säg hvar en som red i Kungens skara,
Men säg ej honom.”

”Se på mig, min vän!”

Härvid på BRAHE ögonen han spänner,
Lik en som vaknat nyss; och nu han känner
Med glädjerop sin Herres son igen.
”Ni är då hemma: låt i dessa armar
(De burit er som barn) mig trycka er.
Nu kan jag lugn i grafven stiga ner.
Så efter agan Herren sig förbarmar.”

Från denna stund behöll han all sin tid
Förståndets klara ljus och hjertats frid.

Nu kunde vi väl BRAHE sällskap göra,
Och se, hur Kungens brudgumliga fröjd
Af systersonens hemkomst blir förhöjd:
Dock hellre tror jag läsaren vill höra,
Hur det med SVANTE går, om han kan bli
Ifrån sin fångenskap i Småland fri.

SJUNDE SÅNGEN.

"Den gråa forntid lefva må i minnen,
Som önsom varna, ömsom mana opp
Folk och regering, höfvitsman och tropp,
Och ständigt fostra nya hjeltesinnen.
Men att den döda låta gå igen,
Är en omöjlig konst; och görs den än,
I mörkret så att ögonen bedragas,
Försvinner spöket dock så snart det dagas.
Och Gud ske lof! det dagas fast det står
Ett moln för solen, som sin bana går!"
Med denna tanke, lämplig på den tiden
Liksom i våra dar, då stor är striden
Emellan nya ordningen och den
Som ren förliden dock vill lefva än,
Steg SVANTE upp till DACKEN i dess läger:
Der han med harm förvändas såg till svek,
Den helgd det gamla, likt en åldrig ek,
Midt i en ny tids sköna odling äger.

Det var på Ingelshög, der rundt omkring
 En tallös mängd af stenar, dels i ring,
 Dels särskilt resta, ren på afstånd röjde
 Den forntid, som der gömd i jordens famn,
 Sitt bleka, blott med INGELS dunkla namn
 Ur glömskans natt bemärkta hufvud höjdes.
 På detta ställe NILS nu samlas böd
 Allhärjarting, som ordet präktigt ljöd.
 De blinde höndren, hållande sig sjelfva
 För gamla Manhems fria odalmän,
 Sin klubba svängde trottsigt, och med den
 Sig trodde kunna thron och altar hvälfva.
 NILS bland de fria spelte slugt och käckt
 Ej blott en THORGNY, men en ENGELBRECHT.
 Dock af en kyrkans kämpe han tillika
 Sig gaf ett sken, och med ett låtsadt nit
 Emot det nya Tyska kätterit,
 Bedrog en menighet, ej svår att svika.
 Högtidligt invigd af en påfvisk prest,
 Hans fana bar St. Görans bild till häst,
 På Draken trampande, som föreställde
 Kung GUSTAF i det ena hufvudet
 Och i det andra LUTHER. Begges välde
 Han skulle krossa, sade han, i ett.

Kring främsta högen voro flera andra,
 Der på de dödas stoft, i fordna dar
 Förkunnats lag och dom och kungasvar.
 Dit stego män, att rådslå med hvarandra
 Ur hopen valde, att dess stoj och pock
 De stilla skulle. Nio i en flock,
 Hvar flock i ring af nio stenar, gingo
 Men upp till Ingelshög, der fanan stod
 Och fjerran skådad tände folkets mod,
 Blott öfverstarne DACKEN följa fingo.

Det är en kulle, hög och brant och rund,
 Och på dess hjessa står, i denna stund,
 Ett klot af sten, i vidd två famnar nära,
 Hvars bildskrift mången dag och mången natt
 Forntydarns konst förgäfves sysselsatt.
 Hvad hemlig visdom Siarn der må lära,
 Så blir en olärd blick dock litet flat,
 Då han der finner endast en sirat.

Emedlertid den sluge bonden gjorde
 Deraf ett listigt bruk, och talte så:
 "Stån upp, J Svenske män, och hören på:
 Hvem fins af er, som ej om INGEL sporde,

Hur han med sina kämpar stupat här,
Hvarom ej denna hög blott vittne bär.
Men all den bautasten, som J här finnen,
Ty folket ville dock ej deras minnen
Sin rätt förneka såsom tappre mäns,
Ehur för deras våld det satte gräns.
En våldsman INGEL var, som hvad han tyckte
Enväldigt gjorde, och sitt folk förtryckte,
Och tog dess gods, hvaraf han äfven fått
Öknamnet Godstag. Denne, som ej blott
Hans namne är, men ock i verk hans like,
Skall, såsom han, förlora namn och rike;
Ty ännu bär, i trots af hans förbud,
Sin armborst och sin knif, Smålands-allmogen;
Och fast den plär sin Konung som sin Gud,
När han till Gud sig håller, vara trogen;
Så vet den dock, när den förtrycks, ett sätt
Att hämnad bli och sjelf sig skaffa rätt.
Sen detta klot och gifven akt, go' vänner:
Det föll från himlen hit den samma dag,
Som Konung INGEL led sitt nederlag.
Det är en hemlighet, som jag blott känner,
Ärfd i min släkt ifrån min stamfars tid,
Som var den främste då, i böndrens strid,

På den beror om vår tyrann skall falla.
 Jag får den ej förklara för er alla,
 Men väljen ut bland er två hedersmän,
 Som träda upp till mig att höra den.”

Det skedde så: de valde stego sakta
 Och brydde, och allt mer nyfikne, opp;
 Och ställde sig vid NILS på högens topp,
 Att stenen storögdt gapande betrakta.

”Hvar gång som detta klot sig hvälfver om,
 Med Sverges thron och rike sker en hvälfning.”
 Så läste NILS, och strax utom sig kom,
 I det han ropte: ”märkten J den skälfning
 Som genom klotet gick?” De svarte: ”nej!”
 ”Än nu då?” skrek han med förnyad stirring,
 ”Han J ej ögon? skönjen J den ej?”
 De svarte: ”jo!” och skälfde af förvirring
 Och häpnad sjelfve. ”Väl!” tog NILS igen,
 ”Det är ett förebud till skakningen
 Af GUSTAFS thron. Hans makt skall taga ända,
 Så snart vi sett den runda sten sig vända.”

Nu HANE, följd af SVANTE, trädde fram,
Och hvilken fångst han gjort, med högmod sade,
NILS dolde med hvad fröjd han det förnam,
Och armen krökt vid sidan myndigt lade
Och teg en stund. Med räfvén i sin blick,
Han dock af björnen lånte ton och skick,
Då denne upp på tvenne ben sig ställer
Och ser sig om förrän sitt rof han fäller.
Dock hastigt tog han det på annan fot
Och gick med vördnad STURENS son emot.
Sen på hans vink de andra stigit neder,
Han i ett skrytsamt tal för honom breder
Sin hela plan och sina medel ut.

”Hör nu vår afsigt,” säger han till slut:
”På Svenska thronen, så är Kejsarns mening,
Skall sättas FREDRIK, gamle CHRISTIERNES måg.
Derom med Pfalz och Lübeck i förening
Står Meklenburgarn, fast hans egen håg
Förut en tanke åt det målet hyste;
Ty ALBRECHTS krona i hans ögon lyste.
I Meklenburg står, med ett ord, en tropp
Tillreds att genom Danmark bryta opp.
Och Danmark sjelf oss bistår när det gäller;

Fast nu som GUSTAFS vän dess Kung sig ställer.
 Men de hedra sig på oss, fria män,
 Då genom oss de tro sig ge vårt rike
 Åt hvem de vilja. Lefvør icke än
 Bland oss en STURE! Honom ej vi svike.
 Med utländsk hjälp inkräktarn störtas ner,
 Men dig sin krona Svenska folket ger.”

”Gån,” svarte STUREN, ”gån att plogen föra
 I edra fäders spår på deras land;
 Men vågen ej att med en oren hand
 Vid Herrans Smordas helga krona röra!
 Med rikets fiender J sällan er,
 J Svenske Dannemän, att störta ner
 Den store WASAS thron, och ej besinnen
 Att hela riket störtades med den.
 Men den står fast. Och innan J den hinnen
 Med edra yxor, tron mig som en vän,
 En stupstock möter er, och för dess bila
 Ert hufvud måste lägga sig till hvila.
 Dock skall min förbön söka nåd åt er,
 Om J nu genast läggen vapnen ner.”

”Att ni så måste tänka, ej blott tala,”

Var DACKENS svar, ”jag alltför väl förstår,

Och ärnar ej med våld, mer än med hala
 Och lösa ord förmå er att bli vår.
 Res: ni är fri. I fall vi segren vinne,
 Är kronan er. För er blott stride vi,
 Ej för de främlingar som stå oss bi.
 Om vi förlöre, haf i ädelt minne
 Att jag har frigett er, och blif min tolk:
 Vinn nåd, om ej för mig, dock för mitt folk.”

”Hvad!” ropte HANE och med honom många:
 ”Vill du förlora en så dyrbar fånge?”

”Gör man till fånge den man spiran ger?”
 Var DACKENS svar, hos hvilken kanske mer,
 Än statskloketens skäl, den afund vägde
 Han bar till HANE för den fångst han gjort
 Och för det hinder, som hans enväld sport
 Af det anseende den tappre ägde.

Ett mummel hörs; men på dem endast se
 Behöfver NILS, och häpne tiga de;
 Ty sådan är hans makt, att hvem hans finger
 Blott pekar på, dens hufvud genast springer.

Med frihetsspråk, hur mången en tyrann
I hjertat bär och blir det när han kan!

I Lübeck borgarns öfvermod såg STUREN,
Höljdt af det stela krus, som hör till skrän.
Här såg han bondens högfärd, såg naturen
I röfvarn sjelf erkänna dock sin son.

”Hvad stridigheter eller hvad förvandling
Af ljus och skugga är hos denne man,
Som med så grofva brott förena kan
En art af storhet, så i tal som handling!”
Så tänkte SVANTE, följd af böndrens vakt,
Så långt sig sträckte deras upprors-makt.

Till hvilkendera af de tvenne kära,
En mor, en fästmö vill han, bör han bära
Den första kyssen i sitt fosterland?

Åt höger går en väg: dit kallar plikten;
Men hjertat slår åt venster. Höger hand
Vid hans beslut behöll dock öfvervigten.

Emedlertid han tänkte med ett bref
MARGRETA helsa och det färdigt skref
Och i en näsduk, sydd af henne, gömde

Den han beständigt vid sitt hjerta bär:
 Hvarpå han for; men vid en korsväg glömde
 Att ta den stråten honom anvist var.
 Så for han vill, och fann, bland öde ställen,
 I skogens djup, till slut i sena qvällen,
 Ett gärde och en hydda, i hvars glugg
 Ett mörklett hufvud låg med becksvart lugg.
 Två gånger ren det hufvudet vi sågo
 Sin lurblick hvälfva under Dalkarlshatt:
 Nu på en Smäländsk bonderock det satt.
 Två späda barn i samma vagga lågo:
 En gammal mormor öfver dem höll vakt.
 Hon ej på SVANTE, när han kom, gaf akt:
 Blott för de små och sländan, som hon rörde,
 Hon hade öga än och sinne qvar.
 Han talte henne till, men fick ej svar:
 Ty endast dottrens gälla röst hon hörde.
 Men honom svarar PEDER DJUP, som här
 Att finna sådan gäst, förundrad är.

Ur skogen mellertid sprang fram en qvinna,
 Blek som en bild, snabb som en jägarinna,
 Och steg i hyddan in med spridda hår
 Och ögon ömma på en gång och vilda,

Pjörninnans lika, då hon återfår
De kära ungar, nyss från henne skilda.
Med afsky slängde hon ifrån sin hand
Ett blodadt, med en fjäder vingadt bräde,
Och löste eller slet i tu det band,
Som öfver barmen fäste halsens kläde,
Och ryckte upp till sig de vakna små,
Som voro tvillingar: dem begge två,
På hvar sitt knä hon för att ammas lade
Och såg på dem så bittert ljuft och sade:
”Ännu er arma mor till begges tröst
Två friska armar har, två fulla bröst:
Men får Kung GUSTAF här sitt välde åter,
En hand, ett bröst han från mig hugga låter.”

”Hvad säger hon! Har hon förståndet mist?”

Utropte SVANTE.

”Ach! Gud nåd's så vissi!

För mindre grymma ting det lätt kan hända!”

Var hennes svar. ”Se hvad på brädet står,

Som våra prester kring om landet sända,

Hvarmed rättnu till nästa by jag går.

Jag måste göra allt, jag sjelf allena,

Sen man min borta blef i sista strid.”

På brädet SVANTE såg emellertid,
Och fann en hand, en fot, en qvinnospena,
Bredvid en bila, ritade med blod,
Att låta se hvad öde förestod
I hela Småland både man och qvinna,
Om GUSTAF landet skulle återvinna.

”Det är en skändlig lögn af påfvisk list,
Som flytt till Småland att der stämpla sist,
Sen den fördrefs ur Sverges andra länder.”
Vid dessa ord han mellan sina händer
Det olycksdigra brädet sönderbröt,
Och in i spiselns gap dess stycken sköt.

”Hvad gör ni, Herre?” Qvinnan skrek med
häpnad.

”Grip honom, DJUR! han är af Kungens män!
Håll honom fast! Jag rår uppå hans sven,
Som är en gosse blott och obeväpnad.”

Men gossen tog ett vedträd opp förut,
I det hans Herre drog sin värja ut
Och sade: ”Stillen er! Jag tillhör landet,
Så väl som Kungen; och att ingen ann

Än de, som ledt och tillställt upprorsbandet,
Af Kungen straffas, därför är jag man,
Så sannt jag heter SVANTE STENSSON SVURE.”

För glad förundran hon ej ordet fann,
Men sade sedan: ”Lefde nu min man,
Hur säll Kung SVANTE han sin trohet svure!”

Derpå för gunman ropte hon hans namn:
Hon spratt och sländan föll ur hennes famn,
I det hon rörd stod opp; men i detsamma
Hon sjönk igen med skakadt hufvud ner
Och sade: ”Ingen STURE lefver mer!
Hvem, om ej jag, som varit fadrens amma,
Med glädje såg att SVANTE Konung blef!
Men han är död, jag har ju derom bref
Från Stockholm af mitt eget barn REGINA,
Som stickar perlor hos hans mor CHRISTINA.
Falsk var ju NILS, som trädde fram förut:
Så äfven denne falsk befinns till slut.”

Sen hon det sagt, hon, utan att mer vända
Sin blick på STUREN, återtog sin slända.

Med sina minnen lefde hon vid den
Och vaggan endast, som en skugga än.

”Förlåt den gamla, som är halfdöd redan,”
Så dottren, brydd, till SVANTE sade sedan.

”Hon mins blott det, som henne djupast rört.
Visst skref min syster, såsom hon det hört,

Att CHRISTIERN låtit alla STURAR döda;

Men snart derefter hon det tog igen,

Då det blef känt att tvenne lefde än.

Men att det felet rätta, all min möda

Har varit fruktlös hos min gamla mor:

Hvad hon har en gång trott, hon ännu tror.”

”Det vore väl om det blef trodt af alla
Som med mitt namn förföras från sin ed!”

Så när de orden SVANTE låtit falla;

Men rädd att störa den nyss vunna fred,

Han smålog blott, och bad om mjölk och vatten,

Och om en bädd till hvila öfver natten.

Fast ej som systren i de högas krets,

Var HEDVIG fordom med sin lott tillfreds,

En krigsmans maka, som var under STUREN

En trogen kämpe, och vid Bogesund
Flög till hans bistånd i den olycksstund,
Då han ur striden blödande blef buren.
Ej, som han väntat af Kung GUSTAF lönt,
Och af den motgång han beständigt rönt,
Allt mer förbittrad, svor han DACKENS fana,
Och slöt med blygd sin skönt begynta bana;

Hans enka, lemnad med de små i nöd,
Af hvad hon egde bäst, åt SVANTE böd,
Ej utan hopp att få en Konglig gäfva,
När han på thronen stege upp en dag.
Af hennes enkla bord med välbehag
Han njöt, och lade sig förnöjd att sofva.

Hans stilla sömn, till morgonen förlängd,
Förljufvad blef af sköna bilders mängd.
Bland dem till slut den välbekanta lunden
Stod på en bergsspets, och MARGRETA der.
Med nästa steg i hennes famn han är;
Men plötsligt bäfvar under honom grunden,
Och berget renniar mellan dem i tu.
Hvar på sin brädd de se hvarann ännu,
Och famnen åt hvarann förgäfves räcka.

Men nu försvann hon, och han sjunker ner
 I djupa remnan, der han tröstlös ser
 Af bergets branta vägg en ändlös sträcka
 På begge sidor om den mörka stig;
 Ser endast blixtn och åska öfver sig,
 Och hör beständigt nya genljud skalla
 Af klippors dån, som ner från höjden falla.

Väckt af sin skräck, han upp ur bädden står;
 Och honom gläder nu, hvad han i går
 Ej föreställt sig honom gläda skulle,
 Att han på Ekeberg ännu ej är,
 Och ser i lundens ställe kojan här,
 Och i MARGRETAS gumman med sin rulle.

Men ej blott drömdt är ämnet för den harm,
 Han känner snart att sakna i sin barm
 MARGRETAS näsduk och sitt bref till henne.
 De voro borta jemte DJUP. Ty denne,
 Som trodde viktigt vara hvad han fann
 Gömdt invid hjertat af en sådan man,
 Det till sig smög med skrifvelsen derinne,
 Och GUSTAFS namn med fiken fröjd der såg.
 Fast han ej läsa lärt, dess tecken låg

Ur Kungabrefven prägladt i hans minne:
 Dem, fast en rad deri han ej förstått,
 Han ofta fingrat under knot och spott.

”Hvad hör jag? Herrn är i mitt hus bestulen!”
 Skrek HEDVIG, och så när hon fällt det fat,
 Hon bar till frukost in med högtidsmat
 Af ris och russin, sparda sedan julen.
 ”Er far, Herr STEN, som då han en gång for
 Igenom Småland, ville se min mor,
 Lät sig behaga af en dylik kaka.
 Det talar hon så ofta om med gråt,
 Och säger, att han fann den bättre smaka
 Än skådebröden, som Kung DAVID åt.
 Också Kung DAVID hade många öden,
 Förrän han kronan på sitt hufvud bar.
 O! tänk på mig och mina barn i nöden,
 När ni ert rike i besittning tar.”

”Den som af Gud fått makten att befalla,”
 Var SVANTES svar, ”vi skole lyda alla,
 Med hopp att en gång i Guds rike få
 Hvaren sin del, om på hans väg vi gå.
 Farväl! Jag mins dig, HEDVIG!”

Vid det ordet

Han for, sen han ett gullmynt lagt på bordet,
Och oförtänt till Skurugata kom.

Han stannar häpen, då dess brädd han hinner,
Och blek af ångest, tror sig drömma om,

Då han i berget, längs med vägen finner

En remna, lika bred och djup, som den

I drömmen honom skilde från hans vän.

Han steg dit ned och i hans blod det ryste,

Då han der såg, som ur en afgrund, opp

I lodrät höjd, der som ett band blott lyste

Den ljusblå himmeln öfver topp på topp

Af höga tallar, vexta utmed kanten

På begge sidor af den bråda branten.

Ej ljusblå mer är strimman, som han ser:

Ett bistert åskmoln öfver den sig hvälfver

Och blixten far i mörka djupet ner,

Och bergets vägg af långa thordön skälfver.

Ett störtregn faller. Undan det i skygd

Beger sig SVANTE i en rymlig håla:

Den hvälfvs i bågar, som den vore byggd;

Och pelare af stalaktit der stråla,

Som vext i tusen år af droppens fall

Och härma dels albaster, dels krystall.

Dock är det blott en försal till det inre,
Hvars ingång höljs af gips, en förlåt likt
I veck och vägor, och med stenar rikt
Infattadt, en del större, en del mindre.
Böjd under hänget, går han in och ser
Ett eldsken, sådant som en fackla ger.
Ur än ett rum det sprids, och visar detta,
Hvars höga hvälfning lik ett tempels är,
Blott stundtals upplyst, och än här, än der.
Bland ting, som skådarn i förvåning sätta
Vidunderliga bilder, så af djur
Som människor der stå, liksom på lur
Att fresta vandrarn, utaf droppsten gjorda.
Är det väl menskokonst? Nej, blott ett spel
Utaf naturen, som med flit gjort fel
Och icke aktat att sitt verk fullborda.
Inbillningen hos dem, som se derpå
Fullbordar det. Så skedde nu också
Hos SVANTE, som der såg ej blott hvad alla
Der tro sig se och *Skurugudar* kalla:
FREY med sin galt, med sina bockar THOR,
Och ODIN med sin häst så stolt och stor,
Och TYR så stark, men med en arm som häftar
I Fenrisulfvens sammanbitna käftar.

Han såg der ock, hvad ingen sett förut:
En bild, som FREYA skön, och den till slut
Bli'r i hans tjusta ögon lik MARGRETA.

”Den rörs, o himmel! — Ja, den lefver!
— Gud!

Får jag i jordens djup igen min brud?”
Men hon försvann. — Han går att henne leta,
Men der af suset från en källa mött,
Här mot en vägg af isklädd marmor stött,
Han går förgäfvnes; och då helt försvinner
Det sken, som honom ledt, han vänder om
Och famlande igen den väg han kom,
Vid hälans utgång sig omsider finner.

”Var det en syn? Var det en vålnad blott,
Som sade mig att hon ur tiden gått?
Är det i jordens djup vi skola mötas,
I grafven först?”

Härvid en åskeknall
Gaf sådant dån af träns och klippors fall,
Att från sitt rum han trodde berget stötas,
Det störde sorgen som han tänkt sig nyssa

Men nu till steg, som närma sig, han lyss;
 Och ur en annan gång än den han följde,
 I yttre rummet henne komma ser.

Men nu i dagen liknar hon ej mer
 Den han på afstånd såg, då henne höljde
 Än gyllne skenet som af facklan kom,
 Än nattlig skugga, hastigt bytta om.

Då tyckte han sig se i henne stråla
 Den sköna bild hans tankar ständigt måla.

En skönhet är hon, än, i dagen sedd,
 Men ej MARGRETA. Af en yngling ledd,
 Hon står vid grottans öppning och befarar,
 Med häpen blick, ännu ett dunderslag.

”Nej, nådig Fröken! åskan för i dag
 Sitt förråd uttömt:” Fackelbärarn svarar.

Mer österut, der deras åkdon var,
 Och der de lemnat sin betjening qvar,
 De gå, än SVANTE, som ej sedd derinne,
 Ur deras åsyn drar sig äfven nu.

Men vi, att namnen veta på de tu
 Nyfikne äro. Lyckligtvis mitt minne
 Gömt ur en perm, att den som GUSTAF bød
 Till Revel fara vid sin systers död,

Och dottren föra hem, den ensam blifna,
Var BIRGER GRIP. Utaf en stormvind drifna
För långt i söder, stego de i land
Kort efter SVANTE, på den samma strand.
Nu på sin väg de nyttjat hvilans stunder,
Att ta i sigte Disarsalen här,
Och Gudarne till sten förbytta der,
Med mer som hör till Skurugatans under.
En ann gång hoppas vi dem se igen;
Nu följje vi med SVANTE och hans sven.

Utaf sin dröm, fast han på den ej trodde,
Blef SVANTE bragt att ändra sitt beslut.
Nu ej till Hörningsholm, der modren bodde,
Han ställde kosan. Nej, han vill förut
Åt Ekeberg till sin MARGRETA ila;
Der vill han njuta, der i hennes lund,
Det kära mötets elyseiska stund,
Och ger ej dag, ej natt sig någon hvila.

ÅTTONDE SÅNGEN.

Bind våra hästar vid den ekens stam!”

Han böd sin ridsven, när de hunnit fram.

”Förr, när jag väntad kom, jag här blef fången

Af kära armar!” tänkte han och gick,

”Men när hon tog emot mig sista gången,

Hvad grymt! och dock hur himmelskt ögonblick.”

”Du far i morgon!” sade hon, och tåren

I hennes öga svällde, ”men i dag

Har jag dig än. Nå, hvarför gråter jag

Förrän i morgon? Ack! de långa åren

Som du är borta, får jag gråta nog.

Men att du reser bort, jag dig förlåter,

Om du till mig densamme kommer åter.”

”Sjelf med de söta läpparne hon tog

Ifrån min munn det svar jag skulle stamma.

Hon på mitt öga såg hvad hjertat svor —

Nu är jag här densamme, som jag for,

Och du, MARGRETA, är ju ock densamma

Ja, i mitt hjertas djup jag hör af dig
 Ännu den hulda röst, som säger mig,
 Hvad den så ofta sagt: jag är dig trogen!²³

I dessa tankar gick han genom skogen
 Och kom till herrgålns sirligt gjorda grind.
 Der morrade en hund, som vid en blind
 Stod i en täppa. Gumman hade hunden
 Till ledare och vakt, och med ett band,
 Vid venstra tummen fäst, höll honom bunden,
 I det hon trefvande sin högra hand
 Kring hvitkålsplantor, att dem rensa, förde.
 Hon reste sig, då murrandet hon hörde.
 Men hennes hund, som stinnt på SVANTE ser,
 Med svansen börjar spela mer och mer,
 Och tar ett skutt, och springer öfver grinden,
 Och fram till STUREN och på honom opp,
 Med gnäll af glädje och med hundra hopp,
 Och kysser än på handen, än på kinden.
 Den stackars gumman, der hon stod och höll
 Det till ett sådant språng för korta bandet,
 Blef framåt ryckt, och öfver kålen föll.
 Den tiden än var denna växt i landet
 Som persikor och drufvor nu, så rar.

Blott öfver sina plantor, dem hon skötte
För herrskapsbordet, hon bekymrad var,
Ehur i sidan hon rätt hårdt sig stötte.
I kapp med hunden SVANTE häpen lopp,
Och log först sen han henne hulptit opp.
Nu hon sin hund med smek begynte banna:
”Du skälm! på gamla dar du först blir yr?
Tror du dig få, för det du heter Styr,
Så hålla styr med gamla blinda ANNA?
Hans Nåd, Herr SVANTE, nämnde honom så,
Då han sin egen hund åt mig förärde,
Den hjertans gode Herrn, och honom lärde,
Att som en styrman för mig blinda gå.
Var stilla! vill du få mig öfverända
På nytt, din narr? Hvad är det väl som gör
Dig nu så glad? — Hvem kom hit? — Tordehända
Herr SVANTE sjelf? O Gud! förrän jag dör,
Skall jag få se — — se, säger jag! — Gud nåde
Mig arma blinda! Men jag bör likväl
Ej klaga då jag hör. Ja, Herren råde!
Blott vi på honom tro, är allting väl.”

Nu STUREN åt den blinda räckte handen:
Hon kände den igen och ropte: ”Ja!

Det

Det är hans Nåd, Herr SVANTE, som jag så!
 Lof vare Gud! Ni är på Svenska stranden!
 Du må väl hoppa, kära Styr, i dag!
 Jag hade lust att dansa, också jag,
 Fast sjutti år jag bär på nacken redan.
 Ack! när jag fyllde sexti, såg jag än
 Dagjemningsfullmån, ja, och efter den
 Påsksolens dans: nu har jag ständigt nedan,
 Och ständigt natt. Dock ser jag Herrans ljus:
 Ske honom pris! Och vet ni, till hans hus
 Hvar söndag än min snälla hund mig leder,
 Der jag för er, så väl som Kungen, beder.
 Min hund påminner mig Tobie hund,
 Som till den blinde kom, och samma stund
 Kom engeln med hans son. Fast det ej låter
 För mig sig göra att få synen åter,
 Ser jag dock engeln stå för mig i er.
 Ja, många gånger tror jag att jag ser,
 Hvad jag blott tänker. Men min sonson JANNE
 Får jag väl aldrig se. Se, säger jag
 Nu åter — likagodt! — Hos SVEN, vår granne,
 Var han i tjänst och rymde bort en dag.
 Jag drömde väl i natt att det blef dager
 För mina ögon och att han, så fager,

Framför mig stod i ljusblå silkesskrud;
Men det betyder att han är hos Gud.
Jag hoppas att han dött med tro och ånger,
Och det är bättre, bättre tusen gånger,
Än om han kom som en förlorad son,
Förstörd och trasig hem. Snart härifrån
Jag hoppas sjelf till rätta hemmet fara.
Der möter mig min JAN, med palm i hand:
Då får jag se i sjelfva ljusets land,
Hvad ingen prest kan här för mig förklara.”

Härvid en yngling sprang i hennes famn,
Af läsarn redan känd, fast utan namn,
Som STURENS följesven. Till Lübeck kommen
Uppå ett fartyg, (många äfventyr
Han haft förut, ej lastfull dock, fast yr,)
Han der af STUREN fanns, som tyckte om'en;
Och för att ha, då han af MEYER der
Hölls qvar bevakad, någon Svensk sig när,
Han till lakej den råa pojken gjorde,
Som snart fick annat skick och annan färg
Och vann hans kärlek: helst då han försporde,
Att han var uppväxt invid Ekeberg.

Nu medan gumman all sin ömhet öser
På gossen ut, släpps Styr af hennes hand

Och följer SVANTE, släpande sitt band:
Men han derur sin fordne älskling löser.

”Du mins mig, Styr, du håller af mig än,
Fast jag mot dig var en så trolös vän;
Och dig, så flink, så lydig, så tillgifven,
Dig, som jag fostrat sjelf, ifrån mig gaf,
Och slöt i band och gjorde till en slaf.
Med mången lapp, till MARGARETA skrifven,
Du sprang till hennes kammare från min,
Och krefsade på dörrn och släpptes in,
Och bar mig hennes svar och glad mig smekte:
Och mången gång i denna lund, så snart
Jag nämnde henne och med fingret pekte,
Var du mitt förebud med vindens fart,
Och kom med lika fart att båda henne.
Jag vill försöka om din gamla vän
Du kan densamma tjänst bevisa än.”

Uppå ett lönnblad med en blyertspenne
Han skref två S och Margaretelund,
Och, sen han bladet stuckit i hans munn,
Han ropte: spring! och sträckte ut sitt finger.
På ögonblicket i galopp han springer,

Så varsamt bitande i stjelken blott,
Och lemnar löfvet sådant han det fått.

Emellertid går SVANTE fram till lunden,
I hoppfull väntan af den sälla stunden.

Ur skogen reste sig en bergshögd opp
Med mången naken häll; men på dess topp
En hängbjörk stod, en lund för sig allena,
Så var dess krona hög och vid och rik.
Ett luftigt torn uppå ett tempel lik,
Den ingaf känslor, öfverjordiskt rena,
Då den från dällden sågs, och ännu mer,
Då i dess skygd man satt och såg dit ner.
Dess skönhet var ett verk blott af naturen;
Men MARGARETA, biträdd utaf STUREN,
Inunder trädet hade satt i ring
En törnroshäck, hvaröfver rundtomkring
De gröna hängen som ett nät sig delte,
Så glest att björkens runda, hvita stam
Sken lik en pelare af silfver fram,
Och när en vindfläkt med de lätta spelte,
De kysste här den röda rosens knopp,
Och der den hvita, redan vecklad opp.

Emellan löfven himlen på de tvenne,
 Der inneslutna, såg med välbehag;
 Och ängens folk höll opp med lians slag
 Att dem betrakta. Honom såsom henne
 De hade kär och sade: "hvilket par!
 Och hvilket ställe! Sen J, så det var
 I paradiset innan fallet skedde,
 Som allt besvär i tiden oss beredde.
 Också de höga, fast de bo i slott,
 Af verdens sorger ha sin fulla lott." —

"Bevare Gud det fogelpar der sitter,
 Så lyckligt nu af oskuld och natur,
 Och tänker blott på lek och kärleksqvitter,
 Att de ej sättas i en annan bur,
 Som ej de sjelfve gjort sig, såsom denne,
 Så glad och skön. Hvad jag om honom spår,
 Jag ej vill yppa. Bedjom Gud för henne,
 Att ej hans stjerna öfver hennes rår."

Det sista sades af en enögd gubbe,
 Som, känd af ingen, satt der på en stubbe.
 Med oro folket på den hemske såg,
 Och på den runstaf vid hans sida låg,
 Slog kors för sig, och både mat och dricka

Åt honom bød, hans svartkonst att besticka.
Sen, då kring landet flögo upprorsbref
I SVANTE STENSSONS namn, dem MEYER skref,
De mindes gubbens ord; och fast de rördes
För STUREN, trots hvad ondt om honom hördes,
De tackade likväl i tysthet Gud,
Att MARGARETA blef Kung GUSTAFS brud.

Nu på en stig, hvaröfver klippor hängde,
Med vilda löfverk i en slipprig brant,
Gick SVANTE, med hvart träd, hvar sten bekant,
Och mindes hur han, ren som barn, der klängde.
Allt var i vördadt skick på bergets topp.
Blott de förgätmigej, som voro satta
Längs rosenhäcken, syntes litet matta.
"De sakna vatten!" sade han och lopp
Att med sin hatt det hemta ur den glada
Och friska källa, som på berget var,
Der han så ofta sett små täcka par
Af lundens fåglar dricka och sig bada.

"När allt sig likt hon så bevarat här,
Der helgedomen för vår kärlek är,
Är hon ock sjelf sig lik och ger mig åter

Den flydda fröjden af min oskulds år.
Hvad all sin tid man saknar och begråter,
Jag får igen, jag lycklige, min vår!
Hit, såsom trasten, kommer jag tillbaka:
O! hör min helsning och mig möt, min maka!”

Nu honom svarar en melodisk röst,
Ej trastens, nej, den kommer ur ett bröst,
Som kan sin ömhet, kan sin fröjd och smärta
Mer uttryck ge, mer likt ett menskohjerta.
”Ach!” skrek han hänförd, ”är du hennes bud?
Bär du mig hennes svar i dessa ljud,
Så lika dem du göt den sköna qvällen,
Du oss förtjuste första gången här,
Nykommen gäst på dessa kära ställen!
I Mälarn endast, i dess stolta skär,
Du hörts förut, men ej på Hjelmstranden.
Gud! i hvad stund uppstämde du din sång
Så oförmodadt! Det var samma gång
MARGRETA gaf mig här, som fästmö, handen
Och första kyssen sen som barn vi lekt. —
Hvad känsla i din ton! En sådan äger
Ej någon annan som på qvist sig väger!
Och dig, ditt namn, din ära man förnekt!

Men Philomela är du: det mitt öra
Och ännu mer mitt hjerta säger mig;
Till älskande som vi beger du dig
På orter der man förr dig ej fått höra.
Nu äfven vill du viga in den stund
Då kärleken förnyar vårt förbund.
Se, också rosorna, för att den fira,
Ha slagit ut till sådan mängd i dag.
Du har dem väckt med dina ljufva slag.
Jag vill en krans af dem åt henne vira,
Lik den jag bandt om hennes vackra hår,
Den morgonstund då hon blef femton år.
Af hvita rosor, men i hvilka glansen,
Lik hennes kind, då hon dem skulle få,
I rödt gick öfver, knöt jag honom då
Och knyter nu.” —

Han gjorde så, och kransen

I björkens krona på dess högsta gren,
Der aftonsolen göt sitt purpursken,
Satt skön och glad för att välkommen nicka,
Då hon dit opp från vägen skulle blicka,
Liksom der fordom vinkade hans hatt.
Dock mängen gång den der förgäfves satt.

Då ropte han åt skogen: "helsa henne
 Från hennes SVANTE," och när "SVANTE" klang
 Tillbaka tvenne gånger, om ej trenne,
 Han med förtjusning neråt vägen sprang,
 Ej viss om hon det svarat, eller skogen.
 Nu äfven ropte han: "är du mig trogen?"
 Och "trogen" svartes. "Är du ännu min,
 Som jag är din?" och svaret lydde: "din!"

I björken såg han sen, hur stora blifvit
 De M och S han der tillsammans skrifvit.
 "Tyst! ett farväl, nyss skuret, här jag ser.
 Farväl! — Är det åt stället hon det ger?
 Hon reser! Hvad! Om det för alltid vore?
 O! himmel! om hon hän som fästmö fore!
 Hvad aning slår mig?"

Styr vid dessa ord
 Blef under berget med en skällning spord,
 Och, mera lik en nympf än en herdinna,
 Der kom en täck gestalt, som vid sin hand
 En korg lät hänga vid ett halmgult band.

"Det är ej hon! Det är en tjenarinna
 Af henne sänd. Ach! jag förstår, de flytt,

De sköna år, då du med mig allena
 Här satt, ej rädd att ses, du englarena!
 Ej barn, blott barnslig, kan man bli på nytt.
 Det sednare jag räds du mig lär dömma.
 Men efter allt hvad jag derute rönt
 Af världens oro, o! hur ljuft, hur skönt,
 Att här tillbaka i de år mig drömma,
 Då jag hos dig fann lifvet blott en lek.”

Emellertid steg flickan fram och skrek:
 ”Nå! se vår JANNE som är klädd i stammet,
 Med sidenkorder och barett af sammet.
 Ser han ej ut, den skalken, som en prins! —
 Hvad nu? Du känner mig ej mer? Du mins
 Ej SIRI, som dig gaf ur herrskapsköket
 Så mången godbit. Men jag mins det, jag,
 Och skäms därför. Fy! att jag var så svag
 För sådan bondlurk, tölpig som det öket,
 Han körde med! Men nu, se bara på,
 Hur han derute lärt sig herrlik stå!
 Så stel som du, bär ej din herre nacken!
 Och det mot mig! Och detta är den tacken,
 Du ger mig? Du?”

”Du misstar dig, min vän!”

Var STURENS svar, ”jag är ej den du menar.”

”Så?” föll hon in, ”Munsiören är ej den,
Som satt med mig just under dessa grenar,
Och sade: ”SIRI! hvad det här är skönt!
Hvad SVANTE och MARGRETA här ha roligt,
Ach! lät oss sitta, såsom de, förtroligt,
I all oskyldighet ocb spela grönt.”

Då klippte vi ett blad. Du tog den ena
Och jag den andra hälften: här är min.
Men jag slår vad, att du har tappat din.
Vi spelte om en handske, en allena.
Sätt opp den andra nu, så blir det par,
När jag båd vadet vinner och det gröna.
Förstås ett par från Brabant, nätta, sköna,
Ett par likt dem, som Fröken GRETA har,
Dem henne SVANTE ifrån Tyskland sände.
Han hade tappat, som han sjelf bekände,
Sitt spel med henne, och på samma tid
Den hand, det hjerta, som var fäst dervid.”

”Hvad säger du om hennes hand och hjerta?”

Skrek SVANTE. ”Tala ut, näsvisa snärta!”

Har hon dig sändt, hon, som sin tro mig svor
Vid detta träd — ännu den qväll jag for? —
MARGRETA! skulle du mig trolös blifvit!”

”Dig?” ropte flickan med ett bittert hän?

”Dig? Är du ej en lumpen torpar-son?

Dig skulle Eröken sådant löfte gifvit?

Du oförskämde narr! Men har du väl

Förståndet i behåll! Nu ser jag skäl

Att med sin arma lapp Herr SVANTE sände,

För sin betjent, sin hund. Af eget slag

Var så biljett som bud. Om mig det hände,

Så näpste jag båd hund och herre, jag!”

”Hur skall jag detta,” tänkte han, ”förklara?

Hon måste sjelf ifrån förståndet vara.

MARGRETA stöttes af mitt bud, hvem vet?

Det var af mig en obetänksamhet!

Är denna fjolla skickad att mig löna?

Kanske också för att med visshet röna,

Om det är jag? Och som en fullmakt blott

Uppå sitt budskap hon det gröna fått?

Låt se!”

Nu drog han opp ur venstra fickan
Ett "sägerverk." Det hette fordom så,
Och sågs i Sverge första gången då.

"Kors! hvad är detta? Låt mig se!" så flickan,
I det hon tog det, storögd ropte ut.
"Ett sådant ting jag aldrig sett förut!
Ach! jag förstår det nu! — Det visar stunden,
Då tvenne kära se hvarann i lunden.
Har du det gröna här? Låt oss se till,
Om mitt dermed tillsammans passa vill!
Fullkomligt, ser du! Kan du nu bestrida
Att du är JANNE? Ställ dig vid min sida
Med hand i hand. Så kunna vi också,
Som detta klippta blad, bli ett af två."

Vid sidan först hon leende sig ställer,
Sen midt för honom, och med rodnad slår
Två englaögon opp, men strax dem fäller,
I skygd af långa svarta ögonhår.
Det var MARGRETAS blick. Nu, hur förvånad!
Också i dragen han en likhet ser.
"Är det hon sjelf som denna scen mig ger,
Med ton så väl som drägt af tärna lånad?"

En stor förändring sker på fyra år!
Men hennes växt är mindre, hennes hår
Är mörkt, som nattens flor, då ringlar, ljusa
Som dagens guld, MARGRETAS lockar krusa.
Hvad likhet såg jag nyss? Nu ser jag ej
Det minsta mer. Det är ej hon. Ach, nej!"

Dock hvad förut han känt för ingen qvinna,
Han kände nu. Ty blott som en gudinna
MARGRETAS bild han i sitt hjerta bar;
Men denna kärlek mera jordisk var.
Han märkte den ej sjelf: dertill för rena
Hans sinnen voro, som sig närt allena
Af hvad han mindes ifrån Ekeberg,
Som en arkadisk dröm af rosenfärg.

"Hör!" sade hon. "Låt oss änyo spela:
Det förra gröna ren så murket är.
Se här ett nytt, som mellan oss vi dela.
Märk, detta blad ett hjertas likhet bär.
Jag sätter upp ett skärp. Hvad vill du sätta?
En hufva kanske, sådan Fröken bar
Midsommardagen. Då, skall jag berätta
Var här en gäst: Kung GUSTAF sjelf det var.

Hon hade då på sig en perlehufva
Af ljusblått sammet, med ett dubbelt hvarf
Af perlor såsom bären i en drufva,
Så stora, klara, ett familjearf.
Sätt opp en dylik. Tror du för en flicka
Som jag en sådan grannlåt sig ej skicka?
Men vet, man tar mig för en Fröken ren.
Hur skall jag icke se förnäm ut sen,
När det blir af, som — Har du hört en visa,
Som nyss är gjord och alla flickor prisa?"

I vall med fåren gingo

Två grannars barn och fingo

Små blommor af hvarann.

Ach! blommor, de vissna så snart.

De växte upp, och sällan

Bar hon sitt krus till källan,

Att der ej öste äfven han.

Men källan hon rinner der än.

En dag det kom i ljuset

Att han ur Kungahuset

Var en förkommen Prins.

Ach! blommor de vissna så snart.

Till hofs att höghet vinna
 Han far från sin herdinna,
 Och ej den arma mer han mins.
 Men källan hon rinner der än.

En hind, som jagad blödde,
 Till källan kom och dödde,
 Då hon der gret en dag.
 Ach! blommor de vissna så snart.

Der rida många store:
 Om han ibland dem vore!
 Och om den hinden vore jag!
 Men källan hon rinner der än.

Hvem kan den stolte vara,
 Som främst i denna skara,
 Så kärt på henne ser?
 Ach! blommor de vissna så snart.

Tänk! det är sjelfva Kungen,
 Som åt den arma ungen
 Sitt hjerta och sin krona ger.
 Men källan hon rinner der än.

”Nu har väl Prinsen sett sig om också:
 Skilsmessan var då bäst för begge två.
 För oss jemväl att skiljas är det bästa:
 Ja, tänk, min vän, på annat frieri;
 Ty när min Fröken hunnit Drottning bli,
 Hvem vet hvad adelsherre mig vill fästa!”

”Att MARGARETA är Kung GUSTAFS brud,
 Är då det svar mig bärs af detta bud!”
 Brast SVANTE ut, nu krossad af de flera
 Förut ren sända skott. ”Och det är så
 Hon underrättar mig, att jag ej mera
 Kan ens ett ord, en blick af henne få!”

Med möda MÄRTHA (nämnas knappt behöfvat
 Att det är hon) kan hålla längre ut
 Den rol hon tagit. Skenet som deröfver,
 Till lynnet lätt och glad, hon spridt förut,
 Nu bröts af plågan som hon sjelf försporde
 I det hon honom gaf det grymma slag.
 Mer än hon sjelf förstod, ifrån den dag,
 Kung GUSTAFS kärlek hans till intet gjorde,
 Var hennes hjerta för den arme rördt.
 Ja, långt förut, hvad hon om honom hört,

Ett sådant intryck gjort i hennes sinne,
Att hon var sjelf, hvad ej ovanligt är,
På systemens vägnar i hans dygder kär.
Också förvarades i hennes minne
Hans sköna bild i all sin glans och färg
Ifrån den jul, då hon på Ekeberg,
Dit med sin mor hon fick från Wreta fara,
Med honom lekte. Då ett barn ännu,
Såg hon ej ut att en gång sig förklara
I sådan skönhet: derför äfven nu,
Att det var hon, ej SVANTE kunde drömma.
Så snart MARGRETA GUSTAFS fästmö blef,
Bad henne MÄRTHA att få SVANTES bref;
Dem med det gröna ville hon blott gömma.
Hon läste dem likväl, som skulle han
Åt henne ment det ömma hon der fann.
Ren vid hans ankomst hade hon vid grinden
Ej fjerran honom sett, och känt igen,
Och på en genväg ilat, snabb som hinden,
Att honom ta emot som husets vän.
När hon steg in, tror ej min läsarinna,
Att hon till spegeln gick och tänkte hinna
Åtminstone sitt hufvud laga om?
Hon stod der än, då hon fick någon höra

Med sakta steg i nästa rum sig röra.
Hvad öfverraskning, då hon såg der kom
I SVANTES ställe blott den gamle hunden
Med löf i mund, som henne böd till lunden.
Hon brast i skratt; och nyss högtidligt stämtd,
Nu hennes sinne vände sig till skämt.

Jag vill med löje blanda upp den smärta,
Hvarmed jag nödgas fylla upp hans hjerta.
Ja, i den sorgeskalk jag honom bär,
Jag tror en droppe harm ej skadlig är.
Ej blott mot mig, men äfven mot MARGRETA,
Jag vill hans vrede till hans tröst uppreta.
Så tänkte hon, och gjorde som vi sett.
Men sorgens bleka dok, på anletet
Af SVANTE utbredt, äfven henne höljde
Nu vid hans åsyn. Dock att föra ut
Hvad hon begynt, hon sina känslor döljde,
Och talté så, med våld på sig, till slut.

”Jag hade glömt så när, att till din herre
Jag har en ting från Fröken, och hvad värre,
En korg. Dock korgen ej från henne är.
Den tog jag sjelf: hon gaf blott brefven här,

Hans egna bref. Nu kan Hans Nåd dem skicka,
På tyska öfversatta, åt den flicka,
Om jag törs kalla en Prinsessa så,
Som han i Lauenburg till brud lär få.”

”Hvad säger du? Gick här ett sådant rykte?”

Och MARGARETA satte tro dertill?

Och tror det än? O! himmel! men jag vill —

Kom följ mig!” ropte han och henne ryckte

Med sig åt vägen; men hon gjorde sig

Från honom lös. ”Jag skulle följa dig,

Då jag ej följa fick min goda Fröken,

I hvilkens fjät jag ginge i en öken,

Än mer till hofs!” —

”Till hofs? Är hon ej här?” —

”Hon är i Vreta hos sin mor, och der” —

Det ord hon skulle sagt, hon höll tillbaka,

Med uppsyn af ett barn, som bäst det ler

I leken ystert, ängslas då det ser

Sin far, som gråter en förlorad maka.

Hon gick, och handen öfver ögat höll,

Att dölja tåren som på kinden föll.

Orörlig stod han der, och sjelfva hunden
Orörlig såg på honom långa stunden.
Helt sakta lyfter han sin tass till slut,
Och rör hans knä, och ser bedröfvad ut.

”Du är mig trogen, du likväl!” han tänkte,
Såg rundtomkring sig, suckade och gick,
Gick ner i dalen, som åt sjön sig sänkte,
Och såg en klippa, som med hotfull nick,
Från berget söndrad, färdig stod att falla.

”Fall,” sade han, ”fall öfver mig, oth gör
Hvad, om jag ville än, jag sjelf ej bör:
Hvälf mig i djupet, der ej böljor svalla,
Ej vindar gny, der allt är tyst och lugnt.
Ach! mer än du, min sorg mig trycker tungt.”

Der satt han qvällen ut, tills hunden gnällde,
Och när det icke hjälpte, bet och skällde.
Då steg han upp och gick, att åt dess vän,
Den blinda ANNA, honom ge igen.
I gummans hand dervid han smög en penning.
”Ach!” skrek hon glad, med hastig fingerkänning,

”En STURENS daler! Ja, Herr STEN, er far,
 Lät slå dem, mins jag. Det var andra dar:
 Då fanns det mynt, fast klockorna ej togos
 Från våra kyrkor och till pengar slogos.
 Jag törs ej säga om vår Kung: så stor
 Han annars är, — jag vet ej hvad han tror.
 Sin höga Öfverhet bör man ej klandra,
 Om hon ock allt, hvad henne lyster, tar,
 Då hon af Gud så långa armar har.
 Men att han skilde hjertan, med hvarandra
 Så sammanvuxna, som ni begge här,
 Det skall han bikta för, så Kung han är.
 Sist när jag var i Herrans hus, och hörde
 Om enda lammet, som den rike tog
 Ifrån den arme: det så ömt mig rörde.
 Jag tänkte då på er; och det betog
 Mig sä, att jag Gunås! predikan glömde,
 Som var rätt vacker; alla den berömde.
 I predikstolen prisas må likväl
 Vår nya prest: i mærg och ben och själ
 Och hjerta känns det, då han dundrar ordet.
 Förlorat deremot har altarbordet:
 Ej mer så ofta messas som förut,
 Och med den glädjen är alldeles slut,

Att höra bjellrans klang, och se monstransen,
Med Gud i brödet, lyftas underfull:

Då den, mot solen strålände af gull,
Kring hela kyrkan göt den helga glansen! —
Det sker ej mer; och om det skedde ock,
Jag det ej såge: ordet hör jag dock.”

Uppfattande nu först hvad nyss han hörde,
”Hur var det,” sade han, ”med liknelsen
Om enda lammet? Mig också den rörde,
Då jag i skolan, mins jag, läste den.
Han höll det som sitt barn, den arme mannen!
Det bodde i hans tjell, åt af hans hand,
Sof i hans sköte; och den rike grannen,
Som ägde stora, feta betesland,
Och många hjordar, tog ifrån den arma,
Tog ur hans sköte bort hans enda lam.”

”Så går det till: hvem må det icke harma,”
Utropte gumman, ”hvilken synd och skam
Af Konung DAVID. Honom med den rike
Förstod profeten: var det icke så?”

”Men DAVID var en stor regent ändå! —
Och prisom Gud! vår Konung är hans like.”

Nu böd han JOHAN leda fram sin häst,
 Då STYR, vid gummans hand ånyo fäst,
 Kröp fram till SVANTE, för hans fot sig fällde,
 Och såg på honom upp, och bad och gnällde.
 ”Du vill mig följa,” sade han, ”men ach!
 Jag näns ej ta dig från den gamla ANNA.
 Emellertid haf för din trohet tack.
 Du kom, allena du, för att besanna
 Hvad om MARGRETAS lund jag hade drömt:
 Du ej din ungdoms lekkamrat förglömt.
 Dör ANNA från dig, jag dig hämta låter:
 Då har min saknad dock ett sällskap åter.”

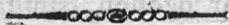
Han for till Vreta, för att blott farväl
 Få ge och taga. Men en svag förhoppning,
 Likt eftersommarns nya löf i knoppning,
 Ännu på vägen föddes i hans själ.
 ”Ser jag dig lycklig som min Konungs maka,
 Då skall jag bära, tåligt tyst, min sorg;
 Men är du tvungen, tar jag dig tillbaka,
 Om du ock sutte ren i Kungens borg.”

Med denna tanke, hvaraf hästen kände
 En udd i sidan, han till klostret lände,
 Och hvad vi sett, försporde. ”Allt är slut!”
 Med detta utrop sönk han dödsblek neder.

Det var vid porten. Nunnor springa ut
 En efter annan. En för honom beder,
 En jämrar sig, en efter vatten går.
 De flesta blott den bleknade betrakta
 Med stilla ömkan. En har mod att sakta
 Hans hufvud lyfta, tills han sansning får.
 Fru EBBA kommer sjelf och honom räcker,
 I det han öppnar ögonen, sin famn.
 Och då hon nämner SVANTE STURES namn,
 Det nytt uppseende i klostret väcker.

Han stod af rodnad höljd, och när han såg
 MARGRETAS mor, och började besinna,
 Hur lycklig nu, med Konungen till måg,
 Hon efter all sin sorg sig borde finna,
 Han höll för synd att störa hennes frid.
 En verklig tröst han känner sjelf dervid,
 Då han vill tvinga bort sin djupa smärta
 Ej ur sin uppsyn blott, men ur sitt hjerta.
 Dock när han träder in i EBBAS rum
 Och ser på väggen såsom makar ställda
 MARGRETAS bild och WASAS, står han stum
 Och blek igen, med mod och ögon fällda.

Han for, men hvart? Till hofvet borde han;
 Men då han ej förmådde vid hvarann
 Se deras bilder, huru kan han bära
 Att se dem sjelfva! Ren Alvastra nära,
 Han vid dess syn betogs af harm och sorg,
 Och vände om och for till Susenborg.

NIONDE SÅNGEN.

Nu några dar vi flytta oss tillbaka,
 Att i Alvastra se hvad verkan der
 Det budet gör, att SVANTE fången är.
 Skall det hos Kungen ej ånyo skaka
 Den lit han sätter till den trognes dygd,
 Som växt och knoppats i hans kärleks skygd?
 Det nya ryktet att med upprorsbandet
 Han sig förent, att han till fosterlandet,
 I råd med MEYER, endast därför for,
 Har det väl stannat blott i klosterdalen,
 Har det ej stigit upp i Kungasalen?
 Dock fadershjärtat på hans oskuld tror,
 Och mot det vittnesbörd en BRAHE fäller,
 Ej skrikets röst, ur tusen munnar spord,
 Mer än förtälets hemligt smygda ord,
 Hos sådant manligt, kongligt sinne gäller.

Bekymrad mellertid är BRAHE än
 Om SVANTES frihet. Straxt sitt hopp om den,

Han sagt sin morbror, som att STUREN skilja
 Från de försvurna, är ej mindre mån.
 "Res," säger han, "och att min fosterson
 Ej deras verktyg blifve mot sin vilja,
 Åt HANE lofva allt hvad han begär,
 Som endast rimligt och mig värdigt är."

På ögonblicket sadlas friska hästar,
 Och för att kläder byta, BRAHE går.
 Förut i kammarn lilla Prinsen står,
 Vid hans betjent, som utländskt skurna vestar
 Och rockar ur hans kappsäck lyfter ut,
 Och lägger fram en sammetsdrägt till slut.
 På dess brodering gossen fiken tittar,
 Och af en fickas guldbesydda rand
 Ej blott hans öga lockas, men hans hand.
 Han för den in och der en leksak hittar,
 Och genom rummen springer till sin far
 För att den visa. Ett sigill det var,
 Och SVANTE STURES. Kungen, sen han nära
 Och brydd besett det, letar fram de bref,
 Dem man i SVANTES namn mot honom skref,
 Och med den vaxförsegling, dessa bära,
 Jemför sigillet. Hvilken upptäckt! se,
 I alla delar lika äro de.

Till GUSTAF kallad in att det förklara,
Ej någon kunskap BRAHE har derom;
Men då betjenten att förhöras kom,
Han med en bön om nåd begynte svara,
Ty klädningen, hvari sigillet fanns,
Fast gömd i BRAHES kappsäck, var ej hans.

”I Calmar säkert detta misstag hände,
Då begges saker opp och ned vi vände
Att packa in dem. Obegripligt dock
Att ej mitt öga skilde denna rock,
Som är så präktig med det gyllne nätet,
Hvad skall jag kalla det, väfdt eller sydt,
Hvarmed det svarta sammetet är prydt!
Den drägten klädde sjelfva Majestätet!
Herr SVANTES sven, som lär på rum haft brist
I egen kappsäck, lagt den dit helt visst.
Han borde dock sagt till! Men, Nädig Herre,
Ehuru illa det än synas vill,
Att med oss följt, hvad icke hör oss till;
Om vi vårt eget mist, dock varit värre.
Herr SVANTE kan väl få sin rock igen:
Hos bönderna han ej behöfver den,
'Ty fast till Prins de ville honom göra —”

Härvid en vink att gå, lakejen får,
 Som tillhört WASAS hus i tretti år,
 Och nu var sänd att hem Herr BRAHE föra.
 Sen han var gången, Kungen teg och såg,
 Med faderssmärta i sin blick, åt bordet,
 Der bland de falska bref sigillet låg.
 En suck i vägen trängde sig för ordet,
 Då han till slut sin hemska tystnad bröt:

”Hur kärt sig SVANTE till mitt hjerta slöt
 Från späda åldern, ja, från första stunden
 Som han mig såg! — Och jag vid honom bunden
 Ej endast af hans namn och härkomst var!
 Som egen son jag honom älskat har!
 Jag ville tro hans oskuld än så gerna.
 Tvetydig blir den mer och mer likväl!
 Besynnerlig, ja, underbar med skäl
 Syns mig den ledning af hans olycksstjärna,
 Att, som förut i Tyskland af det band,
 Der mot mig stämplar, nu på Sverges strand
 Han af ett dylikt är tillfångatagen.
 Du sade ju att, enligt GERMUNDS ord,
 Af DACKENS flockar ingen varit spord

Uppå den vägen ända till den dagen.
En vink att vara der just då tillståds
De fått förut — af honom sjelf, jag räds.”

Nej!” ropte BRAHE: ”nej, det låga steget
Han icke tagit, om hans lif det gällt.
Hans tankesätt är rent och oförståldt.
Jag svara kan för det, som för mitt eget.
Till det försåt, hvori han fallit har,
En vink från Lübeck säkert gifven var.
Jag kan ej visa hur sigillet blifvit,
I SVANTES rock, om det är SVANTES, gömdt:
Men att han intet af de brefven skrifvit,
Syns af ett streck som vid hans namn är glömdt,
Ehur man eljest väl förstätt det härma.
Åt öfra slängen af sitt S han ger
En dubbel bugt, att, när man noga ser,
Den till ett hjertas bild sig synes närma.
Det var ett tecken, sad han, mellan dem —
Jag ville säga — en — jag vet ej hvem, —
Som har hans kärlek — eller haft — likmycket!
Med tid och ställe sig förändrar tycket.
Emellertid sitt namn han skrifver så,
Och härmarns hand sig ej förstätt derpå.”

Af BRAHES bryderi, som nyss fått veta
 Det band som vid hans morbror fäst MARGRETA,
 Vardt äfven WASA brydd; och i hans själ,
 Ehuru upphöjd öfver allt det låga
 I fegsint misstro, kunde lätt likväl
 Svartsjukans ande smyga in sin plåga.
 Dock mot dess mörka föreställning stod
 Den ljusa, sköna af hans ädelmod.

”Res i allt fall att SVANTES frihet köpa:
 Den skall ett vittne om hans oskuld bli.”
 Så GUSTAF böd och BRAHE for, och vi
 Oss skynda efter dit hans hästar löpa.

Ren halfvägs hunnen, om en morgonstund,
 Då han sig styrkt med några timmars blund,
 Och till förnyad ridt ur kammarn träder,
 Ser han ett fruntimmer i sorgekläder.
 Och fast en mängd af skönheter han sett,
 Och dem beundrat, ingen honom gett
 I blodet sådan rörelse som denna.
 Ej mindre rördes hon; och mer och mer,
 Då han på henne, hon på honom ser,
 Den ena tycks den andra igenkänna;

Och

Och med ett utrop af hvarandras namn,
 Möts der en brors och här en systers famn.
 Att nu hvarann i Sverge återfinna,
 Hvad tröst i sorgen öfver modrens död!
 Men fäfanget systren honom dröja bød.

”Det gäller,” svarte han, ”att STUREN vinna
 Utur sin nya fångenskap igen.
 Också åt dig befriar jag en vän!”
 Med en betydssam nick han sade detta,
 Ty hoppet att dem se ett par, så sällt,
 Han fått utaf ett ord som Kungen fällt.
 En rodnad öfver henne, lik det lätta,
 Af vinden förda purpurmolnet, gick,
 I det af GRIP på henne föll en blick.
 Nu för sig sjelfva och hvarann upptäckte
 Sitt hjertas hemlighet de unga tu,
 Och nytt för dem blef hela lifvet nu.

Det såg ej BRAHE, som for af, och sträckte
 Med sådan hast sitt lopp, att nästa natt,
 Då den blef röd, han stod på Skuruhatt.
 Så nämnd, en håll satt hotande att rasa,

Som den ock sedan gjort, vid remnans brädd,
 Lik en altan, der nere sedd med fasa,
 Och utan mod här ofvan ej beträdd.

Då BRAHE stod der, väntande på HANE,
 Och såg i mörka afgrundsdjupet ned,
 Han tänkte: "Hvad! om den vid missdåd vane
 Valt detta ställe, att så lömsk som vred,
 Om han ej allt hvad han begär kan vinna,
 Och blott af hat till WASA och hans blod,
 Mig störta hän? Dock i hans öfvermod
 Jag tyckte mig ett drag af heder finna.
 Emellertid jag vare på min vakt;
 Och hur hans björngestalt sig än må yfva,
 Jag har ju ben som stå och armar styfva."

Då dessa ord han i sitt hjerta sagt,
 Kom HANE fram, och, sen han gett tillkänna
 Att SVANTE ren var fri, han talte så:
 "Hvad ej blef lösen, må som lön vi få.
 För högt sin bäge bör ej GUSTAF spanna,
 Ej heller vi. Bed honom läsa här
 Hvad jag för folket och mig sjelf begär.
 Bifaller Kungen det, jag i hans händer

Vill DACKEN först och sedan Småland ge.
Farväl! När hit om fjorton dar jag länder,
Ett svar på denna skrift jag hoppas se
Gömdt i den springa, denne buske döljer.”

Han for, och BRAHE for. Dem begge följer
Utur ett räfhål en försätlig blick.

Är det en räfs? Nej, DJUPS, som då han fick
På vägen HANE se, ej känd af denne
För hvita skägget, genast vände om

Och smög sig i hans spår, och då han kom
Så när, att han på klippan såg de tvenne,
Han in i hålet kröp. Nu derifrån

Han ilar till sin häst, om möjligt, mån
Att före HANE hinna fram till DACKEN.

Det lyckades: och knappt är HANE sedd,
Förrän han upp till höfdingen blir ledd;
Och ren hans hufvud rullar ner för backen.

Nu PEDER DJUP med vigtig uppsyn drog
Det brefvet fram som han af SVANTE tog,
Och räckte det förnöjd i DACKENS händer,
Som, då ej mer än DJUP han läsa kan,

Ger det åt Munken SPEJL, som skriften fann
Så lydande:

”Jag är på Sverges stränder,
Och till din lund, en trogen pelgrim, far.
Är du mot mig den samma som du var,
Då skall ej GUSTAF Sverges krona bära
Mer stolt och säll af sin förtjenta ära,
Än jag mig känner, då jag, Svensk igen,
Min brud omfamnar i min barndoms vän.”

”Ett friarbrief!” de ropade och logo.
Och någre bönder i sin hand det togo,
Att se om der ej något trolldom fans,
Hvarmed de hört att fordom kärlek vans.
DJUP syntes flat, men sade sen: ”Törhända
Gör detta bref oss gagn, då det oss lär,
Att GUSTAFS brud var SVANTES hjertekär.
Det ger oss hopp, att honom än omvända!
Tänk om MARGRETA fölle i vår makt:
Då blef han säkert på vår sida bragt!
Nu i Alvastra vistas Kungabruden,
Till sommarnöje dit af GUSTAF huden.
Der tör hon stundom i det gröna gå:

Om dit en jakt af våra smög sig då,
Hvem vet om det ej lyckligt lät sig göra
Att henne fånga och till Småland föra?”

SPEJL under detta tal på brefvet ser,
Och lyfter fingret opp, och säger sakta:
”Af denna lapp, då vi den rätt betrakta,
Ett bruk kan göras, som betyder mer.
”Då skall ej GUSTAF Sverges krona bära.”
Märk denna rad, och tänk om derifrån
Den slits som följer. Blott ett veck kan tära
Så lätt ett blad, om det än vore plån.
Men namnet skall stå qvar, och bli mot STUREN
Ett klart bevis att han med oss är svuren.
Då för sin räddning gör han det till slut,
För hvilket utan skuld han skylts förut.”

”Du klosterorm! Du brand ifrån de milor,
Der Påfven bränner kol till helvetet!
Du är dig lik: den du ej brännsår gett,
Du dock har sotat. Våra svärd och bilor
Så ondt ej göra i det arma land
Af oss besöks, som pennan i din hand.
Att göra hvitt till svart, är, såsom hennes,

Också din konst. Jag är rätt nöjd, min vän,
Att den af dig så ärligen bekännes.
Kanske i nödfall jag begagnar den;
Men nu af STURENS bref i mina händer
Jag gör ett bättre bruk. Om han af mig
Ej vinnas kan, då jag det återsänder,
Kan dock mitt bud till honom närma sig,
Och lofva i allt fall hans brud tillbaka.
För öfrigt skola vi hans steg bevaka.
Det kunde lyckas, DJUP, med ditt förslag.
Försök det och far af i denna dag!”

Han for för nära åtta dagar sedan;
Och rövvarjakten ses från Omberg redan.
Också från Susenborg, då af och an
Han krysser öfver sjön, han skönjas kan.

Ännu från ERLANDS, AXEL med sin maka
Och dotter dit ej kommen var tillbaka.
Der medlertid dock SVANTES sorgsna själ
Ibland de dystra skuggor trifies väl,
Också i rummen, helst i vapenkammarn:
Hvars vårdare, en knekt med snöhvitt skägg,
På en med spjut och yxor radad vägg,
Af sjelfva THOR för honom viste hammarn;

Och sade sedan: "Dessa tvenne svärd
Två hulde bröder, ALF och YNGVE, drogo
För BERAS skönhet, sådan kärlek vörd.
Hon gret dem båda, ty hvarann de slogo."

"De voro bröder: — Gud! men far och son! —
Ja, far för mig, ej endast kung är WASA."
Vid denne tanke, skälvande af fasa,
Begaf sig SVANTE hastigt derifrån.

En annan sal är inredd af Signora,
Som, för att ej Italien helt förlora,
Hit bragt en samling, som hon der begynt,
Af böcker, bilder, taflor, gemmer, mynt.
Med dem bedref hon — sådan klagan fördes
Af soknens fromma prest — afguderi.
Också af böndren sorl mot henne hördes,
För det hon brukte Sydländskt trolleri;
Ty när de tittat in, de funnit Eva
Och Adam — Venus och Adonis så
Utaf dem nämdes — ej som bilder stå,
Men på dem se med blick som syntes lefva.
Nu för ett rum med gäster uppfyllt tog
Det SVANTE sjelf, och sig tillbaka drog,
Tills han sig sansa hann, då der en Dido,

Med dolken upplyft, i hans ögon föll.
Men i det samma såg han en Cupido,
Som pilen rigtad mot hans hjerta höll,
Med listig blick som sade: "Först af denna
Skall du det rätta sår, o yngling, känna."
Ej SVANTE det likväl ännu förstod;
Dock rördes vid en tredje bild hans blod.
Det var en Gratie, klädd som jägarinna,
Som att ett rådjur, redan såradt, hinna,
Sprang åt ett berg, i spåren af en hund,
Ej olik tärnan i MARGRETAS lund.
Han drog en suck, men hvad den kunde mena,
Okunnig sjelf, dock hemligt brydd deraf,
Han gick ur rummet; och, att rätt allena
Bli med sin sorg, åt stranden sig begaf.

En flygel blott af slottet än behoddes,
Men i den andra, fast den ramla troddes,
Hvar gång en storm der stötte ner en häll,
Hölls dock i stånd ännu ett bönkapell.
Två hvita vaxljus natt och dag der brunno,
Och ingen afton, ingen morgon dit
Kom AXEL med sin Fru, att de ej funno
Sig rökomhöljda af sin biktsfars nit.

Till denna helgedom ur klosterkyrkan,
 Då dän all Påfvisk fåfänga blef skild,
 Han hade frälst, till mål för hemlig dyrkan,
 En undergörande Mariebild,
 Som offer fått från alla jordens länder,
 Besökt från Donaus, ja, från Tajos stränder.

Till kropp och själ fann Pelegrimen bot,
 Då han på marmorn sönk för hennes fot,
 Der på en thron hon satt som himladrottning,
 Med konglig krona och i skrud af gull,
 Med ädla stenar, stora perlor full.
 Men nu — så drabbar ödets blinda lottning,
 Vid tidens hvälfning, helgonen också —
 Hon har med möda räddats i en vrå.
 Derföre hit af många gamla, fromma,
 Som greto att Guds hus se sorgligt tomma,
 Då alla helgon derifrån man dref,
 En pelgrimsfärd i tysthet anställd blef.
 Nu ock en pelgrim nalkades kapellet,
 Till själen pelgrim, fast i dok blott höljd,
 Och utan staf, af tvenne unga följd.

”Ach!” sade hon, i det hon nådde stället:
 ”Ach mina vänner! hvad är högheten

På denna jord, då hon, för hvilken alla,
 Som christna heta, i århundraden
 Böjt sina knän, nu ser sin dyrkan falla?
 Sjelf i sin himmel upphöjd öfver allt
 Hvad jordiskt är, för henne föga gäller,
 Hvad rökelse hon får, i hvad gestalt
 Hon smyckas ut, och hvar man henne ställer.
 Oss qvinnor dock är hon en föresyn
 Af salig fromhet, af ett öfver skyn
 Ifrån en fäfang verld upplyftadt sinne.
 För hvem utaf vårt kön är hennes minne
 Ej skönt och kärt? Jag flyr till henne än
 Hvar dag och stund, som till en himmelsk vän,
 Åt hvilkens huldhet, då hon sjelf är qvinna,
 Mitt qvinnohjerta sig med lugn förtror;
 Och då hon pröfvat, såsom maka, mor
 Och enka, lifvets lott, jag tyckt mig finna
 Hos henne tröst så väl i sorgens år,
 Som under lifvets farligt sköna vår."

Då hon så talte, fram ur ögat lyste
 Det sköna vemod af en pröfvad själ,
 Som rönt af lifvet både ve och väl.
 Men att hon ej den mask i hjertat hyste

Som sorgen är, då i ett missnöjdt bröst
 Den föds af harm och saknar himmelsk tröst:
 Derom hvart drag i hennes saligt fromma
 Och milda anlete ett vittne var;
 Det sade ock den lilla sköna blomma,
 Som satt vid hårets snö på kinden qvar.

En Dotter af Kung CARL i MAGDALENA,
 Torrs enka, lefde än. Det visste få,
 Ty få det aktat eller tänkt derpå.
 Gömd på sin landtgård för sig sjelf allena,
 Hon lefde än, hon, hvilkens make bragt
 En tredjedel af riket i sin magt.
 Dock ren i lyckans dar ett högre syfte
 Från verldslig storhet hennes hjerta lyfte.
 Han dog af harm, då från sin höjd han föll;
 Men hon sin höghet till sin död behöll,
 Ty den var egen, och då hennes stjerna
 Ännu som klarast stod, hon kände ren
 Att qvalet gömmer sig i pragtens sken,
 Att ärans gullfrukt har en bitter kärna.
 Hur mången gång hon dolde för sin man,
 Att hennes tår för fosterlandet rann,
 Då på dess fall han reste opp sin lycka!

Hur många gång hon föll för honom ned
 Och bad förgäfvets för ett folk som led,
 Led allt hvarmed att plåga och förtrycka
 Sig väpna kan ett utländskt tyranni,
 Som tål ej ens att man sig tänker fri.
 Dess mera, lätt hon kunde sedan bära
 Det fall han gjorde från sin magt och ära.

Förut i Vadstena och sedan här
 Hon velat se den bild hon har så kär,
 En gång hvar år. Nu är det sista gången,
 Ty hon sig känner ren af döden fången,
 Blott till kapellets dörr med henne gå,
 Som Lutherska i tron, de andra två.

Emedlertid gick SVANTE längs med stranden,
 Och såg de ringlar böljan tryckt i sanden
 Och tänkte: "Snart en annan bölja slår
 Och plånar ut igen den förras spår.
 Är det med intrycken i hjertat lika?
 Nej, det som mitt af MARGARETA bär,
 Är likt granaten, som ur klippan der
 Ej förr än denna sönderslås, skall vika."

Så i sin trohet sökande sin tröst
 Han satte sig i skygd af strandens alar.
 Bakom dem höjde sig en qvinnoröst,
 Och snart en annan. Så den första talar:

”Fast ej som Mälarn, skiftande i skär,
 Likt krönor strödda, skön dock Vettern är
 Med höga stränders krans och källklart vatten.
 En källa blott, den största på vår jord,
 Är hela sjön, i ständig svallning spord.
 Se, genom dess kristall, i djupa natten
 Af Neckens boning stiger ögat ner,
 Och på dess botten perlor glänsa ser.
 Men nyckfull är han: bäst han stilla tiger,
 Och ler mot himlen, speglande hans bild,
 Han som en afgrunds-ande ryter vild,
 Mot klippan slår och öfver stranden stiger,
 Och hotar skyn med sina böljors strid.”

”Också om vintren,” yttrade härvid
 Den andra rösten, ”midt i skarpa kölden,
 Då han till hvila går och lägger ned
 Sitt blåa hufvud under hvita skölden,

Han plötsligt springer opp och frustar vred,
Och kastar af sig den i tusen stycken."

"Dock ej hans egen alltid är den nycken;"
Vidtog den förra, "hemligt, som man tror,
Af någon sydländsk hafsfru han beror."

"Nej," sad den andra, "aldrig än var Norden
En slaf af Södern. Dock, stor sak deri!
Det må en fråga för de lärda bli.

Men hör en visa, om jag rätt mins orden.

Det hände vid Vettern på Susenborg:

En Fröken der kläddes till brud.

Hon såg genom fenstret med dödsblek sorg:

"Hvart går han i stormen? o Gud!"

"Ach! spring till hans varning. Den isen ej bär:

Nyss röt der en fraggande sjö.

Ve mig! han dör, då en annans jag är.

Jag ville med honom dö."

"Kom, vinter, o! kom med din dödande pil,"

Han sade och vandrade af.

"Blås, Nordan, bered med din hvirflande il

Mig fjerran från stranden en graf."

”Jag vill ej, som blomman, hon trampade på,
Bli örnkad i det jag förgår.

Ny knopp skall i Maj den vissnade slå:
Mitt lif har ej mera en vår.”

”Jag lägger mitt hufvud på stelnade sjön,
Tills bruten han sväljer mig ner.

O! svep mig, du yrvind, begraf mig i snön,
Att ingen min ofärd ser.”

Han låg der till midnatt, då kom der i traf
En häst och i slädan en mö.

”Upp, yngling! ej här får du bädda din graf:
Tillsammans vi lefva och dö.”

Det här öfver sjön för de tu i galopp,
Men lång är den vådliga fart.

Och efter dem ilar en ridande tropp,
Och hinner de flyende snart.

Det brakar, ett svalj bakefter dem står:
Nu fara så glada de tu.

Men isen framför dem ock söndergår:
En ö instänger dem nu.

”Ej sagan förmäler, om lyckligt i land
De nått, eller sjunkit i sjön.

Det säger hon endast, att hand i hand
Man såg dem försvinna med ön.”

”Tack för din vackra sång; men tag till vara,
Att du för SVANTE icke sjunger den.
Till honom kommer ej hans brud igen:
Ej får med henne på en ö han fara.”

Härvid en suckning bakom häcken hörs,
Och ej af vädret blott dess löfverk rörs.
Tyst vinka de och mellan löfven titta,
Som dock för täta, likt en förlåt, sitta.

”Det var en fågels hopp från qvist till qvist.”

”Nej, hör! det suckar nu igen. Helt visst
Är någon menska här, och en som lider?”

”Det var du sjelf som drog en suck, just nu,
Och nyss törhända, eller svarar du
Blott som hans echo. Men hvad smärta sprider
På dina drag sin skugga nu, min vän.
Du var ju förr så glad, och var det än

På vägen hit, dock icke alltid heller,
Ach! se en tår i dina ögon sväller.”

”Det rår du för, som nämde SVANTES namn.
Hvad menskohjerta rörs ej för hans öde?
Från Vreta har han farit lik en hamn,
Der redan när att läggas till de döde.”

”Ach! Om kapellet's bild den samma kraft
Än skulle äga, som den fordom haft,
Att ej blott kroppsliga besvär fördela;
Men äfven kärlekssjuka hjertan hela.
Har du ej hört, hur INGOLF blef Martyr?
Se här legenden om hans äfventyr.

INGOLFS mor, en adlig enka,
Satt i messan med sin son.
Obemärkt hans unga fränka,
Bakom pelarn stod i vrån,
Sorgens engel på den sten,
Som betäckte fadrens ben.

INGOLF vid sin mor sig ställde
För MARIAS helga bild,

Och en tår hans öga fällde,
Då en blick, så himmelskt mild,
Tycktes svara på hans bön:

”Jag är huld som jag är skön!”

Nu åt sidan han sig vänder:

Hvilken syn! det är ej mer
Blott en bild, som honom tänder:

Jungfrun sjelf har stigit ner,
Det är hennes höga drag,
Hennes himmelska behag!

För den arma voro döde

Alla fränder, utom han.

Ömkan öfver hennes öde

Äfven af sin mor han vann.

Hennes bönbok hem hon bar,

Och fick bo i huset qvar.

Bakom frun hon står vid bordet:

INGOLF ser beständigt dit,
Och ej hör, ej talar ordet,
Minns knappt äta någon bit.

Och sin mor det svaret ger:

”Det är Jungfrun jag tillber.”

Bort till Rom hon honom sänder:

Men hon dör och han är fri.

Med det hopp han återvänder

Att förent med ELSA bli.

Ach! i klostrets helga ok

Bär hon ren en nunnas dok.

På en hemlig stund, allena

Vill han henne se ännu,

Till dess himlen skall förena

De på jorden skilda tu.

Mötet stäms en helgdagsqväll

I-MARIAS bönpell.

Genom fenstret vill hon räcka

Blott till afsked handen ut,

Sen hon hunnit ljusen släcka,

Som hon plär, vid bönens slut.

Ett dock, itändt, i en vrå

Låter hon på golfvet stå.

Dörrn på litet glänt hon lemnar,

Nyckeln in i klostret bär,

Och tillbaka straxt sig ämnar;

Men hvad många hinder der!

Timmen flyr, hon får ej gå,
Känner sig på nälar stå.

Der nu templet pryder stället,
Pryder sjelfva höga skyn,
Stod det gamla träkapellet
Utmed Vetterns ögonbryn,
Som med häpnad såg det dit
Stäldt af St. BRIGITTAS nit.

Mellertid, som om der ginge
Ett osynligt andedrag,
Eller från en engels vinge
Fläkten af ett sakta slag,
Så i vågor skakad går
Lågan af det ljus der står.

Altardukens hörn hon hinner,
Stiger opp med ormlig fart.
Ach! det murkna fnöscket brinner
Så i tak som väggar snart.

INGOLF kommer, rusar in,
Ropar: "ELSA, du är min."

Kan han icke henne frälsa,
 Dö dock vill han med sin brud.
 Den han trodde vara ELSA,
 Var Madonna i sin skrud:
 Henne i sin famn han höll,
 Och på tröskeln liflös föll!

INGOLF blef af alla gräten:
 Ingen dock som ELSA gret.
 För att få sin synd förläten,
 Biktar hon sin hemlighet.

”Tig, min dotter!” Presten bød:
 ”INGOLF som martyr är död.”

Nästa natt den sälle anden
 Helsar henne i en syn,
 Der MARIA honom handen
 Räcker i den ljusa skyn.
 Nu skall bildens drägt bli ny,
 ELSA vill den ensam sy.

På den ljusblå manteln sitta
 Moln af guld insydda rikt,
 Englahufvun ur dem titta:

Ett är INGOLFS hufvud likt.
Vänligt det på henne ser,
Då vid Jungfruns fot hon ber.

Jungfrun sjelf, i det hon blickar
På sin nya skrud förnöjd,
Nådigt ner åt henne nickar:

Och hon går med frid och fröjd,
Känner ej den oro mer
Som ett såradt hjerta ger.

Af bildens tacksamhet man sedan sporde,
Bland andra under, att en hopplöst kär
Ej blott fick bot så snart han kom den när,
Men fann en vän som honom lycklig gjorde.
Tänk, om hos SVANTE verkan blefve den,
Ty han är väntad hit i afton än.
Se nu på Frökens rosor, hvad de glöda!
De hvita till och med ha blifvit röda.”

Med detta skämt ej i sitt hjerta nöjd
Steg SVANTE opp, och gick, att ej bli röjd.
Dock, hentligt dragen, han tillbaka vände
Att se de tu, som honom ej blott kände,

Men tycktes taga i hans öde del.
Nu vill ock Läsarn se dem, om tör hända,
(Nyfikenhet hos honom ej är fel),
Han ren ej smygt sig rundt om häckens ända,
Då han SOPHA jemte hennes vän
Från Ekeberg med nöje känt igen.

TIONDE SÅNGEN.

Hvem var SOPHIA? Om en SPARRE, eller
 En OXENSTJERNA, vet jag icke rätt.
 Ettdera var hon, och af Kungaätt:
 För begge namnen samma anspråk gäller,
 NILS SIXTENSSON för begge stamfar var,
 En myndig Lagman. Lagmän i de dar
 Lag så för Kungen, som för folket, sade.
 Sin Konungs dotter till gemål han hade,
 Kung ERIK KNÖTSSONS. Med ett ord, det blod
 Som hos SOPHIA rann, än mer det mod
 Som öfver fallen höghets hårda minne,
 Mer hårdt än fallet, lyfte hennes sinne,
 Var kongligt, och vid allt det fria skick,
 Det öppna väsen, det i tal och blick
 Ej endast vänligt men förtroligt lätta,
 Hvarmed hon intog, gaf åt dess person,
 En sådan värdighet, att på en thron
 Man velat henne, som MARGRETA, sätta.

Mer stilla höghet denna har likväl
 I solklar uppsyn, mjell som hennes själ,
 Lik svanen på en sjö, som himlen speglar;
 Då lik en ejders, som i stormen seglar
 På skummig våg, det majestätet är
 Som i sin blick af eld SOPHIA bär.
 Först fosterbarn, sen vän hos MAGDALENA,
 Hon gjorde henne sällskap, hon allena,
 På hennes lugna gård, som klosterlik
 Bland gamla ekar, vid en insjös vik,
 Afsides djupt i skogen var belägen,
 Ej långt från ERLANDS, närmare den vägen
 Som gick till Vadstena och Susenborg.

Der mötte henne MÄRTHA — hvilken glädje!
 Men strax igen att skiljas — hvilken sorg!
 ”Vi,” sade STEN och smålog, ”vi tillstädje —
 Jag talar nu ej endast som din bror,
 Hvars vård du har, i hvilkens hus du bor,
 Men ock på Kungens vägnar — vi tillstädje
 Att på en dag du följer med din vän;
 Dock med det vilkor, att hon dig igen,
 Om Hennes Höghet dertill bifall lemnar,
 Till hofvet följer, en välkommen gäst,

Hos Kungen och hans maka, vid den fest
Han innan kort på Omberg fira ämnar.

Prinsessan biföll, till de ungas fröjd:

STEN var dermed af särskild orsak nöjd.

"Gif akt," så hviskar han i systrens öra,

"Om något ord du får hos AXEL höra,

Som rör Hans Majestät på minsta sätt.

Glöm ej att Riddarn är af THURES ätt!

Du har förstånd, blott att du derpå fäster

Uppmärksamhet. Märk äfven på hans gäster."

Vid detta tal hon kände i sin själ

En spefull harm, men dolde den likväl.

"Jag hade lust att narra honom litet

Och dikta något!" Så, i det hon for,

Hon sade till sig sjelf. "Min ädle bror,

Förträfflig annars, går för långt i nitet."

Men nu, hvad öfverraskning, då hon ser

Att det är STUREN, som SOPHIA ger,

I det hon fram med rop af glädje springer,

Sin öppna famn, som hans förtrogna vän,

Hans och MARGRETAS: af dem båda än
Ett vänskapsminne bär hon på sitt finger.

Knappt sedd af SVANTE, MÄRTHA, som en nick
Gaf åt SOPHIA att ej henne röja,
Drog öfver pannan ned sin vida slöja
Och som ett bihang med de andra gick.
I deras samtal dock är hennes öra
Och hennes hjerta med vid hvarje ord;
Och hennes ögon sig bekanta göra
Med hvarje känsla i hans uppsyn spord.

”Se,” sade han, ”två körsbär som der glöda:
På samma stjelk, på samma dag och stund
De knoppats, blommat, mognat lika röda,
Och plockas på en gång för samma mund.
Det är en bild af hvad naturen syntes
Med mig och henne ämnat. Så begyntes,
Men, ach, så slöts det ej för oss, min vän!
Jag sitter ensam qvar om hösten än,
Bland vissna löf, en snart förtorkad kärna,
Tills jag med dem af stormen skakas ner.
Höst bådard redan nu för mig min stjerna:
Höst är mitt inre, fast naturen ler.

Du ser på mig så rörd, du goda flicka?
 Du ser med tvenne ögon — och der står,
 I begge lika stor och klar, en tår.
 Fullkomligt ense begge lika blicka,
 Och hur du vänder dem, de följas åt:
 Med samma andakt de åt skyn sig höja,
 Med samma ömhet se på nödens gråt,
 Och samma vänskap nu mot mig de röja:
 I begge, med ett ord, är blott en själ.
 Så var det, mins du, ock med mig och henne.
 Ej mer än dina ögons par, vi tvenne
 Då tänkte skiljas kunna. Nu likväl
 Ser du oss skilda, ser i mig det ena
 Bortrifna ögat, kastadt hit allena,
 Att gråta blodig gråt och slockna ut.”

Han teg; och hon som hvälfde nyss förut,
 I tanken hundra ting att honom säga,
 Och honom fråga, nu ej fann sig äga
 Ett enda ord till hands: så henne rört
 Hvad af hans sorg hon sett, ej endast hört,
 Ty blicken sade ännu mer än orden;
 Och MÄRTHA, stum förut, var dödsblek vorden.

"SOPHIA!" tog han åter, "som en vän
 Gör mig en tjänst. Du själf att den begära
 Anledning gaf mig med berättelsen
 Om INGOLF. Skaffa mig ett möte än,
 Till afsked blott. Eld skall ock mig förtära,
 Den eld, som brann hos mig så många år;
 Och äfven jag, fast jag ej mera får
 Min vän, min maka till mitt hjerta trycka,
 Skall bära, då jag dör, en räddad bild,
 Lik den han bar, så himmelskt skön och mild.
 Dig ingen Konungs makt skall från mig rycka,
 Och ingen hjeltes höga bragd och dygd,
 Dig, som mig följt så långt jag minns tillbaka,
 I egnas krets och utom fädrens bygd,
 Bild i mitt hjerta af min brud, min maka!
 Ej blott en bild — hur ofta råd och tröst
 Jag tyckte hviskas mig af hennes röst.
 Men hör hvad jag i natt om henne drömde:
 Jag tyckte att hon satt, som WASAS brud,
 Vid honom på hans thron i konglig skrud,
 Men gret, och anletet med händren gömde,
 Och vänd från GUSTAF höll emot sin arm
 Sitt hufvud lutadt öfver stolens karm.
 Emellertid jag trädde fram och böjde

För Konungen mitt knä, och rösten höjde,
För att lyckönska honom och hans brud.
Hon såg på mig och handen åt mig räckte;
Men den var kall som is. Hon dör, o Gud!
Så ropte jag, och med mitt rop mig väckte.
Då kom från rummets hvalf i svaradt ljud
Det hemska rop igen: hon dör, o Gud!
Död är hon, död för mig! O! mycket värre,
Än om hon vore död. Åt hennes själ
Deruppe flöge då min suck likväl.
Men nu — ach! säg mig, är det blott en herre,
Ej en gemål hon fått! Har henne lagt
I GUSTAFS armar blott hans Kungamakt?
Om jag det trodde, trodde att hon blefve
Olycklig, som det sägs CATHRINA var:
Med all den vördnad jag för WASA har,
Jag dock på riddarvis till honom skrefve
Och mante honom ut!”

En vink härvid

SOPHIA gaf, som sett sig mellertid
Med oro om. ”I mål som Kungar röra,
Hvart löf har tunga och hvart sandkorn öra:
Jag hörde prassel här: kanske det var

Blott af en ödla som här tillhåll har,
I morgon ärna vi till hofvet fara,
Dit budna till den fest, som Kungen ger,
Om ej förut du bör hos honom vara,
Så följer du med oss, min vän, och ser
Med egna ögon hvad du önskar veta,
Att, då sin Konung lyckliggör MARGRETA,
Hon sjelf sig känner säll: och äfven du
Skall sedan hoppas sälla dar ännu.”

”Ach!” svarte han, ”så sammanvext med
tankan

Att henne äga blef min sällhets hopp,
Att, skildt från den, det vissnar såsom rankan,
Ryckt från den stam hvarpå den klängt sig opp.
Dock hennes sällhet äfven min bör göra: —
Min enda tröst åtminstone den är —
Och att af henne sjelf den trösten höra,
Är allt hvad än af henne jag begär.
Men att till denna fest jag skulle fara,
Jag, den förskjutne, ingen vänta lär.
Sjelf plågad att ett mål för ömkan vara,
Jag störde glädjen för de andra der.”

NU MAGDALENA kom ifrån kapellet,
Liksom förklarad till en salig död.
SOPHIA henne mötte och på stället
Ett ögonblick de andra vänta böd,
Då hon den gamla upp i slottet följde.

En stund förlägna stodo der de två
Och tego. Men till slut begynte så,
I det hon slöjan af sin panna höljde,
Den unga Fröken. ”Då en slump oss här
Tillsamman ställt, och ingendera är
Blind eller döf: så måste på hvarandra
Vi se likväl, och med hvarann ett ord
Som menskor vexla, då på denna jord
Ej blott som stumma spöken än vi vandra.”

”Förlåt, min Fröken, min ohöflighet,”
ÄR STURENS svar. ”Men ni har hört, ni vet,
Hvad slag mig krossat. Ach! hvad är jag annat
Än blott en vålnad, som vid grafven stannat,
Och der ännu omkring sig sorgligt ser,
Förrän i nattens djup han stiger ner?”

Men

”Men hvarför stiga ner från middagshuset,
Och från allt skönt som blomstrar i dess glans,
Från ärans bana och förtjenstens krans,
Från faderslandet och från modershuset? —
Att fly till hjertat af en sådan mor,
Att älskas af en själ så hög, så stor:
Är det ej tröst för den förlust ni gråter?
Är det ej kärlek äfven det, och mer
Än den så nämnda som blott oro ger?
Blott vänskap är ju mer. Nyss, när ni åter
SOPHIA såg och tryckte i er famn,
Jag tänkte rörd: hvad det än får för namn,
Är det en ljuf förening mellan vänner,
Då en den andras fröjd och smärta känner!”

Nu först uppmärksamt han på henne ser.
Ju mer han granskar hennes drag, ju mer
Han tror sig lundens sändmö igenkänna.
”Dock hvilken olikhet i skick och ton!
Hon var en tärna blott. Allt är hos denna
Af högre art. Det kan ej vara hon.
Men samma vålnad af MARGRETA strålar
Hos hegedera. Hvilken villosyn!
Lik den då ett par solar sig i skyn

På hvar sin sida om den rätta målar!
Besynnerligt! men nu igen ej mer
Den minsta likhet mellan dem jag ser.”

I det hans ögon så på henne dröja,
De för den bryddas blick hans tankar röja.
”Spår ni af pannan, såsom gummor spå
Af handen?” säger hon: ”hvad är det då
Ni tycks ur mina drag förundrad leta?”

”Förlåt mig än en gång!” var SVANTES svar:
”Jag såg hos er ett tycke af MARGRETA,
Som dock försvann igen.”

MÄRTHA.

”Det tycket var
Ej i mitt ansigte, men i ert öga:
En bild som dit ifrån ert hjerta kom,
Men vid min åsyn, hvaraf den sig föga
Fann smickrad, kan jag tro, strax vände om.”

SVANTE.

”En yngre syster hade hon.”

”Och henne
Ni tror mig vara!” föll hon in, och tog

En min, som påstod att han sig bedrog.
”Ja, mången tyckt att med hyarann vi tvenne,
Långt mer än hon och hennes syster, gå
I likhet nära.”

SVANTE.

”Fostrad upp i Vreta,
Kom hon en jul i sällskap med MARGRETA
Till Ekeberg, som barn, och syntes då,
Om jag mins rätt, fast vacker, dock ej lofva
Att bli sin syster lik i anletsdrag,
Mer än i lynne. Men som tankens gåfva,
Så vecklar ut sig ansigtets behag.”

Nu för att blanda bort det, Froken sporde,
Om han på Elbens strand bekantskap gjorde
Med unga BRAHE, Kungens systerson,
Som nyss till Sverige anländt derifrån.

”Ja,” svarte han, ”då honom lös ur bandet
Af HÖJAS ränker gjorde modrens död,
Och GUSTAF hem till sig den kära böd,
Vi följdes begge åt till fosterlandet.
Det är en yngling, både WASAS blod
Och BRAHES värd i dygd och kraft och mod.”

”Än systemern?” sade hon, och i detsamma
På hennes kinder stod en högre flamma.

”Jag känner henne ej, men några bref,
Som till sin bror hon, vettigt ömma, skref,
Att henne se min önskan kunnat reta,
Om ej mitt hjerta tillhört MARGARETA.”

Ej obemärkt af SVANTE blef härvid
I MÄRTHAS uppsyn dolda känslors strid.
”Hvad! om BRIGITTA sjelf det skulle vara,
På vägen stadd att till Alvastra fara?”
I denna tanke styrks han mer och mer,
Då han med henne talar, henne ser.

”En syster,” sade han, ”är väl bland vänner
En af de främsta. Ach! jag ingen har;
Men ett behof deraf, i dessa dar
Mer än förut, mitt arma hjerta känner.
En syster säger man, hvad man en mor,
Ehur som min förträfflig, ej förtror.
Jag har behof af vänskap blott nu mera,
Men qvinlig vänskap. Hos vårt eget kön
Vi sällan finna den så huld och schön.”

”Också vi qvinnor veta att värdera
Den rena vänskap, som en man oss ger;
Fast icke vi oss så förtro till er,
Som ni till oss, att tala rätt uppriktigt.”

Kring hennes mun ett litet löje flög;
Men störcdes af en suck, som fram sig smög,
I det hon fortfor: ”Dock för oss är viktigt
Det stöd vår oskuld af en broder har,
Helst då vi sakna stödet af en far.”

”Ach!” sade han, ”jag räds att ni förfarit,
Ni äfven, lyckans skiften i en tid
Som allt omhvälfver, full af storm och strid.
Men när jag nu en stund så lycklig varit
Af detta samtal, säg mig, hvem det är,
Som denna tröst till mig i sorgen bär?”

”Om jag en verklig tröst er kunde gifva,
Jag vore stolt att nämna mig för er.
Nu må mitt namn er obekant förblifva,
Tills jag er åter uppå hofvet ser!”

På Kungens fest hon sedan talet vände:
SOPHIA samma stund tillbaka lände,

Och yrkade änyo att han den
 Bivista skulle. "Ingen ting, min vän,
 Ursäktar dig, om det ej sjukdom vore!"

"Sjuk är jag," sade han. "Om dit jag fore,
 Jag blefve det än mer. Med själen plär
 Ock kroppen lida. Hemligt sig förtär
 Mitt hela väsen. Jag det fann i Vreta,
 Och redan der åt Kungen detta bref,
 Fast icke afsändt än, till ursäkt skref.
 Emellertid jag måste se MARGRETA,
 Och det på Omberg! Sker det icke der,
 Så sker det aldrig. Ingenstädes är
 Ett sådant tillfälle till hemligt möte.
 Hur ren min afsigt är, jag ej för dig
 Behöfver säga. Hvad! om det för mig
 Afgjorde lifvet? Ja, om något göte
 I mina ådror helsans ström igen,
 Det vore detta, att för henne än
 Jag hela djupet af mitt hjerta tömde,
 Och visade att ej, som ryktet sagt,
 För utländsk fägring mer än utländsk makt,
 Hvad jag i Sverge hade kärt, jag glömde.
 Bed henne skänka mig blott en minut

Vid dagens hörjan eller vid dess slut.

Min vän, du kan ej denna tjänst mig vägra!"

"Jag räds, till lands och sjöss sig redan lägga

Kring hela berget folk;" var hennes svar:

"Du blir bemärkt hvad smygväg än du tar."

"Jag är af ingen känd på dessa ställen,"

Invände SVANTE. "Hör, i sena qvällen

Far jag på båt till Röda gafvelns strand,

Der man i hålan blott kan taga land.

Men derifrån, hvad många ej försöka,

Man kan åt berget, ända till dess topp,

I mörka gångar, som sig vägvis kröka

Emellan spruckna klippor, klänga opp:

Man kommer fram, der Ommas källa springer.

Dit sänd ett tecken, skrifvet af ditt finger,

Som säger, hvar och när hon, jemte dig,

Beser på Omberg dess märkvärdigheter,

Bland dem Apostelboken, som den heter,

Ty från en rot tolf stammar höja sig.

Der en minut åt mig hon kunde spara:

Det är ett tempel, ej en kärlekslund

Lik den oss gaf så mången himmelsk stund.

Dock äfven den ett tempel kunnat vara:

Så var vårt hjerta i sin oskuld rent,

Så utan fläck det band som oss förent.

Ej på ett altar buros mera rena

Två offerdufvor än vi begge två.

Nu sjelfva offer! — Ach! om hon ändå

Det icke vore, utan jag allena!”

SOPHIA svarar: ”Om du då är fast

I ditt beslut att ej på hofvet fara,

Får du i Vadstena ej synlig vara

Och ej på Susenborg. Fly hän med hast.

Se der en fiskarbåt! Låt den dig föra

Till närmsta strand, der väg åt Ömberg går.”

NU JAN, som gick på afstånd i hans spår,

Sprang, vinkad, fram och dessa ord fick höra:

”Far till Alvastra, lemna detta bref;

Med ingen tala, strax försvinn från stället;

Och på en omväg möt mig vid det tjellet

Som gamle Jägarn THORES fristad blef!”

”Må öfver dig din gode engel vaka!”

SOPHIA sade och med MÄRTHA gick.

Men från en höjd de sågo än tillbaka,
Och båten länge följde med sin blick.

Då de åt slottet återvände stegen,
SOPHIA skymten af en liten man
Bakom sig såg: "Figuren är så egen."
Utlät hon sig. "Helt säkert var det han!"

"Hvem?"

"MICHEL SVENSKE!"

"Gud! om han oss hörde!

Det var väl han, som sig i busken rörde,
Som för en ödla eller orm jag tog."

"Och i den tanken du dig ej bedrog,
Jag tror spioner såsom korpar veta,
Af en instinkt, hvar något är att få.
Den olycksfågeln! hvad han än må leta,
Ej något godt hans möten åt oss spå!"

Af deras tal, ehur han kring dem smugit,
Han endast trådar fått och dem med knut.
Det ordet blott af STUREN, som förflugit
Kom af hans munn, att mana Kungen ut,

Han riktigt hört. Förtjust att snart få detta
 Kring hela orten med triumf berätta,
 Han redan satt till häst, då långtifrån
 Af Roos, som kom, han hörde vagnens dån.
 Oviss hur denne honom må bemöta,
 (Sist tycktes han ifrån sig honom stöta)
 For MICHEL af, som gäst ej kommen hit,
 Blott för att spana med en spårhunds nit.
 Dock som det troddes att till WASAS krona
 Den stolte Roos en hemlig afund bar,
 Då han vid hofvet alldrig synlig var:
 Så hoppas MICHEL honom nu försona,
 Då med den nyhet som han nyss förnam,
 Han till hans vagn på vägen rider fram.

Men när, att AXEL må hans hviskning höra,
 Han lutar sig åt fönstret, mot hans öra,
 Hans kropp sin jemvigt ej behåller mer;
 Och hästen, som hans ena sporre trycker,
 Med hastig vändning så på gumpen rycker,
 Att lilla ryttarn far ur sadeln ner.
 I diket flög ifrån hans hufvud hatten.
 Först efter den, hvars fjäder lik en svans
 Af en i brunnen döppad tupp befanns,

Sprang en betjent och dolde illa skratten:
 Sen hjälpte han ock herrn, som sjelf såg ut
 Som han behöfde doppas ned i brunnen.
 Dock vid sitt fall de ord, han haft i munnen,
 Han icke fällt, och tänkte dem till slut.
 Dock bringa fram på sätt hos honom eget,
 I det han sprang till vagnen upp i steget.
 Men AXEL ropte: kör! och med ett hopp
 Kom MICHEL hastigare ner än opp.

I Vadstena sig hela staden rörde,
 Och mången hemlig påfvedömets vän
 Ren hoppades att se det rest igen,
 Då all den ståt, en Biskop fordom förde,
 Der breddes ut af JÖNS från Linköping.
 Förut om mannen spordes ingenting,
 Mer än det goda att han väg, till qvarnen
 Om ej till himlen, för sitt folk beredt,
 Att brygga mjöd en ny anvisning gett
 Och låtit flitigt undervisa barnen
 Om ej i stiftet, dock uppå sin gård,
 Att humla plocka och att hvete sälla.
 Ej endast sjelf han höll en noga vård,
 Men ock befallte sina prester hålla,

Om kyrkans skrud så väl som kyrkans jord,
Och främst om tionde och prestebord.
För öfrigt lefde han på landet stilla
Blott vald, ej invigd, efter BRASKENS flykt,
Böjd under tidens makt, men djupt betryckt,
Då han dess nya skick ej kunde gilla.
I hjertat påfvisk, han sig undandrog
Från allt som röjde hvad parti han tog.
Men nu till hofvet första gången buden,
Beslöt han synas der i all den prakt,
Som HANS beviste, då med all sin makt,
Han satt ännu i den förgyllda skruden.
HAQUINI hörde till den gamla ätt,
Som sig till Bjelbo skref: om, och hur nära
Med BIRGER JARL i slägt, jag vet ej rätt.
Det vissa är att uppblåst af hans ära,
Och af den höghet som hans söner nått,
Han lät betjena sig af adel blott.
Hans skick och uppsyn mot hans kåpa svuro,
Men klädde honom väl, då han till häst
Satt mera lik en höfding än en prest,
Åtföljd af tretti man, som vapen buro.
Dessutom förde han med sig kamrer
Och kansler, kock och munnskänk och barber,

Småsvenner, och en tross med kök, kantiner
 Och korgar, lastade med mat och viner.
 Fast från hans stol det förstendöme föll,
 Der BRASK ett hof, likt sjelfva Kungens, höll:
 Dock med hans storhet nu han kunde fara,
 Stolt att ett sken åtminstone af den,
 Till Kungens trots, få en gång visa än:
 Ett dräpligt bruk af hvad han sökt bespara!

En stund i klostret, till Abdissans fröjd,
 Vid hennes rikt försedda bord fördröjd,
 Han syntes nöjd med hennes kökskonst vara;
 Då MICHEL trädde in och höll ett tal
 Af präktig klang och utsökt ordaval,
 Att hela ortens tacksamhet förklara
 "För hans besök, som kom så kärt, så sällt,
 Ja, som ett serlaregn på törstigt fält!"
 Nu hvad han ej för AXEL fått berätta,
 Om SVANTE, hur han GUSTAF mant till strid,
 Han talte ut för JÖNS, att hjertat lätta,
 Och märkte Bispens leende dervid,
 Som var förnöjd att STURENS raskhet höra,
 Hvarpå han hviskade i gubbens öra:

”Tänk om den unge man sin värja för,
Som han det lärde, som han kan och bör,
Och tar med bruden äfven spiran åter.
Dock helst i skidan GUSTAF svärdet bär,
Och visar blott i fred hur stor han är.
Jag tror han STUREN tyst förvara låter,
Tills honom kongligt svar på brefvet gifs,
Ett svar som med hans blod af bödeln skrifs.
Men det kan Kungen sjelf bekomma illa:
En THURE JÖNSSON torde finnas än,
Och under kåpan göms här tyst och stilla
En BRASK, som framstår i sin tid igen.”

JÖNS, fast han icke låts förstå hans smicker,
Dock honom bjuder af det vin han dricker;
Och sen han klostrets hvarje vrå besett,
(Ty sträng hans tillsyn var på alla ställen,)
Och rik välsignelse för intet gett,
Han reser dän, då dagen möts af qvällen,
För att på Susenborg, en buden gäst,
Tillbringa tiden före Ombergs fest.

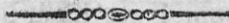
Hur MICHEL tungan vänder, får han rida
På en af Bispens hästar vid hans sida,

Och derifrån han nyss så snöpligt kom,
 Dit nu så stolt och ståtligt vända om,
 Och der, som på en vunnen ort, sig lägra.
 ”Nu, tänker han, kan Roos mig ej ett ord
 I laget, mer än säte vil sitt bord
 Och i sin långa sal en bädd, förvägra.”

Roos gick mot Bispn ända till sin port,
 Och, hvad han ej för Kungen skulle gjort,
 Stolt som han var, det gjorde han för presten:
 Höll i hans fotsteg då han steg af hästen.
 Hans Fru, att fa ett sådant kyrkans ljus,
 Likt dem i Rom, till gäst uti sitt hus,
 Sig kände salig, och på slottets trappa
 Stod nästan knäböjd, fattande hans hand,
 Och kysste om ej den, dock på hans kappa
 Det heliga i Rom invigda band.

Ej mycket andligt syntes dock det lifvet,
 Som nu i hast på Susenborg var blifvet.
 Nyss var der tyst, som på en helgad ort,
 Dit tröstlös sorg och enslig andakt fara;
 Nu är der larm, som i ett läger, spordt,
 Och rop och støj, som af en marknadsskara.

Der gnägga hästar, knektar svärja här,
 Och hvart man går en fot i vägen är.
 Om hö och hafra hör man några skrika,
 Och andra pocka mjöd och öl tillika.
 Ett riktigt Susenborg! der sus och dus
 Långt inpå natten MAGDALENA hörde,
 Som hennes ro och hennes andakt störde.
 Sent släckte äfven Fröknarna sitt ljus.
 De hade pratat öfver midnattsstunden,
 Som flickor plä, med suckar och med skratt.
 Mest talte de om SVANTE och det spratt,
 Som honom MÄRTHA hade spelt i lunden;
 Och sen om mötet för de skilda tu,
 Hur det på Omberg skulle ställas nu.
 Derom de drömma än, och drömma båda
 Hur de med ångest dem tillsammans skåda.
 Ach! det är ej sin syster MÄRTHA ser.
 För Fröken BRAHE SVANTE faller ner.
 SOPHIA åter springer att dem varna,
 Ty WASAS röst hon hör lik åskans hot;
 Men bäst en vigg slår ner vid bokens fot,
 Hon ser hans uppsyn blid ur molnet klarna.

ELFTE SÅNGEN.

Nu sofva de för länge. Solen ser
 Från fenstrets lilla rund i rummet ner,
 Och nattduksspegeln, som är trefaldt mindre,
 Dess strålar bryter på en stor paulun
 Behängd med dammast. Rättnu i dess inre
 Det gyllne skimret når de i dess dun
 Insvepta två, af hvilka ses allena
 De röda kinder och de lugna, rena,
 Af sorgfri oskuld genomlysta drag
 Och de i sömnen leende behag.
 Två cherubshufvun så i moln man målar
 Med vingarna blott synliga ur skyn,
 Då vid Guds thron de tillbe, och sin syn
 Ej våga öppna för det ljus der strålar.

Vill läsarinna, hvad ej läsarn får,
 Gå in och väcka dem? Men se, der står
 En tredje engel och åt begge smyger

En kyss lik den, som, när en fogel flyger
På rosenqvisten och den väger ner,
Den ena rosen åt den andra ger.
De vakna, och hon strör med fulla händer
Ur famnen blommor, som på Vetterns stränder,
Förut ej vuxit, öfver deras bädd.

”Tron J, jag gör det,” sade hon, ”som Flora,
För det jag heter så? Nej, som Aurora
Har mamma sändt mig hit. Hon är så rädd,
Att hans högvördighet behöfver vänta.
Allt är tillreds för hans befallning ren,
Först i kapellet och vid bordet sen.
Jag räds att ni på dörrn mig hörden glänta
Och deraf väcktens, fast jag gick så lätt
Och tänkte väcka er på detta sätt.”

SOPHIA i en hast sprang opp, sig klädde
Och till Prinsessan in med oro trädde,
Som blek och matt, dock log så mild och skön
Med uttryck än utaf sin morgonbön.

”Så sent har jag ej vaknat,” sade MÄRTHA,
”Som jag det fruktade med blygsel nyss.

Den är ej sen, som får Auroras kyss.
Stor sak i Bispen, men det bör mig smärta
Om jag Signora ledsen på mig gjort.
Gör du min ursäkt: gå, jag klär mig fort.”

”Nej!” svarte Flora: ”låt mig bli din tärna
Och hjälpa dig: se här är klädningen
Och här är skorna. Ach! så små, min vän!
Du är så söt: jag är med dig så gerna!
Tänk om jag fick på hofvet följa dig,
Men pappa vill det inte. Lofva mig,
Att när du far till Ekeberg tillbaka,
Du kommer hit. Jag håller af dig så!
Och vet du hvad jag önskar nu?”

”Hvad då?”

”Du gissar.”

”Nej!”

— ”Att du blir SVANTES maka!

Jag ville honom sett med dig i går.
Men hvarför for han bort? Hvad färg du får!
Se dig i spegeln. Nu är du Aurora.

Den stackars gossen! ach! det gjorde mig
Så ondt om honom! Nå! Men får han dig,
Skall han på bytet, tror jag, ej förlora.
Se så! Till middan klär du om dig sen:
Jag hör det ringer till kapellet ren.”

Då MÄRTHA gick dit med de andra alla,
Hon först var rädd att öfver sig se falla
Det ras der än af tornet öfrigt låg;
Men med förvåning hon derinne såg
Ett präktigt tempel, som, ehuru litet,
Dock mycket större syntes än det var.
Allt hvad en helig konst högtidligt har
Der blifvit användt af det fromma nitet.

”Härinne allt en ståtlig uppsyn bär
Fast utanföre det förfallet är.
Det är en sinnebild af Petri kyrka:
Ej blott i Rom hon står med inre styrka,
Men reser sig igen hos oss också.”
I AXELS öra MICHEL hviskar så,
I det vid dörrn ett ögonblick de stanna
Att helga sig med kors och med den tår,

Som fingrets spets ur vigelskålen får ;
Men AXEL svarar blott med rynkad panna.

Nu vid en sång, liksom från himlen hörd,
Till salig andakt mot sin vilja rörd,
Utlät sig MÄRTHA: "Vi stå här i fara
Att bli Katholska. Sådant englachor,
Som säger mig, att Herren sjelf här bor,
Att här en port till himlen måste vara,
Jag aldrig hört i Luthersk kyrka än."

"Men LUTHER är en stor musikens vän,"
SOPHIA svarar, "och så många gånger
Jag sett dig tåras vid hans sköna sånger.
När min Prinsessas fromhet ej förmått
Motväga tron, som vi ur skriften fått:
Omvända icke oss, vill jag förmoda,
De Italienska qvädarne hos Roos,
Som af det svenska ölet, de till goda
I aftons hållit, tyckas än ha os."

JöNS, som en Luthersk Biskop skulle vara,
Dock trädde sjelf för altaret i dag,
Roos, och än mer hans maka till behag.

Kanske också han ville för den skara
 Här samlad var, sig visa som en brud
 I sin förgyllda, tornbeprydda skrud.
 Kring honom altaret och hela choret
 Af gull och purpur lyste, som i floret
 Af aftonrodnan öfver vattnets bryn
 Den än af solens glöd bestänkta skyn.
 Med både kropp och stämma dertill gjorda,
 Han messan utför i all påfvisk prakt,
 Med sänkningar och höjningar, i takt
 Af arm som röst, mer sköna sällan sporda.
 Canariefågeln gör en slik figur,
 Den gyllne sångarn i sin gyllne bur,
 Då han sig kråmar vid de gälla slagen,
 Sjelf af sin strupes hvirflingar betagen.

I skälmaktig beundran MÄRTHA satt
 Och stötte på SOPHIA, och i skratt
 Så när hon fallit, då på altartrappan
 Chorgossen steg till Biskopen, som höll
 Monstransen upplyft, och i det han föll
 På knä vid honom, ringde under kappan.
 Hon tvang sig dock: men hviskar sen och ler:
 "Den mesta andakt rökelsen mig ger!"

Men sjelfva Roos ej hindra kan ett löje,
Då utanföre gnägga hörs en häst,
Och Biskopen, som plär i stallet, näst
Den nyttigare ladgåln, ha sitt nöje,
Åt fenstret bligar ut och lyss, och när
Att komma af sig i sin messning är.

”Får GUSTAF veta af den Välska sången,
Så har du galat den för sista gången,
Du gamle narr!” Så när det ordet föll
Från MICHEL, som det dock för sig behöll.

Sen när de stego upp från frukostbordet,
Då Roos och JÖNS begynt för sig ett tal
Om Kungens harm af sina Biskopsval,
Högg han sig in och tog ifrån dem ordet.

Lyft kappan opp på dessa nya män,
Och se, den gamle anden lefver än.
Ännu har kyrkan, fast hon skamlöst plundrats,
Så mycket öfrigt, att hon löna kan
En käck, till strid för henne vuxen man.
I sjelfva Rom med löje det beundrats,
Att medan LUTHER predikstolen har,

På Biskopsstolen Páfven sitter qvar,
Väl har det misslyckats för en och annan
Som måst, med näfvermithra öfver pannan,
Baklänges förda på en resen häst,
Åt Stockholms pöbel ge en Konglig fest,
Så KNUT sin bana slöt och SUNNANVÄDER.
Dock luras Kungen af så många än.
LAURENTIUS PETRI är väl än hans vän.
Men när i korgen mäster OLOF träder,
Hvad språk den fräcke mot sin Konung för!
En Leviathan han af honom gör.
Det är hans lön för det han lät dem löpa,
De plumpa söner af en lumpen smed,
Och allt i kyrkan vända upp och ned.
Förut hvad härlig tid, då man fick köpa
Så väl för själen, som för kroppen bot!
Det enda dock jag hade deremot,
Att aflat såldes åt de låga lika
Som åt de höga. De förnäma blott
Förlåtelse bort få för större brott,
I tysthet, att ej hopen skulle skrika.
Nu lär man folket läsa sjelft Guds ord
Och gör det sturskt. Att lyda och arbeta
Och tjena oss: dertill är mängden gjord.

Det bör hon tro och intet annat veta.
 Nu till och med, som OLOF och hans bror,
 Studera pöbelns barn, på det en mor
 Må gråta när hon hör sin son predika.
 Men hvad blir följden? Jo, att så ur stat
 Som kyrka adeln trängs, då alla lika
 Få äreställen, ej blott lön och mat.
 Sagdt mellan oss, jag står i religionen,
 Ehur jag måst till LUTHERS kätteri
 Bekänna mig, på samma grund som ni,
 Och säge helst en Katholik på thronen.
 Nu att en hvälfning sker med thron så väl
 Som altar, derpå vågar jag min själ.
 För Rikshofmästarn skrann det väl i diket,
 Det tunga lasset. Ni var då ur riket,
 Herr AXEL, vid det fäniga försök
 Att göra LILJEHÖK till Kung. En hög
 I örnens ställe! Mins jag rätt ert vapen,
 Har det en örn vid rosen. Ach! se der
 En ros i fenstret: den från södern är;
 Hon visar oss den rätta egenskapen
 Hos blomstrens drottning. Liljan har den ej
 Med all sin täckhet. Nej, min Fröken, nej!"

Härvid för Flora han en bugning gjorde,
Och Signoras ögon girigt sporde,
Hur af hans infall hon sig smickrad fann;
Men fortfor genast, vänd till hennes man:

”Kort sagdt! ett misstag skedde med per-
sonen;

Men saken står dock än, som den har stått,
Från Vestergylln till Småland flyttad blott.
Herr AXEL! det behöfs en man på thronen
Med kraft och insigt, som derute sport
Hvad styrelse ett folk gör sällt och stort.
På SVANTE STURE bönderna väl skrika;
Men from och vek, är han för ung tillika.
Med STURE och med WASA af en stam
Er ätt i ålder står för begge fram.”

Otålig, som på glöd, satt vid det talet
Den ädle Roos, och att det bryta af,
Med hand och hufvud honom tecken gaf.
Förgäfves. Nu då vreden kom till qvalet,
If från sin lugna värdighet han vek,
Till dörren sprang och slog den opp och sade:

”Hän, huggorm, hän! och låt dig aldrig mera
På Susenborg bli sedd!”

Herr MICHEL SVOR

Då han gick ner, och sade då han for:

”Hvad jag skall dig på hofvet utstoffera!”

JÖNS mellertid förlägen stod och stum,
Och smög sig sakta bort i nästa rum,
Der han ur fenstret såg med kännar-öga
De sköna träd, Signora fostrat opp.
Vid det beröm han gaf, det feltes föga,
Att i hans famn hon med förtjusning lopp.
Ej sen att honom ned i parken föra,
Hon viste hvad hon gjort och tänkte göra.
”Ej blott klimatet,” sade hon, ”än mer
Är folket sträft, och med förundran ser,
Som på en dårskap, när jag ger mig möda
Att odla hvad som ej behöfs till föda.”

Han teg, ty sjelf han kände föga lust
För annan odling än af frukt och must,
Och tvungen följde, när från kersbärsskogen,
Der för hans läppar frukten hängde mogen,

Hon honom drog till sitt arkadien,
Som hon det nämnde. Fast ej färdigt än,
Och det idyllers hem, som af poeter
Med detta namn besjunges, föga likt,
Var det på under och märkvärdigheter,
Förut i Svea land ej sedda rikt.
Först i en labyrinth hon honom förde,
Der i en hemlig gång hon sjelf försvann:
Blott hennes röst, nu här nu der, han hörde,
Och med sin tunga kropp sprang af och an,
Och badande i svett en lek fördömde,
Som passade så litet sådan man.
"Jag tälde detta skämt af ingen ann"
Han mumlade för sig och vreden gömde,
Då hon kom fram och sade leende:

"Förlåt, jag glömde er ett nystan ge:
Men Ariadne sjelf dig visar vägen,
Min tappre Theseus!" Gubben stod förlägen,
Ej, som hon trodde, lik de kyrkans män,
Hon sett i Rom kring Leo sysselsatta,
Att snille-perlor in i ringull fatta.
Han svarte henne kärft: "Italien
Är icke Sverge. Edra vitterlekar,

Som edra drufvor, vintern oss förnekar.
Ni kan ej södern flytta hit med er.
Vår Svenska gran, hur sirligt ni den klipper,
Är ändå vackrast, när han saxen slipper.”

På hans förmaning föga akt hon ger,
Blott rofar: kom! och honom drar vid ärmen,
Till labyrinthens mål, der bakom skärmen
Mot nordan ställd, hon med högtidlighet
Tar fram sitt drifhus' största raritet,
En dyrbar kruka med den första lager,
Som fostrats opp i nordisk mull och dager.

Hon väntade att se hans häpna fröjd;
Men hummelstänger såg han mer förnöjd,
Och kallt sig vände, torkande af pannan,
Åt bänken, som der stod i lönnens skygd.
Helst sutte han i salen dock vid kannan,
Hvarur han redan smakat årets brygd.

”Jag ser, min lager er ej mycket fägnar.
Nå väl, jag vet en hjelte som den egnar.
Far han ock vill, ty värr, i religion,
Dock större man ej stigit på en thron.

Utaf hans åsyn blef jag helt betagen,
Så majestätligt skön han satt till häst!
Min rara planta pryda skall hans fest:
Jag tror den vuxit endast för den dagen.
Ett vackert barn, till ärans Genius klädt,
Skall bära fram den på ett artigt sätt.
Men ek med lagern bör i kransen blandas.
Är det ej sannt, Herr Biskop? Ni som lärd
Förstår det bättre. Hvem var mera värd
En borgarkrans än han?"

"Låt mig få andas,
Min Fru! Förlåt, jag är ej van vid lek.
Men allvarsamt att tala, så är ek
Ett präktigt timmer; och dess frukt ger föda
Åt vissa djur som det är värdt att göda.
Också dess bark af vigt för garfvarn är;
Men löfvet ohägn gör på mark som bär."
Ett tvunget skratt han lät på orden följa,
För att sin brydda stickenhet fördölja.

"Kom," sade hon och smålog, hon också,
Jag tänkte väl ett vattensprång er visa,
En bild af snilletts lek. Men låt oss gå

Att se min ruddam: den skall ni väl prisa,
Så sköna rudor krusa spegeln der.

Dock ser ni hellre att ett fat dem bär.”

Ej låtsande förstå den tagg hon sade,
Han tog den min som han i kyrkan hade,
Och svarte: ”Ach! jag glömmer bort, min Fru,
Att kungadottern, som jag såg i huset,
Ej min välsignelse har fått ännu;
Och jag är rädd, hon knappt ser middagsljuset.
Ifrån en bättre tid, då all sin rätt
Man njöt, så för sitt kall, som för sin ätt,
En dyrbar lemning är den vördnadsvärda;
Och jag är tillfredsställd att med min hand,
På hennes hufvud lagd, få henne färda
Till sina fäder i ett bättre land.”

”Ach! skyndom!” ropte hon och händren
knäppte,
Och ej hans arm förrän i salen släppte.
Så lättsinnt fri hon nyss med honom var,
Nu för en man, som himlens nycklar bar,
Ej nog sin vördnad kunde hon bevisa,
Ej nog den värdighet och skönhet prisa,

Hvarmed han ställde, som en poppelstam,
Sig rak och reslig för Prinsessan fram,
Och öfver henne, som på knä sig böjde,
Den med juveler prydda handen höjde,
Och gjorde trenne kors, och talte ord,
Af hvilka kraften var i klangen spord.
Af den latinska klangen blef Prinsessan
Nu icke mindre rörd, än nyss vid messan:
Den gick till hjertat som ett orgelljud.
”Hvad icke jag förstår, förstås af Gud,”
Så tänkte hon, och kunde icke gilla
Att man på Svenska skulle helgden spilla
Af kyrkans tungomål, som himlens var.
Så var hon lärd att tro från späda dar.

Vid hennes sida tårögld stod Signora,
Mån att af akten ingenting förlora.
Sen går hon ut och in en kröka bär
Hvari en präktig Passiflora är.
”Se här en gissel och en törnekrona
Och alla verktyg till de qval, Guds Lam
På korset led att oss med Gud försona.
En knapp för dagen endast spricker fram.”

”Så är hon ock för oss en bild af lifvet,
Som blef till korsets bärande oss gifvet:”
Prinsessan svarar, och med tårar ler,
I det på blomman hon med andakt ser.
Korstecknen, der utaf naturen gjorda,
Det fromma hjertats helga frid fullborda.
Dock fann hon sig i bullret af den krets,
Som henne omgaf här, ej väl tillfreds,
Och sade: ”Vänner! dagens stunder ila,
Det ser jag icke blott, det känner jag,
Och vill i klostret sluta tyst min dag.
Dess lugn bereder mig till grafvens hvila.”

Till fots som pelegrim hon kommen var;
Men nu af gårdens folk ett handfast par,
Som halfvägs bytte om med andra tvenne,
I ST. BRIGITTAS sängstol buro henne.
I Rom det helga fynd af AXÉLS nit
Var köpt för klostret, men ej lemnadt dit,
Då i hans eget hus det bättre tjente,
Och mer var tryggadt för den nya tid,
Och för dess presters fromma lust till strid.
Men åt Prinsessan han med fröjd det länte.

”Vår helga Fru, då hon sin pelgrimsfärd
På jorden slöt, och till en högre verld
Af englar ständes, sattes i den stolen,
Och sista gången såg på aftonsolen
Med ögon lysta af ett högre sken.”
Så AXEL sade, då Prinsessan ren
Begynte bäras; och vid henne gingo
De unga två, ett jordiskt englapar.
Med barnslig fröjd af vägen der och hvar
De sprungo, och ett kysstäckt smultron fingo.
Men nu vid klostrets syn de stilla stå
En stund, och tiga, sedan tala så:

”Ser du, hur klostret herrskar öfver staden,
En bild af tiden! Den är dock förbi:
Nu skall ett kongligt residens här bli.
Emellertid står öfver all den raden
Af stora hus det höga templet der,
Som stod det ensamt: så förnämt det är.”

”Hvad intryck skulle ej dess anblick göra
På pelegrimen!” var SOPHIAS svar,
”Då efter många långa, tunga dar,
Han först dess torn fick se, dess klockor höra,

Och sen han hunnit genom skogen gå,
Såg i sitt majestät det hela stå.”

”Jag ville varit, måste jag bekänna,”
Föll MÄRTHA in, ”sjelf pelgrim för att rätt
Af denna helgedom det helga känna,
Dock mins jag, när dit in jag hade trädt,
Och såg den, hög och ljus, sig kring mig hvälfva,
Jag kände mig af helig rysning skälfva.
Så saligt rörd, när stunden för mig slår,
I evigheten in min ande går.
Men sjelfva klostret! det är för mitt sinne
En riktig skärseld. Redan utanför
Det, som ett fängelse, mig ängslig gör.
Och huru mörkt och trångt är ej derinne!
Också har mången nunna nu sitt dok
Ifrån sig slängt, och sprungit ur sitt ok,
Fast de ha Kungens bref att der få sitta
I sorglös ro, sin hela ålders dag;
Och hvad än mera är, ehur BRIGITTA
Försäkrat dem, att endast de bli qvar,
Och ej i sina böners räkning brista,
Skall hon, i fall sitt underhåll de mista,

Från himlen räcka dem med egen hand
Färskt bröd hvar dag och godran med ibland!"

"Hvem kan väl undra," svarade SOPHIA,
"Om unga nunnor önska att bli fria?
Jag fick en rysning att dem se der gå,
Likt skuggor, som ej rum hos Charon få,
Och ej till jorden kunna återvända.
Men ung blir gammal, och vid banans ända,
Ett klostrets tillflykt vore god ändå,
Helst i det fall att man skall ensam gå
Och dö som jungfru. Nästan som en nunna
Jag lefvat hittills, och jag skulle kunna,
Fast till mitt lynne både fri och glad,
Dock trivas mycket väl, att i en rad
Af klostersystrar sitta fromt och kuttra,
Än knyppla på en spets åt fogdens brud,
Än smekande min katt, mot gikten puttra,
Än springa opp vid böneklockans ljud,
Och sjunga Ave, och på messan höra,
Och sen om qvällen mig en fägnad göra
Med arma riddare!"

"Hvad säger du,
Med riddare?"

”Ja, och hvad mer ännu,
Hvarpå jag vet att du ock värde sätter,
Med feta munkar.”

”Hå! du menar rätter!
I klostret var väl treffligare förr,
Men nu som höns, på hvilka man slår vatten,
Förlåt — som dufvor, då en uf om natten
Har gjort besök vid deras gallerdörr,
De arma systrar rufva sig så skrämda.
Vid GUSTAFS namn de tiga och se ner;
Men när de begge Phasarne bli nämnda,
De springa opp och ropa: ”Fasa ger
Ju blotta namnet; och de äro lika
Till kropp och själ sin fader, som, man tror,
Var sjelfva Hin: så svart och röd tillika,
Han blåste på ett kol i sina klor.”

”Men tror du icke,” svarade SOPHIA:
”Att samma nunnor, som emot dem skria,
Sig gerna gifte med de Belials män?
Abdissan sjelf i Vadstena, ej den
Som är det nu, den gamla stränga ANNA,
Men hon som var det sist, blef dödligt kär

I stadens pastor, fast han kättersk är.
Hon fick ock därför ej vid sysslan stanna.
Emellertid af LUTHERS fromma Fru
Hon tog exempel: den hon gett sitt hjerta,
Hon gaf sin hand och lefver lycklig nu.”

”Men när jag rätt besinnar,” sade MÄRTHA,
Och syntes tankfull, ”torde äfven jag
I kloster önska mig en vacker dag.”

”Olycklig kärlek skulle väl det välla.

Men hör, hvad ger du mig, så skall jag trolia,
Att SVANTE, bäst han tror sig tillbe än
Sin MARGARETA, älskar dig, min vän?
Dock du har sjelf förtrollat honom redan:
Det slöt jag straxt af det som föregick
I MARGARETAS lund; det såg jag sedan,
Fast han ej sjelf det visste, på hans blick.
Det är med honom som med INGOLF. Denne,
Som i Madonnas bild sig trodde kär,
Var det i ELSA, fast han lånte henne
Det himlasken, som kring MARIA är.
Det är ej mer den verkliga MARGRETA,
Blott hennes bild från hennes första år,

Som SVANTE älskar, fast han ej förstår
Det sjelf ännu, och det ej förr får veta,
Än då han henne vid din sida ser.

Den han sig tänkt, han då ej finner mer.
Den smärta flickan i hans ögon blifvit
Så stor och stolt. Du deremot skalt då
Hans vakna själ med ny förtjusning slå!
Det sår du ren som tärna honom gifvit,
Och sedan som min vän, fullbordar du
Som hennes syster. För de unga tu
Jag hoppas främst lyckönskande få niga."

Hon neg nu redan. MÄRTHA, fast hon log,
Som åt ett skämt, en suck i tysthet drog,
Och kände med sitt hopp sin kärlek stiga.

"Der borta är den strand, dit SVANTE for,"
SOPHIA sade: "tyst, min vän, jag tror
Han står der sjelf på bryggan, under åsen,
Och kikar efter dig!"

"Hvar?"

"Der den mäsen,
Som nyss slog ner i sjön, nu flyger opp

Med fisken i sin munn på klippans topp;
Nyss grå, med sina breda vingar sträckta,
Nu hvit sen han dem fällt.”

”Grå eller hvit! —

Men hvar är SVANTE?”

”Fisken blef en bit;
Och nu igen de lyfta vingar flägta
Och sväfvande på dem längs vattnets bryn
Han spejar kring. Nu ser du honom fara
Just öfver SVANTES hufvud. Spänn din syn!”

”Du stygga flicka, du! Det är ju bara
En fiskare, som sköter sina nät.”

Så efterblifna, nu med snabba fjät
De skynda sig att MAGDALENA hinna.
Till klostrets port hon redan büren är,
Och vid ett häftigt slag af hammarn der,
Den öppnas litet, och dess väktarinna
Sitt hvita hufvud varsamt sticker fram,
Lik gamla tackan, som då får och lam
I vrån sig gömma, står vid dörrn och möter,

Och, utan horn, likväl med pannan stöter.
Dock träter hon ej mer, som i de dar,
Då lik en fästnings-commandant hon var,
Och smällde porten till för slika gästar,
Som de der nu, i det de andra två
Prinsessan bära fram, vid porten stå,
Storväxta, barska. Häpen in hon hastar
Och larm i klostret gör. Emellertid
Bärs bären in. Hvad glädjerop dervid!
BRIGITTAS helga stol man igenkänner.

”Men hvem har vågat sätta sig deri?
O helgerån! O tidens kätter!”
Abdissan skriker, och lik ugglan spänner
Gulbruna ögon, vridna rundtomkring:
Förstummad står de skrämde nunnors ring.
Men hennes vrede flyr, då i den komna
Hon ser sin dyra och förnäma vän.

”MARIAS bild jag tillbett en gång än,
Och hoppas snart få här i frid afsomna!”

”Stor tröst deraf vårt arma kloster har,
Som nu så hemsöks,” är Abdissans svar.

”Åt systrarna förunn den ljufva ära,
Att i St. CARINS rum Ers Höghet bära,
Tills Englar bära er dit, der hon nu
Är hos sin mor, vår höga helga Fru.”

”Låt mig härute,” sade MAGDALENA,
”En stund ännu få andas denna rena,
Solvärmda luft: jag känner att dess fläkt
Bär hit ur trägåln blomstrens andedrägt.”

”I hvilken tid vi lefve!” ropar ANNA.
”Ach! det är verldens sista onda dar.
Ja, nu är syndens menska uppenbar.
Apostelns ord sig mer och mer besanna:
Motståndarn sätter sig i Herrans hus,
Och lögnens ande släcker kyrkans ljus.
Ett ve for fram, men följdes af ett annat.
Vid CHRISTIERNES fall har ej förderfvet stannat.
Nej, GUSTAF är en värre mörksens son,
Han är förderfvarn sjelf, Apollyon.
Se på vårt sköna tempel, så beundradt
Af alla gäster, äfven dem från Rom.
Ej blott dess gods och silfver har han plundrat,
Men kränkt och ödelagt dess helgedom.”

Med möda fingo vi hos oss förvara
De dyra skrinen med BRIGITTAS ben
Och hennes dotters. Vänta! Det lär vara
Sex, om ej sju och fyrti vintrar ren,
Sen CARIN skrinlagd blef. Jag mins den dagen,
En skönare jag aldrig haft än den.
(Jag var till nunna nyss förut intägen)
Jag mins den som i går. Jag mins den än
I himlen, tror jag: så mig saligt rörde,
Hvad vid den högtiden jag såg och hörde.
STEN sjelf, den gamle, som då än var ung,
Och bar sig som en hjälte, som en Kung,
Den helga akten ville öfvervara
Med alla riksens råd och höfvidsmän.
Att den förrätta, Erkebiskopen
Hit kom med de högvördige från Skara
Och Wexiö, Linköping och Westerås,
Som hade hvar sitt följe, det förstås.
Af svartröda Kaniker var ett hvimmel,
Som när en vinterdag vid klarnad himmel
Domherrar samlas i vår trädgård här,
Att plocka i en rönn dess sparda bär.
Och i det stora templet, som då hunnit
I all sin pragt bli färdigt, hvilken mängd